

Müslüman Halkın Sesi

HİRA

Yıl:2 Sayı:11 Şubat/1994 Fiyatı:15.000 TL (KDV Dahil)

**Müslümanlar
senin şehâdetine,
zâlimlerin zulmüne şahiddir.**

IRAK DOSYASI

- ✓ Irak Kürdistanı İslâmî Hareketi
- ✓ Kürdistan Yurtsever Birliği
- ✓ Irak İslâm İnqilâbı Yüksek Konseyi

Hasaneyn Heykel ile Röportaj

Müslüman Halkın Sesi

HİRA

Şubat 1994 ♦ Sayı:11 ♦ Yıl:2

İÇİNDEKİLER

BAŞLARKEN	2
BAŞYAZI	
Kimi, Ne Bağlıyor?.....	3
KAPAK	
Şehâdetin Alanı.....	5
Şehid Ğıyaseddin Şehidçe Yaşadı.....	9
Şiir.....	11
Şehid Ğıyaseddin Uğur'un duaları.....	12
Şehid Muzaffer Altın.....	13
TÜRKİYE	
Kayan Bir Yıldızın Ardından.....	15
Laiklerin Histeri Krizinden.....	16
Türkiye Bölünmeye Doğru mu?.....	17
DÜNYA	
Irak Dosyası	21
Şeyh Ali Abdulaziz ile röportaj.....	21
Celal Talabânî ile röportaj.....	23
Muhammed Baqır Hekim ile röportaj.....	27
İslâm Kalbleri Büyülemekte -2. Bölüm-.....	31
Hasaneyn Heykel ile röportaj.....	34
İslâm İnqılâbı Arefesinde Cezayir.....	41
Afganistan Dramı.....	45
Rusya'da Buhranların Perde Arkası.....	47
Nato Zirvesi.....	50
İRFAN	
Müslümanın İrfanî Boyutu.....	52
Şiir.....	56
TARİH/ARAŞTIRMA	
Şeyh Said Qıyamı'nın Kökenleri-7.....	57
TASLAMA	60
OKUYUCU MEKTUPLARI	61

Sahibi

ve

Yazı İşleri Müdürü:

M.Said İPEK

Yazışma Adresi:

Hıra Dergisi

PK:90

DIYARBAKIR

Posta Çeki No:

M.Said İPEK adına

594263

Banka Hesabı:

Akbank Diyarbakır

Merkez Şubesi:

Hesap No: 18116-4

ve

Ziraat Bankası

Diyarbakır Merkez

Şubesi:

Hesap No: 3620-774

*Abone Bedelleri:

Yurtdışı Yıllık:

150.000TL

Yurtdışı Yıllık:

50 DM

*Cezaevlerine

ücretsiz gönderilir.

Baskıya Hazırlık:

HİRA

Kapak:

HİRA

Şehâdet ayına girerken...

Bismihî teâlâ

İçinde bulunduğumuz şu günlerde 'Şehâdet ayı'nı idrak ederken, bu vesileyle bütün müslümanlara bu ayın kutlu olmasını diliyoruz. Kaniyla bu ayı mübarek kılan aziz şehidlerin yanısıra , Tevhid ağacına can veren ümmetin tüm şehidlerini de bu vesileyle anıyor ve Allâh'tan rahmet diliyoruz.

***

Türkiye müslümanlarının zor badirelerin önüne geldiği bugünlerde, doğru teoriler kadar, doğru pratiklerin ortaya konmasının gerekliliği üzerine geçen sayıda yazdıklarımızın üstüne, doğrusu şimdi bir şeyler eklemek çok zor geliyor. Ama, bugün mevcut realitenin ortaya koyduğu bir gerçek şu ki, doğru teorilerle yola çıkıp bu teorilerle bağdaşmayan pratikler sergilemek, Türkiye coğrafyasının belirleyici bir özelliği gibi görünüyor.

***

Bu ayki kapak konusu yine değişmedi. Derginin son hazırlıklarının yapıldığı ana değin şehâdet haberleri gelmeye devam etti. Şimdiye kadar çıkan sayıların pek azı hariç, diğer tüm sayıları şehâdet haberleriyle çıktı. Öyle ki, her bir şehid, kendinden önceki şehidleri kaniyla tebrik etmeye yol aldı sanki... Ve bir kervan oluştu. Aziz varlıklarımızın bir bir ayrılarak oluşturduğu bir kervan... Neticede 'Şehâdet ayı'na gelip dayandık. Bu ay vesilesiyle bugüne değin 'kazanılan' şehidlerin bir posterini hazırlayıp onların anısını canlı tutma gereği duyduk.

***

Türkiye sayfalarının yanısıra kapaktan da verdiğimiz Irak Dosyası'nı ilgiyle okuyacağınızı umuyoruz. Irak Kürdistanı'ndaki son gelişmeler iki yarı perspektiften sunulurken, Batı'ya güdümlü perspektifin ne kadar yavan olduğunun anlaşılmasını amaçladık. Yine 'Irak Dosyası' çerçevesinde ele alınan Irak İslâm İnqılâbı Yüksek Devrim Konseyi Başkanı Ayetullâh Hekim ile yapılan röportajı sunuyoruz.

***

Evet... Daha önce de demiştik ki, Hira, okuyucularıyla birlikte vardır. Sizler için güzel bir haberimiz var. Şimdiye kadar gönderdiğiniz makalelerin değerlendirilme imkânı çok azdı ve dolayısıyla katılımınız sadece 'Okuyucu Mektupları' köşesiyle sınırlı kalıyordu. İlgi ve katılımınız öyle bir aşamaya geldi ki, bu köşe böyle bir yükü taşımak için yetersizliğini ortaya koydu. Öyle ki, uzun sayılabilecek makale, değerlendirme, yorum ve düşünce yazılarının bu sayfalarda değerlendirilmesi imkânsızlaştı. Bunu gözönüne alarak yeni bir köşe açmayı uygun gördük. Mart sayısından itibaren açacağımız 'Genç Kalem' köşesinde, her ay seçilecek bir yazının yayınlanmasını sağlayacağız. Bu köşe, hangi türden olursa olsun tüm yazılar için açık olacaktır. Ancak, yararlı olması söylenebilecek tek şart... Bu köşe için göndereceğiniz yazıların zamanında ve okunaklı bir şekilde yazılması ise ricamız... Unutmayın, 'Genç Kalem' köşesi sizin...

Yeni bir sayıda buluşabilme ümidiyle Allâh'a emanet olun.

Hira sizin sesinizdir. Ulaşabilmenin en kolay yolu ise abone olmaktır. Abone olun, abone bulun!

Abone Şartları: Yurtiçi yıllık: 150.000 TL Yurtdışı yıllık: 50 DM

Abone bedelini posta çeki hesabına yatırdıktan sonra adresiniz elimize ulaşır ulaşmaz istediğiniz sayıdan itibaren adresinize postalanır.

KİMİ, NE BAĞLIYOR?

Zeki AMEDÎ

«Ey imân edenler; Allâh'a itaat edin, peygambere itaat edin ve sizden olan emir sahiblerine de... Eğer bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz, artık onu Allah'a ve Resulü'ne döndürün! Şâyet Allâh'a ve ahiret gününe imân ediyorsanız, bu, daha hayırlı ve sonuç bakımından daha güzeldir.» (Nisâ:59)

Bölge müslümanları arasındaki ilişkilerde meydana getirilen tahribatın boyutlarıyla İlâhî vahyin kimi ne kadar bağladığı gerçeği arasındaki ilişkinin irdelenmesinde yarar umuyorum.

Mezkûr ayet-i kerimede, imân edenlerin yaşamlarını şekillendiren temel öğeler var:

1-Allâh'a, Resulü'ne ve sizden olan emir sahiblerine (eğer varsa) itaat,

2-Müslümanlar bir şeyde anlaşmazlığa düşerse, bunu, Allâh ve Resulü'ne, yani Kitab ve Sünnet'e havale etmesi,

3-Bu tavrın imânın bir sonucu olduğu,

4-Böylesi bir yaklaşımın sonuç itibariyle daha güzel olduğu...

Ayette, «Eğer bir 'şey'de

Teslim olmuş hiç bir müslüman, problemlerini şer'î bir zeminde değerlendirme ve tartışmaya açıp âdil bir sonuca bağlamaktan kaçmaz. İhtilafı şer'i'âta götürmek, şer'î olarak halletmek, Allâh'a ve Resulü'ne itaat ile ahirete imânın zorunlu bir sonucudur.

anlaşmazlığa düşerseniz» deniliyor. Anlaşıyor ki, müslümanlar, birçok konuda anlaşmazlığa düşebilir. 'Şey'in kapsamına her konu girer. Siyasî, sosyal, ekonomik, kültürel vs. herhangi bir konuda ihtilaf vuku bulduğu zaman, İslâm'a teslim olmuş taraflara düşen, usûl dairesinde konuyu Kitab ve Sünnet çerçevesinde çözmektir. İhtilafın çözümü şer'î zeminde olmalı ve şer'î olmalı... Teslim olmuş hiç bir müslüman, problemlerini şer'î bir zeminde değerlendirme ve tartışmaya açıp âdil bir sonuca bağlamaktan kaçmaz. İhtilafı şer'i'âta götürmek, şer'î olarak halletmek, Allâh'a ve Resulü'ne itaat ile ahirete imânın zorunlu bir sonucudur. Bu durumda, bir problemi Allâh (cc)'ın emrettiği tarzda çözmeye yanaşmayanların İslâm'a olan teslimiyetleri hakkında veya vahyin kendilerini ne kadar bağladığı hususunda ciddî kuşkular duymaktan, kim kimi alıkoyabilir? Müslümanların halini ve istikbâlini çok ciddî olarak ilgilendiren bir sorunun şer'î süzgeçten geçerek çözümüne yanaşmayanların İslâm hukuku ne kadar ciddîye aldıkları tartışılmaz mı?

Mes'elenin bu boyutu tartışılarsun, netice ortadadır. Zaten bizi böyle bir tartışmaya iten de ortadaki bu neticedir. Sonuç-

tan sebebe gidince, bu konuyu irdelemekten veya kuşku dolu istifhamlar taşımaktan kendiniz alamıyorsunuz.

Bakıyorsunuz bir grub müslümanda, bütün müslümanlara karşı bir rahatsızlık başgösteriyor. Rahatsızlık her geçen gün artarak müslümanlararası bir probleme dönüşüyor. Bir tarafın rahatsızlığı duygu ve düşünceden katletme fiiline kadar uzayınca, problem de vahimleşiyor. Rahatsızlığın sebeplerine indiğinizde şunu görüyorsunuz: Bir taraf, diğer bütün müslümanlardan bir takım taleplerde bulunuyorlar. Diğer müslümanlar da bu taleplerin haklı ve şer'î olmadığını belirtiyorlar. İşte rahatsızlık bundan başlıyor gelişmeye... Ne var ki, taleplerin haklı olmadığını belirtenler, konunun

Ne var ki, taleplerin haklı olmadığını belirtenler, konunun şer'î bir zeminde âdilane bir muhakemeye sunulmasını ısrarla istemelerine rağmen talep sahibleri bundan ısrarla kaçınıyorlar. İşte bizim dikkat çekmek veya tartışmak istediğimiz konu bu!..

İlgili tarafları müslüman olan bir problemin iki türlü çözümünü var:

- 1-İslâm hukukuna göre hukukî çözüm,
- 2-Kişilerin kendi isteklerine göre belirleyecekleri bir çözüm.

şer'î bir zeminde âdilane bir muhakemeye sunulmasını ısrarla istemelerine rağmen talep sahipleri bundan ısrarla kaçınıyorlar. İşte bizim dikkat çekmek veya tartışmak istediğimiz konu bu!.. Yani, taleplerin haklı olup olmadığından ziyade, hakkın ortaya çıkması için şer'î bir değerlendirilmeye niçin yanaşılmıyor? Taleplerin ve yapılanların İslâm hukukundaki yeri ve hukukî delilleri neden böyle bir zeminde ortaya konmuyor? Neden yıllardır böylesi bir zeminden kaçınıyor?

İlgili tarafları müslüman olan bir problemin iki türlü çözümü var:

- 1-İslâm hukukuna göre hukukî çözüm,
- 2-Kişilerin kendi isteklerine göre belirleyecekleri bir çözüm.

Problemi İslâm hukukuna göre çözdüğünüz zaman, bunun, sonuç bakımından daha güzel ve hayırlı olacağını belirtiyor Cenab-ı Allâh... Ama, hukukî çözüm rafa kaldırılır ve indî çözüm yolları pratize edilirse, problem devam eder ve sonuç elbette ki iyi olmaz. Bakınız Kur'an-ı Kerim'de «*Allâh'a, Resulü'ne itaat edin ve çekişip birbirinize düşmeyin, çözümlü yulınlaşsınız, gücünüz gider.*» (Enfâl:46) diyor Allâhu teâlâ... İndî çözüm yollarının neticesi

bu olur. Ne yazık ki müslümanlar, indî çözüm yollarına imân etmiş kimseler tarafından böyle bir problemin içine sokuldular.

Sonuç ne oldu?

Sonuç, indî çözümlerde ısrar edenler, fitne ateşini alevlendirip müslümanların arasına soktular. Bu fitnenin mucidi ve mimarı onlardır. Katlden daha kötü olan bu fitne çok boyutlu tahribatlar oluşturdu. Bazıları;

1-Müslümanlar arasında bozuk anlayışlar oluşturdular. Bu bozuk anlayışlar, "*İslâmî değil ama, maslahata uygundur*" ilkesi üzerine bina ediliyordu. Yalan atıyorlar, maslahat için; iftira ediyorlar, maslahat için; ihbar ve şikayet ediyorlar, maslahat için; müslümanı öldürüyorlar, maslahat için... İyi maslahatlar(!)...

2-Müslümanlararası kardeşlik ilişkilerini temelden sarsıtılar ve ayetteki «*kendi aralarında merhametli, kafirlere karşı şiddetli*» ilkesini pratikte değiştirdiler. Kardeşleri birbirine düşman ettiler.

3-Uzun yılların mahsulü olan değerli insanların hayatlarını yitirmelerine sebep oldular. Şehid olanların arasında, yirmi yılın mahsulü olan insanlar vardı.

4-Gerçek İslâm'ın düşma-

Ancak bizim bu tavrımız, varolan fitnenin hukukî bir yolla çözümlenmesi için yetmiyor. Çünkü, İslâm hukukuna bağlılık tek taraflıdır. Birileri için hukuk bağlayıcı olmaktan çıktığı zaman, hukukî yol tıkanmış demektir.

Müslümanların halini ve istikbâlini çok ciddi olarak ilgilendiren bir sorunun şer'î süzgeçten geçerek çözümüne yanaşmayanların İslâm hukukunu ne kadar ciddiye aldıkları tartışılmaz mı?

nı olan PKK'yı ve devleti sevindirdiler. Müslümanlararası kav-gadan, bu iki taraf da memnun...

5-Müslümanlararası bir savaşa, İslâmî hareketin kamuoyundaki güvenilirliğini zedelediler. İhtilaf ve qıtâl (savaş) içinde olacak bir İslâmî harekete, halkın güveni de doğal olarak sarsılır.

6-Çok sayıda müslüman, aldıkları tehdid sonucu olacak ki, şer'î mes'uliyetlerinin toplumsal boyutunu tatil ederek siyasî açıdan felçli bir yaşam içine girmiş durumdadırlar.

Bir rahatsızlığın ve ihtilafın bu kadar geniş bir fitneye dönüşmesinin sebebi, bazılarının, İslâm hukukuna, pratikte bir bağlılık göstermemeleridir. Biz, inancımızı belirttik. Biz İslâm'a teslim olmuşuz. Teslim olan her müslüman gibi de varsa kötü düşüncelerimiz ve pratiklerimiz, şer'î değerlendirmelere açıktır.

Ancak bizim bu tavrımız, varolan fitnenin hukukî bir yolla çözümlenmesi için yetmiyor. Çünkü, İslâm hukukuna bağlılık tek taraflıdır. Birileri için hukuk bağlayıcı olmaktan çıktığı zaman, hukukî yol tıkanmış demektir. Bu durumda yapabileceğiniz tek şey, muhatabın anlayacağı dilden konuşmaktır. İnsanlara, anladıkları dilden başka bir dili kullanmanın yararlı olabileceğini söyleyebilir misiniz? □

ŞEHÂDETİN ALANI

M.Said İPEK

Şehâdetin tanımı üzerine

"Şehid, sözlükte; 'hazır', 'nazır', 'dosdoğru ve güvenilir bildirici (haberci)' anlamına geldiği gibi, 'bilinçli', 'hissedilip görülen', 'bütün gözlerin ona dikildiği kimse', 'örnek' ve 'örnek alınan' anlamlarına gelir." (Şehid Dr. Ali Şeriatî)

"Şehâdet, gönüllü bir ölümdür. Mücahid, bunu, kendi bilinç, mantık, duygu, düşünce ve bilgisiyile seçer. Hüseyin'e bakınız! Kendi şehirden çıkıp yaşamını bırakarak ölüme koşuyor. Çünkü savaşım vermek, düşmanı rüsva etmek ve düşmanın arkasına saklandığı perdele-ri yırtmak için bundan başka kullanılabileceği bir silahı yoktur. Düşmanı yenebilecek güçte değilse en azından rezil etsin." (Şehid Dr. Ali Şeriatî)

"Şehid, aynen bir muma benzer, yanar yanar, etrafına nurlar saçarak ve yokluğuna malolacak bu yanlışla muhitini huzura kavuşturup işlerini görmelerine yardımcı olur. Fakat, sonunda kendini bitirip söner gider." (Şehid Üstad Murteza Mutahhari)

"Şehidler, Allah'ın kendi yüce zâtı için (ayırarak üzere) mücahidlerin arasından seçtiği (seçkin) kimse-lerdir. (Şehid Üstad Seyyid Kutub)

"Biz âşk ehliyiz; kuru akıl ehli değil... Akıl tedbirler peşinde koşar, bizim tedbirimiz kendimizi Allâh yolunda fedâ etmektir!" (Şehid Beheştî)

Yukarıda alıntılanan sözler, her biri birer meş'ale olmuş şehidlerimizimiz, yol gösterici ışıklarımız bizzât kendilerine ait... Dolayısıyla anlam ve önemi oldukça fazla artıyor.

Bir kavramı, en iyi, somut biçimiyle anlarız. Eşyanın tabiatı bunu gerektiriyor. Eşyanın tabiatında, vasfedilen şeyin gözler önündeki yansımalarının daha kavratıcı olması sözkonusudur. Hele bir de gözleriyle gördüğü dışındakilere inanmayanlar varsa, bu daha çok ehemmiyet arzeder. Çünkü şehid, bilfiil müşahade ediliyor.

Burada şehâdetle ilgili bir bahis açarken, yeni bir tanım getirmek veyâ varolanı evire çevire tekrar etmek değil hedefimiz. Kimileyin akla gelen birtakım soruların cevabını bulmaya çalışmaktır, amacımız... Bunun, ilmî derinlik gerektiren kısımlarını alimlerin kalemine havale

ettikten sonra, bize düşeni anlatmaya çalışacağız.

Şehâdet, neden tüm ideolojilerin kendi kavgalarında verdikleri kurbanlar için kullanageldikleri bir kavramdır? İslâm'da şehid nedir?

Âşk ve akıl arasında şehâdeti nasıl bir konuma oturtabiliriz? Bir yanda yüce bir makama erişmek, diğer yanda yaşama sanatı... Yâni tedbirler peşinde koşmak! Öyleyse bu, nasıl izah edilebilir?

Tüm nesillere ve çağlara bir çağrı niteliği taşıyan şehâdet, acaba niçin bütün şehidler için geçerli olmuyor? Daha doğru bir ifadeyle, her bir şehidin mesajının üç boyutu neden birbirinden farklıdır? Üç boyut nedir? Şehâdetin alanı nedir?

Bütün bu sorulara cevap ver-

Şehâdet, neden tüm ideolojilerin kendi kavgalarında verdikleri kurbanlar için kullanageldikleri bir kavramdır? İslâm'da şehid nedir? Âşk ve akıl arasında şehâdeti nasıl bir konuma oturtabiliriz? Bir yanda yüce bir makama erişmek, diğer yanda yaşama sanatı... Yâni tedbirler peşinde koşmak! Öyleyse bu, nasıl izah edilebilir?

mek, belki tam anlamıyla mümkün olmayabilir. Ama, vaki'adaki bir takım gözlemler sonucu aşarî düzeyde de olsa, ulaşılabilecek belli bir takım cevaplar olabilir. Kur'an'ın kıtas kabul ettiği ölçüler, Resul @'ın pratikte gösterdiği gerçekler, İslâm'ın tarih yorumu, siyasal tahlil, sosyo-kültürel tahlil ve psikolojik yansımaların ortak, ama, oranlı katılımıyla ortaya konabilecek cevaplar elbette vardır.

Şehâdet, neden ideolojilerüstü bir mevkiye gelmiştir?

Şimdiye kadar İslâmî perspektifle baktığımız şehâdet olayı, acaba insanlar, toplumlar nezdinde nasıl anlaşılıyor? Bir marxist öldürülünce neden şehid oluyor? Bir laik öldürülünce neden şehid oluyor? Yâni insanlar niçin bu kavramın arkasına bu kadar fazla sığınıyor ve neden kud-

siyyeti bunda arıyorlar?

İlke olarak materyalizme inanan veyâ genel bir ifadeyle ahiret hayatını gözardı eden tüm ideoloji mensublarını içine alacak şekilde yaygınlık ve işlevsellik kazanan bu kavramın bunlar nezdindeki anlamı nedir? Şüphesiz bütün bu sorulara cevap vermek için yine bâtil ideoloji mensublarının inanmadığı İlâhî dünya görüşünden faydalanmak gerekir. Başkaca bir izah da mümkün değildir. Çünkü böylesi bir davranış, oldukça anlamsız gelmektedir.

İlâhî dünya görüşünde, insan, fıtratına yerleştirilmiş iki farklı istidad sahibidir. Birincisi; insan-ı kâmil olma, ikincisi; esfele's-safilin olma... Yine buna paralel olarak bir tesbite daha gidilebilir: İnsan, tabiat olarak hayatın hedefini belirleme ihtiyarına sahiptir. Hayatın hedefi olarak belirlediği şey ne olursa olsun; ister sınırsız-sınıfsız bir toplum, ister dünya hâkimiyeti ve isterse özgürlük, adalet istemleri olsun; bu hedefin tahakkukunu gerektiren iş ve eylemler içinde bulunabilme imkânına sahiptir. Ancak dikkat edilirse, bu hedefler arasında şöyle bir ikilem sözkonusudur: Bunların bir kısmı toplumsaldır; yâni ferdin kendisi için belirlediği ideallerin dışındadır. Diğer kısmı ise ferdîdir; yâni daha çok şahsın ihtiyaçları veyâ ihtirasları doğrultusundadır. Bunu geçtikten sonra, şimdi mes'ele daha da netleşiyor.

Esas olarak toplumu ilgilendiren ideallerin sözkonusu olduğu toplumsal hedefler, kişiyi aşar. 'Kişiyi özel' değildir. Diğer kısmı ise, konumuzun dışındadır. Toplumsal hedefler; özgürlük, Medinetü'l Fazile olarak isimlendirilen yeryüzü cenneti, sınırsız-sınıfsız toplum, adalet, eşitlik, kardeşlik vb. ideallerden oluşur. Bütün bu hedefler, uğruna savaşanlar tarafından kutsal olarak bilinirler. Çünkü insanoğlu, yapı itibarıyla bir şeylere kudsiyyet kazandırma eğilimine sahiptir. Her insanın hayatı boyunca kudsiyyet verdiği bir takım şeyler mutlaka vardır. Bu kutsal ne olursa olsun!.. Kutsal bilinen bir şey uğruna ölmek de kudsiyyet kazanır dolayısıyla... Çünkü onlar nezdinde şehid, kendi kişisel hedefleri için ölmüştür. Kudsiyyeti olan bir da'va uğruna kendini kurban etmiştir. Kendini aşmıştır. 'Ben'ini aşmıştır. 'Ben'ini aşmak, fedâkârlıktır. Öyleyse uğruna öldüğü da'va ne olursa

Bir marxist öldürülünce neden şehid oluyor? Bir laik öldürülünce neden şehid oluyor? Yâni insanlar niçin bu kavramın arkasına bu kadar fazla sığınıyor ve neden kudsiyeti bunda arıyorlar?

olsun, diğer müntesibler tarafından şehid olarak bilinir ve bu ölümlerin onları motive ettiği, hayatlarına yön verdiği, mücadelelerine ilham kaynağı teşkil ettiği kabul edilir. Buna göre, marxistlerin veyâ laiklerin kendi ölümleri için şehid demelerini yadsınmak gerekir. Çünkü onların kudsalları uğruna ölmüştür. "*Şehidler ölmez!*" sloganına gelince, bu onların da'valarını yaşıtmak için söyledikleri, taklid veyâ özgün, ama reel anlamda motive edici, ivme kazandırıcı bir slogandır. Böylece ölümden sonraki hayata inanmayan materyalistlerin bu tip dışavurumlarını ve bilinç altında yatan bastırılmış duyguları da anlayabiliriz.

Bir yaşam biçimi olarak şehâdet

Evet, şehâdet bir yaşam biçimidir. İlâhî emânetin taşıyıcılığı misyonunu üstlenmektir. Şehâdet, düpedüz düşman tarafından öldürülmüş kişinin ölümüne verilen isim değildir. Kitab-ı Mübin'de, '**Allah yolunda katledilenler**' şeklinde terçime edilen '**qutile fi Sebîlillâh**' deyimini kullanılmakta... Şehâdet, Allâh yolunda öldürülmeyi de kapsayan, bir yaşam biçimidir. Nedir anlamı? Bütün bir İlâhî dünya görüşünün, ideolojinin yeryüzündeki tanıklığını yapmaktır. Yeterli mi? Hayır. Çünkü, tüm ifadeler yetersiz kalıyor. Bir vakı'anın (olgunun) tanımlanmaya kalkışılması, baştan sona hareket ve eylemlilik içinde olan bir insanın hayatının gözler önüne serilmesi için yeterli değildir. Anlatılan şey ile vakı'a arasındaki fark, bizzât müşâhade etmekle dinlemek veyâ okumak arasındaki fark kadardır.

Şehâdet, fi'îli durum vardır. Bu fi'îli durum, onun tam olarak anlatılması önünde bir engel teşkil etmektedir. Dolayısıyla anlatılmadık sınırlılık, ufukları daraltmamalıdır.

Bir insan tanırız ki, baştan sona hayatının tümünü, bütün varlığı ve cesaretiyle İlâhî da'vanın başkaları tarafından somut bir algıyla kavranması için çalışıyor. Bir insan tanırız ki, hayatının hiçbir devresinde furqan olma rolünü inkıt'a uğ-

ratmadan, eksiksiz bir şekilde yerine getiriyor. Bu insan şehiddir. Allâh yolunda öldürülmemiş de olsa bir şehiddir. Çünkü şehidçe yaşamıştır. Şehâdet bir san'attır. Allah yolunda ölme san'atını da kapsar; ama, bundan ötedir. Ruhunu âşk deryasında yıkayıp, akıllıca sahibine teslim etmektir. İlk bilinç anı ve imân heyecanından son nefese kadar, her anı adamaktır.

Bir nakkaş inceliğiyle, belleklere ve yüreklere kazır şahidliğini yaptığı da'vayı... Öyle bir san'at ki, geçim kaynağı değil, hobi değil... Öylesine bir san'at değil... **Bir coğrafyada, dilin sönüklediği bir demde, bir ressam ustalığıyla her fırçasını büyük bir özenle vurur. Kahrolası cahilliğe ve işitmez kullaklara, bir ders verir. Öyle bir ders ki, alfabesi kızıl kandır!..**

İlâhî dünya görüşü nezdinde, şehâdet, bir furqan ve İlâhî hedefe giden yoldur. Bu ne anlama gelir? Neyin furqanı?

Allah (cc), varlığın ve hayatın hedefi olarak belirlemiş olduğu gerekirler bütünü, bir çatışma etrafında teksif etmiştir: Tevhid ve şirk... Hakk ve Bâtıl... Adalet ve zulüm... İbadet ve İsyân... Bu, bir savaş alanında savaşılan tarafların adıdır. İslâm'ın dünya görüşünde hayat bundan ibarettir. Allah'a kullukla, Allah'a isyân... Yine bunun farklı tezahürleri arasında bir kavga var. Yeryüzünde olup biten bütün çatışmalar; yâ hakk ile bâtil arasında, yâ da bâtilin farklı fraksiyonları arasında olur. Ama bu derece sıkıştırmak yanlış olur. Niçin? Hakk adına tarihe yön vermeyi kendine maske yapanların döktükleri kanlar, işlediği zulümler, kurdukları saltanat ve medeniyetler niçin vardır? Bunlar, işte bu kavga'nın dozajı farklı olan tezahürleri, yansımalarıdır. Tevhid ile şirk arasında değilse, adaletle zulüm arasındaki, sadaqat ile ihânet arasındaki.

İlâhî dünya görüşünde insan, bunun için vardır ve bu hedefe doğru yol almaldır.

«Böylece biz sizi insanlara şahidler (şüheda) olmanız için vasat bir ümmet kıldık; peygamber de üzerinizde bir şahid olsun!» (Baqara:143)

«Eğer bir yara aldıysanız, o kavme de benzeri bir yara değmiştir. O günleri; biz onları, insanlar arasında çevirip dururuz. Bu, Allah'ın, imân edenleri belirtip ayırması ve sizden şahidler (şüheda) edinmesi içindir. Allah zulmedenleri sevmez!» (Âl-i İmrân:140)

«Ey imân edenler, kendiniz, anne-babanız ve yakınlarınız aleyhinde bile olsa, Allah için şahidler

Şehâdet bir san'attır. Allah yolunda ölme san'atını da kapsar; ama, bundan ötedir. Ruhunu âşk deryasında yıkayıp, akıllıca sahibine teslim etmektir. İlk bilinç anı ve imân heyecanından son nefese kadar, her anı adamaktır.

(şüheda) olarak adaleti ayakta tutun.....» (Nisâ:135)

Kur'an kültüründe şüheda kavramı, geniş anlamıyla kullanılmıştır. Şehâdet, vasat bir ümmet olarak insanlar nezdinde şahid olmak, imân edenlerin belirlenmesi için bir furqan, adaleti ayakta tutmak için dayanak olmaktadır.

Bütün bunlar gözönünde bulundurulursa, mezkûr kavramın İlâhî hedeflerin yeryüzünde şahidliğini yapmanın karşılığı olduğu rahatlıkla anlaşılır. Bu sebeple de şehâdet, önümüze bir yaşam biçimi olarak çıkar. Aksi nedir? Aksi, yâ şirk, yâ küfürdür, yâ zulümdür veyâ fişq ve fücürdür ilâ ahir...

Âşk ve akıl arasında şehâdet

Bu kısımdan sonra şehâdet kavramını, daha çok '**Allah yolunda öldürülen**' anlamında kullanacağız.

Şehid, Allah'a kavuşma hasretiyle yanıp tutuşur. Ahdini yerine getirmeye koşar. Bütün bunları yaparken âşk boyutuyla yapar.

Şehid Beheştî, "**Biz âşk ehliyiz; kuru akıl ehli değil... Akıl tedbirler peşinde koşar, bizim tedbirimiz kendimizi Allâh yolunda fedâ etmektir!**" der.

Şehidin gözü bir tek şeyi görür: O da Allah'a ulaşma, yâni **vuslat**... Gözün sadece bir şeyi görmesi ise âşkın tâ kendisidir.

Bütün bunlar, herşeyi yeterince açıklıyorlar da, kimileyin bunun yanlış anlaşıldığı da görülmüyor değil. Bu yanlış anlamaya göre ortada bir çelişki var: İslâmî hedeflerin tahakkuku uğrunda çalışan insanlar, da'vanın daha da gelişmesi ve boy vermesi için tedbirler alır. Günlük hayatta, hele hele yaşadığımız coğrafyada İlâhî hedeflere inanan insanlar açısından bir çelişki olarak görünür. Çünkü bu coğrafyada İslâm'ın mesajının süregitmesi için yaşama san'atı öğreniliyor. Bir kurşuna hedef olmamak için ne tedbirler peşinde koşuluyor. Eğer, biz âşk ehliyse, niçin tedbirler peşinde koşuyoruz? Tedbirler peşinde koşuyorsak, nasıl âşk ehliyiz? Görünürde çelişki gibi

orta yerde duran bu durumun vuzuha kavuşması için bir yanlış anlamayı bertaraf etmek gerekir. Bunun için de âşk, akıl, irfan, şehidin misyonu gibi kavramları yeniden açmak gerekir. Bu arada İmam Hüseyin'in şehâdetindeki misyonu yeniden hatırlamak da yerinde olacaktır.

"Ölüm kimin nazarında tehlikeyse, "Tehlikeye atılmayın!" emri onadır.

Fakat birisinin nazarında ölüm, hakikât kapısının açılışından ibaret olursa, ona: "Haydi çabuk olun!" hitabı gelir." diyor Mevlânâ...

Âşkın yanında akıl fasid bir şeyse ve butlana uğruyorsa, neden Kur'an'da "Niçin akletmiyorsunuz?" ve benzeri çağrılar vardır? Yâni insanlar neden akletmeye çağrılıyor? Akıl fonksiyonu nedir? Buna karşılık âşk nereye oturuyor?

Âşk ile akıl arasında görünen bu tenakuz, bu hususta çeşitli mektepleri de ortaya çıkarmıştır. Âşk mektebi, akıl mektebi gibi... Akıl ön plana alıp, kâmil insanın akılla tekâmül edeceği iddiasıyla, âşkı ön plana alıp, âşkla tekâmül edeceği iddiası karşı karşıyadır. Başka iddialar da sözkonusudur, ama, konumuz açısından bizi ilgilendirmiyor. Bu husustaki daha geniş bilgi için Şehid Mutahharî'nin İnsan-ı Kâmil adlı kitabına bakılabilir.

İslâm'da, ne gönül ehli dışarıda kalır ve ne de akıl ehli... Ancak ikisi de yarımdır ve birbirini tamamlar. Şunu da unutmamak gerekir ki burada sözettiğimiz akıl, tek yol gösterici olarak tanınan 'kuru akıl'dır. Beheştî'nin bahsettiği 'kuru akıl'dır. Yâni imânın rükünlerinin tümünü birden akla yüklemektir.

İslâm, akıl dışılamaz. Tam tersine "Niçin akletmiyorsunuz?" der. Akıl; Allah'ı, evreni, dünyayı, insanı bilmeye yarar. Bir araçtır. Çelişkileri anlamak, yanlış-doğruyu, iyiyi-kötüyü ayırtmak için insana verilmiş bir hakemdir. Yâni İslâm, Allâh'a imânın oluşması için, insana, aklına başvurmayı öğütlemekte...

Aklın dışında bir şey daha var ki, o da bilmenin derecelerindedir. Bu, zihinsel bilmeyi aşır, kalbi bilmeye ulaşma aşamasıdır. Ki, İslâm kültüründe buna ma'rifet adı verilir. Oturmuş yapısıyla irfan olarak bilinen bu 'cüz' kendi içinde çeşitli parçaları içerir. İrfan, Allah'ı tanımadır, insanı tanımadır, evreni tanımadır. Bilinen şeyi görmedir. 'Kalb gözü' denilen gözle görmedir. İrfanî âşk, insanın kendini Kadir-i Mutlak'ın zâtında yok etmesidir. Bir tek şey var olmalı bu insanın gönlünde: Allâh...

Bir coğrafyada, dilin sö-nükleştiği bir demde, bir ressam ustalığıyla her fırçasını büyük bir özenle vurur. Kahrolası cahilliğe ve işitmez kulaklara, bir ders verir. Öyle bir ders ki, alfabeti kızıl kandır!..

Arifin derdi, Allâh'a kavuşmaktır. Hafız için Sevgiliye kavuşmak... Mevlânâ içinse;

"Âşk bir okyanus, gökler üzerindeki köpük

O, Züleyha gibi Yusuf'un hevesindedir." mısralarında bulur kendini...

Yâni ariflere göre, kâinatla, dünyayla ilgilenmek, meşgul olmak abestir. Burada irfan için şöyle bir tesbit yapma imkânı çıkıyor: İrfan, derunla ilgilenir. Afağı salıverip, enfûsle uğraşır. Bizse şunu biliyoruz ki, İslâm sadece irfandan ibaret değildir. Kur'an, nefsi tezkiyeden sözettiği kadar, zihinsel ve düşünsel olgulara da yöneliyor insanı... Ne akıl dışılamıyor ve ne de âşk... Orta yol...

«Böylece biz sizi insanlara şahidler (şüheda) olmanız için vasat bir ünmet kıldık; peygamber de üzerinizde bir şahid olsun!» (Baqara:143)

Peki şehâdeti bu iki olgu arasında nereye oturtuyoruz? Şehâdet, akıl ile tercih edilen, muhasebesi yapılan ve âşkla beslenen bir idealdir.

Asıl burada en çok kafaları karıştıran şey, şehâdetin bir çeşididir: 'Zorunlu şehâdet'tir. Akıl, İslâmî kavga meydanında, İslâm'ın izzetini korumak için tedbirler peşinde koşar. Sırf kişinin kendi canını kurtarması için değil. Ölmeyi gerektiren bir durumda da ölmeyi kaçınılmaz kabul eder. Bu şekildeki bir düşünüşte te-zad da yoktur.

Gün gelir, adaletle zulüm, tevhid ile şirk, gerçek İslâm ile sahte İslâm, Peygamber eviyle Yeşil Saray arasındaki berraklık yerini bulanıklığa terkederse, akıl, bunun çaresini düşünür. Tedbirlerini arar. İmam Hüseyin'in aklı, tedbiri şehâdette bulmuştur. Çünkü öyle bir dönemde yaşıyor ki, kendini furقان olmaya adanmazsa; İslâm, ayaklar altında, zulüm boy vermiş ve adalet ufukta görünmüyorken, İslâm'ın izzetini, İllâhî gerekleri korumanın başka imkânı yoktur. Öyleyse İmam Hüseyin'in şehâdeti bir taktiktir. Bunu yapmak zorundadır. O, Kerbelâ'ya yetişme-

den önce, zilleti kabullenmeksizin Medine'ye dönmeyi istiyor. Hürriyet. Yezid buna izin vermiyor. Medine'ye dönmesi için Yezid'e bey'at etmesi gerektiğini öne sürüyor. İmam, bunu yapmaktan Allâh'a sığınıyor.

Peki İmam Hüseyin, niçin Kerbelâ'ya yetişmeden önce Medine'ye geri dönmek istiyor?

Çünkü O, bir misyonun başıdır. Saltanat rejimine karşı birtakım faaliyetler yürütmektedir. Bir kıyam başlatmak için çalışma içersindedir. Ve bu kıyam, zamanından önce başlamamalıdır. Kûfelilerin istekleri, kıyama başlattı. Kûfelilerin ihâneti ise İmam'ı kıyama ertelemeye sevketti. Ama, buna müsaade edilmeyince, O, gelecek nesiller ve çağların İslâm'ı nasıl tanımlayacağı gerektiğini bir Peygamber torunu olarak, bir İmam olarak göstermek zorunluluğunda hissetti kendini... Ve kendini adadı. Öyle bir adayış ki, bizler bugün İslâm'ı Yezid'ten öğrenmemeyi O'nun sayesinde şiar edinmişiz. Öyle bir adayış ki, bizler, O'nun sayesinde İslâm'ı Kur'an'dan ve Peygamber'in hayatından, adaletle zulüm, küfür ile şirk arasında furقان olmasından öğrendik. Dolayısıyla bizim hayatımızda Yezid'e veyâ onun gibilere boyun eğmenin yeri yoktur. Eğer İmam Hüseyin, şehid olmayı tercih etmeseydi, bizler, zâlim de olsa bir sultana bey'at etmeyi vacib görürdük belki de...

Hulâsa; şehid, âşık olduğu kadar aklını kullanan, aklını kullandığı kadar da âşk olandır.

Ancak ikisi arasında öyle bir denge olmalı ki, bizi yanlış adıma sevketmesin. Şöyle ki, eğer akıl gâlib gelirse, kavga meydanından çekilmek ve görünüşte itaat etmek, taktik olarak algılanır. Âşk gâlib gelirse, neye malolursa olsun düşman eliyle öldürülmek için canatılır. İkisi de yanlıştır. Uhud savaşında olduğu gibi hem ölmeye ve hem de öldürmeye koşmak; âşkın sınırını... İmam Hüseyin'deki gibi akılcı şehâdet... Yâni akıl ile âşk, birlikte aynı yönedir. İkisi de İslâm'ın izzetini şehâdette görmekte ve şehâdeti zorunlu bir eylem olarak kabul etmektedir.

Şehidin coğrafyası

Şehidin şehâdetinin etki alanı, 'şehidin coğrafyası' kavramına denk düşen bir olgudur. Şehidin mücadelesi, yiğitliği, özveri ve da'vaya bağlılığı; kısaca çağlarboyu tüm şehidler için söyleneğelen ve sembolleşen tüm özellikleri, şehâdetin etki alanının genişliği ve darlığı üzerinde etkilidir. Ancak şu var ki, tüm bunlar şehidin etki alanını belirlemeleri açı-

sından 'ölçü-mizan' olma vasfından soyutlanmıştır yüzyıllarca... Bunun nedenselliğini ve sonuçlarını tahlil etmeye bu yazı kapsamında gücümüz yetmiyor. Ancak bunların, yâni 'ölçü-mizan' vasfı taşıyan tüm özelliklerin ötesinde, şehâdetin etki alanını daraltan bir sorun var: medya sorunu... Çünkü, nice coğrafyalarda nice isimsiz kahraman yiğitler vardır ki, bunlar, belli bir topluluğun gündeminde vardıkları ve bu aziz şehidler, sadece yaşadıkları bölgelerde ma'nevî bir etkiye sahibdirler. Şunu söyleyebiliriz ki, bu, medyatik çağın bir gereği olarak, medya üstünlüğünü elinde bulunduramamanın dayattığı bir sorundur. Dolayısıyla bu sorunu, çözümünü açısından ümmetin birincil mes'elesi haline getirmek de vucubiyet arz etmiyor.

Her bir şehidin mesajının üç boyutu vardır. Yâni mesaj, üç boyutludur.

a)-Mesajın genişlemesine yayıldığı zemin,

b)-Mesajın derinlemesine nüfûz ettiği tarih,

c)-Mesajın etki şiddeti...

Şehâdetin etki alanı, bu üç boyutun bileşkesidir.

'Şehâdetin etki alanı' kavramını güncelleyebilmek ve somutlayabilmek için birkaç örneği zikretmek gerekir.

1. Örnek: İmam Hüseyin @, etki alanı ve etki şiddeti açısından en ön sırada yer alan bir şehiddir. Çağlarüstü olduğu kadar, evrenselidir. Evrensel olduğu kadar akılcı; akılcı olduğu kadar irfanî; irfanî olduğu kadar etkin ve yaygındır. Tüm dünya halklarının büyük bir çoğunluğunun veyâ en azından İslâm ümmetinin tümünün az-çok tanıdığı bir şehiddir. Bütün bu özellikler gözönünde bulundurulduğunda, Kerbelâ'nın rövanşı sayılabilecek bir devrimin yakın tarihte gerçekleşmesine de bir anlam verebiliriz.

İmâm Hüseyin'in şehâdetinin etkisinin bu denli şiddetli oluşu, İmâm Hüseyin'in vasıflarıyla, şehâdetin zorunlu oluşuyla, Kerbelâ'da üstlendiği misyonla yakından alakalıdır. Özverinin zirvesinde, imânın en kavisine sahib; ve önder!.. O'nun şahsında toplanan bu özellikler kadar, Kerbelâ olayının zaman ve zemin açısından şartları da etkendir. Nedir bu şartlar? Yukarıda sözettiğimiz gibi İslâm'ın hayatiyeti sözkonusu... Bunun için şehid oluyor. Peygamber'in torunudur. Ümmetin meşru İmâm'ıdır. Ama, güç başkalarındadır. Zahirî güç... İlâhî güç ise, O'nunla birliktedir ve şiddetini göstermiştir.

Çağlarboyu bir insanın la'net-

lenmesi, bir zihniyetin la'netlenmesi, ne ile mümkün olabilir? Kur'an-ı Kerim'de la'nete uğramış kavimlerden söz edilir. Bu kıssalardaki ortak noktada, Allah'ın bu şehir halklarını, doğrudan doğruya karşısına almasıdır; işledikleri cürümler yüzünden... Kitab-ı Kerim'de la'netlenenlerle ilgili olarak en çok tekrar edilen kesim, zâlimlerdir. Bunlar, menbaî ve çeşidi ne olursa olsun zulümle iştiğal eden zâlimlerdir.

Şu var ki, İmâm Hüseyin'in yaşadığı dönemde Kur'an ayetleri kesilmiş durumda. Yâni vahiy bitmiştir. Vahiy bittiği halde, Kerbelâ'da Hüseyin'e karşı savaşan tarafın bu denli tel'ine (la'netlemeye) uğraması, olsa olsa O'nun şehâdetinin ve bundaki misyonunun büyüklüğünde yatıyor. Dolayısıyla, İmâm Hüseyin'in şehâdeti, derinlemesine tarihe ve genişlik olarak da yeryüzüne yayıldığından, etki alanı en fazla olan şehâdettir.

2. Örnek: Şeyh Said (ra), İslâm'ın küfürle bulanıklaştırılmaya, küfrün İslâm adı altında yutturulmasına ve bulanık şeyin onaylatılmasına çalışıldığı bir dönemin tanığıdır. Ne anası ne de babası belli olmayan bir düzene karşı başkaldırıştır. Son ana kadar da şehâdetle birlikte zaferi gözden uzak tutmamış, idealinde yaşatmıştır.

İskilipli Atıf ve daha niceleri gibi, o da bu bulanıklığı onaylamanın gelecek nesilleri nereye götüreceğinin farkındaydı. Bunun bir tek yolu vardı: **QİYAM!**.. Qiyam'ın nasıl başladığı, ayrıntıları, başarısızlık(!) nedenleri, bizim konumuz değil... Biz, O'nun Kürdistan'da üstlendiği misyonla ilgileniyoruz.

Şeyh Said, kendinden sonraki nesillerin, mevcut lâisizmi tanıyabilmeleri için qiyamı gerekli gördü. Qiyam bastırılınca da şehâdeti gerekli oldu. Af dileyip, zilleti kabullenseydi, bugün bizler, belki de zulme ve küfre boyun eğmeyi, bir taktik veyâ ruhsat olarak kabul ederdik. Şeyh Said kendini aşmıştır. '**Kişisel ben**'ini aşmıştır. '**Ulusal ben**'ini aşmıştır. '**Ümmetsel ben**'e doğru yol alıyor. Ümmet adına bir qiyam başlatmıştır çünkü... Ama etki alanı açısından İmâm Hüseyin'le kıyaslandığında, aynı seviyede değil... Zaman ve zemin açısından şartlar benzerdir. Üstlendiği misyon aynıdır. Ama, İmâm Hüseyin, tüm ümmet üzerinde şahidlik yapmaktadır. Şeyh Said'i tüm İslâm ümmeti tanımıyor. Ama aynı coğrafyada yaşayanlar açısından bakılırsa, belki de İmâm Hüseyin'in geleneğine bu denli sıkı bağlılığın sebebi. Karşılaştırmanın bir ölçüsünü koymak için, İmâm Hüseyin'in

şehâdetini etki alanı açısından makro olarak alabiliriz. Yâni en üst düzeyde, en önde, en geniş... Buna göre, Şeyh Said'in şehâdeti, aynı paralelde fakat daha çok yerel düzeyde algılanan bir şehâdetir.

3. Örnek: Bugün Kürdistan'da mücadele eden ve kan veren müslümanlardan şehid olanların şehâdeti, etki alanı olarak, görünürde sadece bu bölgeyi kapsıyor. Ama, gerçekte, bütün Türkiye sathında, iki ayrı zihniyetin; adaletle zulmün, sadaqatle ihânetin arasında furcan olmak açısından bir misyon yüklenmektedir. Kürdistan'daki şehidler, kahrolası zihniyetin açığa çıkmasını şahidliğini yapıyorlar. La'netlenmiş bir eylemin; zulmün ve bu eylemin üç farklı çehreyle gelmesine karşı İslâm'ın şahidliğini, adaletin şahidliğini yapıyorlar. Belki ümmetin büyük bir kısmının bu şehidlerden haberi bile yoktur. Bu doğaldır da... Çünkü bu insanlar, İmâm Hüseyin'in içinde yaşadığı zaman ve zeminin şartlarında bulunmakla birlikte, İmâm Hüseyin'in üstlendiği misyonu yerel düzeyde üstlenmiş bulunuyorlar. Çünkü bu asırda, İslâm'ın kaderi sadece Kürdistan'la sınırlı değildir. Ama İmâm Hüseyin örneğinde, İslâm'ın kaderi, izzeti ve varlığı Kerbelâ'dadır. Ne olacaksa orada olacak! Yâ zilleti öngören bir gelenek bırakılacak gelecek nesillere veyâ şehâdet geleceği miras bırakılacak! Ama tüm nesillere ve tüm çağlara...

Kürdistan'da kazanılan her bir şehid ise, birer örnektir, birer tanıktır, birer şahiddir; ama, bir Moro'daki, bir Eritre'deki, bir Filistin'deki mücadelecinin haberi olmayabilir. Şu var ki, burada kazanılan her bir şehid, İslâm'ın Kürdistan'daki geleceğini belirlemede çok büyük bir önem arz ediyor. Gelecek nesillere, zulme dayalı taktik ve yöntemlerle İslâm'ın hâkim kılınma mücadelesinin(!) miras bırakılmaması için bir savaşım veriliyor. Nebevî tebliği rafa kaldıranın, İslâm perdesi altında zulmetmenin kötü bir miras olarak kalması için... Zulme, zilletle ve ihânete boyun eğmemenin, izzetle yaşamının, sultaya peşkeş çekilmeye karşı direnmenin miras kalması için... Ve **Hüseyin'in geleneği, Kürdistan'da, en koyu taraftarlarınca ihyâ ediliyor.** Hüseyinî yiğidliğin, dilden dile dolaşmasına yol veren bir kan deryası oluyor. Bir kan deryası ki, yükselişe geçmiş ve bir sel halini alıyor. İhânetin bedelini pahalıya ödetmeye koşuyor.

Ve Hüseyinî miras: "**Güç yetiriyorsan öldür ve güç yetiremiyorsan öl!**"

Şehid Ğiyaseddin Şehidçe Yaşadı

Selman DILSOZ

Henüz hayattayken bir şehidle yüzyüze gelmek veyâ hatırlamak istediğimde O'nu gördüm. Çünkü hayattayken de şehidçe yaşadı. Yaşamının her anında bir şehid hali vardı.

Şehid Ğiyaseddin bir volkan-
dı. Ateş püsküren değil, imân
püsküren bir volkandı. Cesaret
fışkıran... O'na öldürüleceği
söylenildiği zaman hep aynı cevabı
verirdi: "Benim yolum bu!.."

Böyle bir şehidi anlatırken
şübhesiz '**-di'li geçmiş zaman
kipi'**ni kullanmak, çok ağır geli-
yor ama, kalem çaresiz, ben çare-
siz. Başka bir alternatifim yok!

Bazen karşılıklı oturduğum-
muzda, o bir yere dalarken ben
de yüzüne bakardım. Şehâdetini
düşünür, dururdum. Benim elim
nasıl varacak O'nu yazmaya di-
ye... Hep Allah'dan geç olmasını
dilerdim, ayrılığın... O ise,
umurunda değil... Ardından
sevdikleri kalmış, dostları kalmış;
"Nasılsa kavuşuruz bir
gün" diye düşünürdü herhalde...
Şehid olacağını düşündükçe
nasıl dayanacağını düşünürdüm.
Şimdi dayanıyorum. Ama,
kendisi gücümle değil... Bu vol-
kanın sıcaklığıyla... Allah'ın
yardımıyla... Yarına gönderme-
de bulunduğum umudlarla...

O'nun qadirşinaslığına hep
gıpta ile baktım. Kendi babası
yaşında bir insanla nasıl oturup
konuşabiliyorsa, aynı şekilde,
henüz ilkokul yaşlarında bir çocukla
bile oturup konuşabiliyordu.
Ama arkadaşça, dostça...
Böyle birisinin yokluğunu du-
yumsamak, çok acı ama, İlâhî
vahyin gereği, bu, bizim şuurun-
da olmadığımız '**dirilik**'ten ötürüdür
diye düşünüyorum.

Tesellisi olmayan bir ademi-
yet, en acı verici bir olgu olarak
karışıyor, teşevvüş içinde

*Ve Ğarzan şimdi mahzun; tasa ve kederden
sisler kaplamış Ğarzan'ı...
Ğarzan ağlamada, ince ince gözyaşlarıyla,
İloh Çayı'yla...
Ğarzan, ömrü boyunca böyle bir yiğidi
çok gördü ve bir daha da zor görecekt!*

Ve hayatı, baştan başa direnişti...

olan duygularımın arasına...

Ğarzan'ın münbit toprakla-
rında yetişen bu yiğidin ardın-
dan söylenecek o kadar çok şey
var ki, hepsini kağıda dökmeye
kalem direniyor.

Şehidçe yaşamanın künhü-
ne varabilmek için O'nu yakın-
dan tanımak yeter de artar. Ama
gel gör ki, bu kadar yakından ta-
nılabilmek için ne gücüm var, ne
de mecalim.

Doruğa ulaşan cesaretiyle,
kâfirlerin ve zâlimlerin gözünde
çok daha büyüktü. Hemhal dost-
larının gözünde olan büyüklü-
ğünden çok daha büyük!.. O'nu,
bırakın dostun gözünde, düşma-
nın gözünde bile bu kadar büyük
yapan neydi?

Da'vasını iyi bilen ve bildi-
ğini anlatabilen yapısı ve bunun
da ötesinde da'vasının hakk ve
doğru olduğuna sonuna kadar
güvenen bir kişiliği vardı. O'nun
bu kendine güveni (*ideolojisine
güveni*), ister istemez, karşıt

herhangi bir düşünceyi savunana
kendi kendisiyle çelişir hale geti-
riyordu. Kendisi için hayatın he-
defini şöyle dile getiriyordu:

*"Daxwazîya me riza
Yezdân,*

*Muhammed @ ji me re
rêzan,*

*Doza me jîyana Qur'ân,
Mekânê me gorîstana
şehîdan...*

*(Allâh'ın rızası arzumuz,
Muhammed @ mürşidi-*

miz,

*Kur'anî hayat da'vamız,
Şehidlerin kabristanı me-
kânımız...)*

***

Hayatı boyunca uğradığı
bütün iftiralara karşı hep başı
dikti. "Gelin ispatlayın!" diyor-
du. Müfterilerin buna karşılık
yaptığıysa, karşısında dut ye-
miş bülbüle dönmekti. Ama o
yılmadı.

Mekke döneminin o kasvet-
li ortamını anımsatırcasına kar-

şı karşıya kaldığı tüm zorluklara direnmesini bildi. Tıpkı Garzan'ın yalçın ve başı dik dağları gibi... O kadar çok iftiraya ve manevî işkenceye uğratıldı ki, O, tüm bunlara karşı cevap vermek yerine, kendinden eminliğiyle alnı açık bir şekilde yılmadan durdu ve bu yılmazlığı O'nu keskin bir kılıç gibi biletti...

Ve hayati, baştan başa direnişti. Nefsin ğarkedici ihtirasından, kahrolası sağırlığa ve ihânete kadar... Her şeye, ama her zaman bir **DİRENİŞ**...

21 Ocak... Ve şehid edildi. Bu direnişi söndürebileceklerini zannederek... Elleri kırılısıca zâlimler tarafından... Yanıldıklarını göreceklerdir. Nerde görülmüş ki, baştan başa direniş kesilmiş mazlumların direniş alevi sönmüş?

Ve Garzan şimdi mahzun; taşa ve kederden sisler kaplamış Garzan'ı...

Garzan ağlamada, ince ince gözyaşlarıyla, İloh Çayı'yla...

Garzan, ömrü boyunca böyle bir yiğidi çok zor gördü ve bir daha da zor görecek!

Ve duyumsamakta şimdi Garzan'ın toprağı, O'nun sıcak kanını... İçine çekmek istiyor bu kanı...

Ve Garzan toprağı, şimdi vuslata ermenin sarhoşluğuyla demlenmiş... Kimi misafir ettiğini biliyor.

Bizse değil hazan, yeni bir baharın müjdecisi kanın takibçisi...

Garzan toprağı vefalıdır.

Garzan toprağı cefakârdır.

Kucakladığı bu şehidi bize geri verecek... Adım gibi eminim!

Bize geri verecek binlerce...

Hayat dolu binlerce lâyleyle...

Tarih boyunca sulanmakta olan Tevhid ağacına doğru yol buluyor kan...

Ve Garzan toprağı bu geçişe izin veriyor.

Şehid Ğiyaseddin bir volkandı. Ateş püsküren değil, imân püsküren bir volkandı. Cesaret fıskıran... O'na öldürüleceği söylendiği zaman hep aynı cevabı verirdi: "Benim yolum bu!.."

Tevhid ağacını diriltmenin karşı konulmaz sorumluluğuyla davranacak bu toprak!

Bir değil bin çiçek açacak!..

Ve kırmızı güller, Şehid Ğiyaseddin'den selâm getirecek!..

Vefalıdır bu toprak!..

Kiminle tanıştığını iyi biliyor. Qadirşinaslığını gösterecek! Çünkü Şehid'in qadirşinaslığına aşına oldu.

***

Şehid Ğiyaseddin, Orhan Hoca'nın Pasur (Kulp)'da şehid edilmesinden sonra, şunu diyordu, bize kalan yadigârda:

"Çavê te li paş nemîne!

Em li du tene,

Emê dom bikin doza te!

Di rêç û şopa te de em tèn.

EMÊ BİGHËJIN HEV!

(Gözün arkada kalmasın!

Biz arkadayız,

Da'vanı sürdürüreceğiz!

Senin yolundan ve izinden geliyoruz.

KAVUŞACAĞIZ!)"

Orhan Hoca'ya duyduğu hasretliği ifade etmeye çalıştığı bu mısralarda verdiği sözü tuttu. Ve O, şimdi dostlarına kavuştu, geri kalan dostlarına bir miras bırakarak... Ahdinde durmayı... Şehidçe yaşamayı bıraktı.

Ve ey Şehid!

Senin öpülesi alın ve mübarek yüzün, zâlimlerin hafızasına nakş oldu. Bir daha unutmayacaklar; benim unutmadığım gibi... Ben hatırladıkça, belki yüzümü acı bir tebensüm ve ayrılık hasreti kaplar. İçimi çekerim. Ama onlar hatırladıkça, uykuları kaçacak; gece yarıl原因ı yataklarından fırlayıp feryad edecekler. Bir bardak soğuk su içecekler,

korkuları yatışsın diye... Silüetin, gözlerinin önünde canlandııkça, bilinçaltında bastırılmış duyguların içinden saygıyla beraber bir korku dolaşacak gönüllerinde, donmuş beyinlerinde ve taşlaşmış yüreklerinde...

Kime el kaldırdıklarını o zaman anlayacaklar.

Sen ki bir karıncayı bile incitmekten kaçardın.

Sen ki, herşeyden önce insanlığını kaybetmemiş herkesin kıymetini bilecek kadar qadirşinasdın.

Sen ki, sana yıllar yılı zulmeden kâtillerinin bir tevbesiyle onları bağrına basacak kadar merhametle doluydun.

Sen ki, yumuşaklığın, cesaretin, izzetin, bilincin, merhametin, dostluğun, zirvesinde taht kurdun.

Ve işte kurduğun bu tahtın karşısında ezilip büzülecekler ve af dileme yüzü bile bulamayacaklar zâlimler!..

Ve mahşer günü senden merhamet dileyecekler. Belki sen yine onlara merhamet edersin, ama ya Allâh!?

Ve şimdi ben, seni tanıdığım için kendimi bahtiyâr hissediyorum. Bunu bana nasib ettiğ için de Allâh'a sonsuz hamd ediyorum.

Gel gör ki, bıraktığın hatıralar o kadar fazla ki, günün her vaktinde seni hatırlamadan, anmadan yaşamak çok zor!.. Can ciğer bir dostun somutunu kaybetmek kolay mı sanıyorsun!

Cennet için yaşamadığını bilmek ayrı bir direnç, cehennem için yaşamadığını bilmek ise ayrı bir âşk veriyor. Tutulduğun o sonsuz İlâhî âşkla yıkadığın imânını ve cesaretini unutmayaçağımıza söz veriyoruz.

Da'vana sadıq olduğun kadar sadık kalacağız. Söz ahiddir. Kanın ise bunu perçinlemiştir. Sana şahidiz. Senin sıdına şahidiz. Ve senin şahidliğine şahidiz. Bu şahidliği kanımızla yapmaya hazırız. □

HELBESTA MAMOSTE Û RÈZANÈ ŞEHÎDÎYÊ ORHAN KORKMAZ

Ev helbest, ji ali Şehid Ğiyaseddîn ve hatiye nivîsandin. Derheqê Mamoste Orhan e û dema kû Gulan a '92'yan de Mamoste Orhan hate şehîd kirin, e wî, bi qelemek xemgîn, vè helbestê nivîsand û diyarî kir ji rêçevanên xwe re.

(Bu şiir, Şehid Ğiyaseddîn tarafîndan yazılmıştır. Orhan Hoca hakkındadır ve Mayıs '92'de Orhan Hoca şehid edildiğinde, O, dertli bir kalemlle bu şiiri yazdı ve takibçilerine hediye etti.)

Rojek ji roja, Bhîstoka min lè da. Dengê hate gûhê min, Dinya li min reş bu. Bêhna min çikîya. Ji çavê min, Hêstirê min hûr hûr dibarin. Qêrîn ji min çu, Bu nalenala min. Deng ji min derneket. Kezeba min bu xwîn. Kete nava dilê min. Min şîn kir Ez hezinîm Lè belê deng ji min derneket Ez bum pepuk û reben.	Lewra em bra bun em heval bun em dost bun em cigêr bun Mamoste yê qenc!.. Min digot qey em zû bi zû Ji hev naqetin! Lè belê me bi xwe nizanibu, Tû ji me layiqtir bu... Me digot qey em jî weke tene Na! Em pir li paşî man!.. Me xwe dixapand. Hêja nû me qedrê te nas kir. Tû pir ji me çêtir bu. Hêja nû heşê me hate serê me, Em li gor te pir li paş bun.	Bi xwîna oldâr û soreşgeran çêbuye Lè belê li çar alîyê welat Şîyar buye millet Pir nêzîke ku roj li te bibin şev Şur derketin ji kalan Tê yê bi kû de birevî Cîh û war ji ter namîne Sondê dixwum ez Gel wê li hember te rabin Welat wê ji ter teng bibe Whun di bîra xwe bînin Lenîn, Mao, Şah û Hitler... Tû duwjminê xwînxwarî Zulma te çu ber perê asîman Te pir li paş hişt Mussolînî û Stalin Kartevhevê te yê Kemalîst û zordestiyê Ew jî nikarin te xelaskin ji destê me
Yê hemberê min digot: "Mamoste whunda buye!" Min dipirsî, Ewî bersîv dida Digot: "Wek rovîya, Bi hîle û pîla, Mamoste birin Serê çol û çîya!"	Çavê te li paş nemîne Em li du tene Emê dom bikin doza te Di rêç û şopa te de em tèn Emê bighêjin hev	
Ez girîyam Ez nalîyam Min şîn kir Ez bum wek sêwîya. Lewra min zanibu, Duwjmin wek hirç û beraze. Wek qewmê kewê, Gel dixê faqê, Wek Dehhaq xwînxwarê milletê...	Lewra Di vè rêyê da jî tu ji me re bu mamoste Tu mamostê dibîstan bu Tu mamostê dozê bu Tu bu mamostê şehîdan jî Ey duwjminê xwînxwar Ey xayinê dîn û welat Ey xayinê Kurd û Kurdîstan Ey cehş û faşîstê gelê xwe Ey lîstoka destê şeytanê mezin Ev xurtîfîya te yê li welatê Kurdîstanê Li ser Kurdê mezlum Bi xwîna jar û perîşanan Bi xwîna zarokê di derguşan de Bi xwîna gundî û cotkâran	Lewra Te pir dilê min êşand Hêstirê min pir barîyan Rîhê min pir şil bun Muwê min hatin avdan Her tayeki wî bune tîr Wê li kezeba te bikeve Tî vîna ji bîr neke Heta roja te were Me digot duwjminê mezin, serdestê welatin Lè belê tu jî bu hevalê wan
Mizgînek dihat, Mizgînek pir bi êş, Mizgînek pir bi şewat... Ez dilgeş û şâ bum, Lè belê dilgeş û şâbunek pir bi şewat		WHUN HER DU JÎ BÊ MÎNNETÎN

Şehid Ğiyaseddin UĞUR'un duâları

1.

İlâhî!

*Seytanın şerrinden,
fasidin fesadından,
fasıkn fışkından,
müfterinin iftirasından,
nisa'nın şehvetinden,
kapitalistin cimriliğinden,
diktatörün diktasından,
faşistin teröründen,
komünistin zorbalığından,
yobazın ahmaklığından,
ırkçının taassubundan,
tağutun tuğyanından,
zâlimin zulmünden,
münafığın ikiyüzlülüğünden,
Bel'am'ın belâsından,
Kârun'un malından,
Fir'avn'ın gururundan,*

sana sığınırız!

2.

İlâhî!

*Sen bize;
Muhammedî bir merhamet,
Ebuzerî bir dürüstlük,
Alice bir cesaret,
Hüseynî bir âşk,
Zeynebî bir tebliğ,
Ömerî bir adalet,
Şeyh Saidçe bir şehâdet,
İmâmî bir feraset,
Rehberî bir izzet,
Haşimî bir siyaset,
Seriatîce bir kabiliyet,
Recaîce bir münzevîyet,
Behestîce bir samimîyet;
bunların hepsini
bünyesinde toplayan
bir şahsiyyet
nasib eyle!*

Müslümanlara karşı sürdürülen kirlî savaşı

ve bunun bir parçası olarak

yiğid İslâm evladı

Ğiyaseddin UĞUR'u

kalleşçe şehid edenleri tel'în ediyor,

Şehid'e Allâh'tan rahmet,

ailesine ve müslümanlara tesliyet ve tebriklerimizi

sunuyoruz.

Elazığlı Müslümanlar

OKUYUCULARIN DİKKATİNE!

Dergimizin 1 ve 3. sayılarının mevcudu elimizde

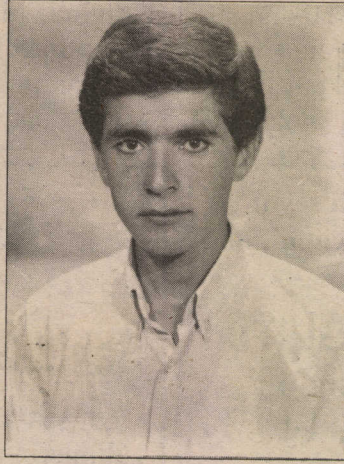
kalmamıştır. İstenmemesi rica olunur.

Şehid Muzaffer ALTIN (1974-....)

1974 yılında Diyarbakır'a bağlı Kulp (Pasur) ilçesinin (Hêrta) Karpuzlu köyünde doğdu. İlköğrenimini D.Bakır Yahya Kemal Beyatlı İlkokulu'nda, ortaöğrenimini de Namık Kemal Lisesi'nde tamamladı. 1993 yılında Dicle Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü'nü kazandı.

1991'de İslâmî mücadele saflarına katıldı. İnadçı ve kararlı bir mücadele sürdürdü. O, zor yılların yiğidiydi.

Garib olarak yaşadı ve aramızdan ayrıldı. Her şehidde olduğu gibi, o da, ihlaslı, samimî ve fedâkârı. Ama sahip olduğu diğer bir özellik, ondaki haya idi. Yanlış bir iş yaptığını anlayınca, yüzünün rengi değişir ve bir daha aynı hatayı yapmamak için özenle hareket ederdi. Kalb kır-

maz, tamir ederdi.

Fakir bir ailenin çocuğu olan şehid, bir taraftan ailenin geçimi olan yumurta satıcılığıyla meşgul olurken, diğer taraftan okul okumaya çalışıyordu.

Mübarek bir gün... Mus-tez'af Muzaffer, kara bulutların

çöktüğü bir Diyarbakır akşamında, üzeri yumurta dolu el arabasında satış yaparken, İslâm maskeli, ğaddar ve hâinlerin kurşunlarına hedef olarak şehâdetle buluştu.

Mücalesini sindiremeyen bu zâlimler, O'nu kurşunlamakla mücadelesine engel olmaya çalıştılar. Ama yanıldılar. Çünkü şimdi, kurşun işlemez bir hayat ile aramızda... Daha gür bir ses ve daha güçlü bir mücadele ile...

Ey Şehid!

Zâlimlerin perçeminden yakalayacak olan Allâh'a andolsun ki, O'nun için yaşadın, O'nun için mücadele ettin ve yine O'nun yolunda şehâdete kavuştun. Şehâdetin mübarek olsun! Taşındığın sancak düşmeyecek!

□

*"Yâ Rabbî!" diyerek el açanlara,
İzzetle yaşamayı dileyenlere,
Ölümü kendi öğrenenlere,
İhâneti yurtanlara sor!*

FERİDUN NERGİZ
Molla Ahmed İŞIKLI
Şu'ayb POLAT
Muhyeddin KARAASLAN
Cengiz ORUÇ
Şeyhmus ADIYAMAN
M.Tahir UZUNBAŞ

M.Şerif DEMİR
Mehmed KONUK
Abbas TURAN
Sadreddin AY
Mehmed DAYAN
Gıyaseddin UĞUR
Muzaffer ALTIN

*"Yâ Rabbî! Bana nasıl yaşanılacağını öğret;
nasıl ölüneceğini kendim öğrenirim."* (Şehid Dr. Ali Şeriatî)

Şehidlere Allâh'tan rahmet, ailelerine ve müslümanlara tesliyet ve tebriklerimizi sunarız.

Ağrı, Doğubeyazıt, Hamur ve Patnoslu Müslümanlar

Hira'ya ulaşmanın en kolay yolu abone olmaktır.

Abone olun, abone bulun!

Dr. Şeyhmus AKIN'a silahlı saldırı

Dergimizin baskıya hazırlandığı sırada aldığımız bir üzücü haber de yine Diyarbakır'dan... 31 Ocak günü, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Görevlisi Dr. Şeyhmus AKIN'a, evden çıktıktan sonra zâlimler tarafından silahlı saldırı düzenlendi. Dr. Şeyhmus AKIN, uğradığı silahlı saldırı sonucu olay yerinde şehâdete kavuştu.

Kürdistan Kerbelâsı'nda Hüseyinî yiğidliğin sembolü, aydın, mücahid, mütefekkir ve muallim

Şehid Ğiyaseddin UĞUR'un

**şehâdeti
ümmete mübarek olsun!**

"Gün gelir de, kurumuş bir papatyaya, çınar gibi dağları, ovaları gölgelendirir; tevhid bülbülleri, tebliğ şarkılarını Davudî nağmelerle Nemrud'un beynini patlatırcasına söylerler; örtülü bir vicdan irkilip Hz.Hüseyin gibi Kerbelâlara koşarsa... İşte o gün... Evet o gün... Her kalpte Muhammedî bir papatyanın filizlerine şahid olabiliriz."

Şehid Ğiyaseddin UĞUR

BİTLİSLİ MÜSLÜMANLAR

1993 Şubatı'nda şehâdetiyle
'Şehâdet Ayı'na
berekat katan

Şehid Molla İhsan Yeşilirmak'ı

şehâdetinin 1. yıldönümünde
rahmetle anıyor, O ve O'nun gibi
şehidlerin İslâmî mücadeleye
kazandırdıklarını idrak ediyoruz.

HİRA

Ölümü ne düşün
Ne kork ölümden
Ölümsüzlük varken
Yürü sen şehâdetle

Şehid Ğiyaseddin UĞUR'a

Allâh'tan rahmet diliyor,
zâlimlerin zulmünü şiddetle kınıyoruz.
Bu şehâdetin, zâlimlerin zilleti altında
yaşayanlar için bir uyanış
olması temennisiyle...

VANLI MÜSLÜMANLAR

Zâlim güçler tarafından
Batman'da şehid edilen
Değerli İslâm Mücahidi

Ğiyaseddin UĞUR

kardeşimize Allâh'tan rahmet,
merhumun kederli ailesine
ve bütün müslümanlara
başsağlığı dileriz.

Zâlimler, müslümanları yalnız
sanmasınlar.

Zâlimler için yaşasın Cehennem!

KÂHTALI MÜSLÜMANLAR

2 Ocak '94 Pazar günü silahlı saldırı sonucu şehâdete kavuşan
değerli müslüman

Zekeriya AKGÜN'e

Allâh'tan rahmet, canîlere Allâh'tan la'net yağdırmasını diliyoruz.

HİRA

Molla İhsan Yeşilirmak'ın Şehâdetinin Birinci Yıldönümü

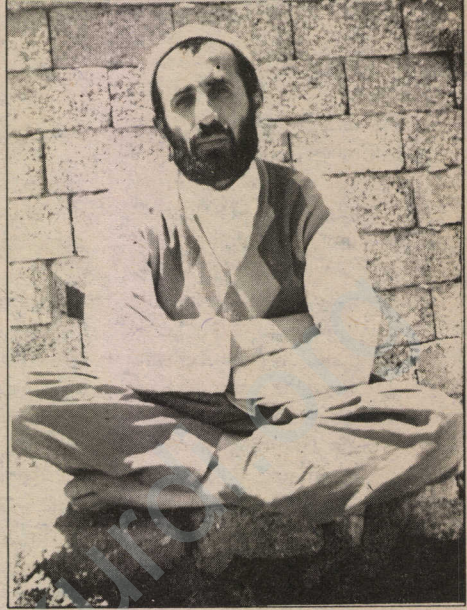
KAYAN BİR YILDIZIN ARDINDAN

Harun BİLGİN/Batman

Hiçbir insan ölümsüz değildir. Doğum, ölüm için vardır. Bu kurala hangi canlı uymamış ki? Hiçbir kimsenin hayatı, bir değerinin aynısı olmadığı gibi, ölüm-leri de bir değildir. Ölümler vardır, eksilmenin dışında bir şey ifade etmezler. 'Bir varmış, bir yokmuş' gibidir. Ölümler vardır, geride kalanlar için bir mahrumiyet ve yoksunluktur. Can yakan bir sorumluluktur; şereftir, izzettir. Yarım kalan bir koşu gibidir. Bir büyük emanettir. İşte böyledir Şehid Molla İhsan'ın ölümü... İslâmî sorumluluklarından bilerek çıktığı seferde, ölümlerin en güzeli ile yüce Mevlâ'sına dönmüştür. Şehâdetinin birinci yıldönümünün eşliğinde bulunduğumuz şu günlerde, bu aziz şehidi, hayırlı anıyor, hatırasını acımızla birlikte Allah'ın izniyle sonsuza dek sürdüreceğimize söz veriyoruz.

Şehid Molla İhsan'ın bizce önemli yanı, O'nun sürdürmüş olduğu ömrü değildir elbet. O'nun asıl önemli yanı, yaşamı boyunca Muhammedî İslâm için vermiş olduğu mücadelesi ve bu uğurda birçok insanın İslâm'a yönelmesinde oynadığı roldür. Hayatı pahasına da olsa, evrensel Muhammedî İslâm'ın bayraktarlığını yapmış, bu uğurda sarfedilmesi gereken neyi varsa esirgememiş, hayatının her anı İslâm için, Allah için ve müslümanlar için harcanmıştır. İnsanlara, hep samimî duygularla yaklaşmış, bunu, beraberindeki dostlarına aşılama çalışmış, gördüğü bir kötü hasleti ortadan kaldırmaya gayret sarfetmiştir.

Ölümler vardır, geride kalanlar için bir mahrumiyet ve yoksunluktur. Can yakan bir sorumluluktur; şereftir, izzettir. Yarım kalan bir koşu gibidir. Bir büyük emanettir. İşte böyledir Şehid Molla İhsan'ın ölümü...

Haksızlık karşısında susmayıp en doğru ne ise ona yönelmiştir. O, hiçbir zaman İslâm'ı anlatmak için insanlardan çekinmedi. İslâm'ın zararına olacağına inandığı her şeye karşı çıktı. Günün şekline ve zamanına göre en uygun yolu takip ederek, müslümanların hareket seyirini çizdi. Pâk Muhammedî İslâm'ın kitlelere yayılması için İslâm'ın onurlu bir edayla kâfirlerin yüzüne demir bir yumruk olarak dönüreceğini savundu. İslâm'ın, ancak onurlu, ta'vissiz ve yumuşaklıkla taban bulacağına olan inancı, O'nun, toplum arasında yiğid bir İslâm eri olarak tanınmasına vesile oldu. Uğradığı haksızlıklara bile göğüs germesini bildi ve elinden geldiğince İslâm'ın zarar görmemesine, müslümanların layık olmadıkları sıfatlarla vasıflandırılmamasına çalıştı. İslâm'ın aziz bir din olduğunu, müslümanların da ancak bu sığata layık

olarak mücadele etmeleri gerektiğini gösterdi.

Şehid Molla İhsan, bir yıldız misali aramızdan ayrıldı. Ama etrafına ışık saçarak, izzetli bir ölümle ölümsüzlük âlemine daldı. Saçtığı bu ışık, ebede kadar müslümanlara ihsan bahşedecek. O'nun yolu, bizlere yol, sevdası sevdamız olacak. Yarım bıraktığı koşuyu tamamlamak en büyük arzumuz olacaktır. Ömrü boyunca sürdürdüğü İslâmî hayat, kendinden sonra gelecek olan nesillerin belleğinde sonsuza dek sürecektir. Zirâ, O'nun çizmiş olduğu seyir çizgisi, kendisinden önce yaşamış olan yiğid İslâm erlerinin çizgisinin devamıdır.

Kayan bu yıldızın yerinde yenilerinin doğacağından, hiç kimsenin şüphesi olmasın. Bizler bu diyarda varoldukça, O'nun yolunu sürdüreceğimize ahdettik. □

Laiklerin 'histeri' krizinden:

- ❑ "Laiklik uğruna her şeyi yıkarız!.."
- ❑ "Anıtkabir'i ziyaret etmeyenle görüşmeyiz!.."
- ❑ "Şeriat, sandıktan çıksa bile, gelemez!.."

Mehmed KERİM

Türkiye'deki karma hükümet, Aralık '93'de, ciddi bir buhran geçirdi ve hükümetin SHP kanadının lideri Murat Karayalçın, "Laikliği korumak için her şeyi fedâ ederiz, her şeyi yıkarız!.." diye bir nara atınca, artık iplerin kopma noktasına geldiği hissedildi. Aynı Karayalçın, bu tavrını daha sonra, İslâmî İran Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı Hasan Habibî'ye karşı da uygulamak istedi ama, blöfü yutulmayınca, zelil duruma düşen kendisi oldu.

Murat Karayalçın, laiklik prensibine o kadar duygulu yaklaşıyordu ki, "Hükümet bozulurirse, durumumuz ne olur?" diyen nice SHP'lilerin ve diğer katı solcu-laiklerin yürekleri neredeyse ağızlarına gelecekti.

Karayalçın'ın gözüne birşey gözükmüyordu. Hükümetin terörizmi önlemek için hazırladığı bir kânun tasarısına, 'laiklik aleyhdârı gösteriler yapanların veya yazı yazanların da aynı kânuna göre cezalandırılmasını' istemesiyle başlayan hırçınlık, sonunda öylesine bir noktaya geldi ki, Karayalçın çok net olarak kendi dünya görüşünü ortaya koydu ve "Laikliği fedâ etmemek için her şeyi fedâ eder ve her şeyi yıkarız!.." demekten kendini alamadı. Bu 'her şey'in içine, hattâ ülke, devlet vs. de girdiğine göre, Karayalçın'ın tarafdârı olan yazarlar, bu ağır beyanın ağırlığı altından kalkılamayacağını düşünerek durumu düzeltmeye çalıştılar ve 'her şeyden maksadın, <hükümet> olduğunun' yorumlamaya çalıştılar. Halbuki, Karayalçın doğruyu söylüyordu. Laik bir kişi olarak, laik olmayan bir dünyanın asla değeri ol-

mayaçağını düşünüyordu.

Gerçekte, Karayalçın'ın verdiği ders, son derece öğreticiydi. İnsan, ancak kendi şahsiyetinin temel niteliğini veren dünya görüşüne göre yaşarsa, bir manası olurdu. 'Nil suyunun Qıbfilere kan renginde gözükmesine karşılık, Hz.Musa için âb-ı hayat olması' ise, sahip olunan dünya görüşüne göre yapılan değerlendirmelerin neticesiydi.

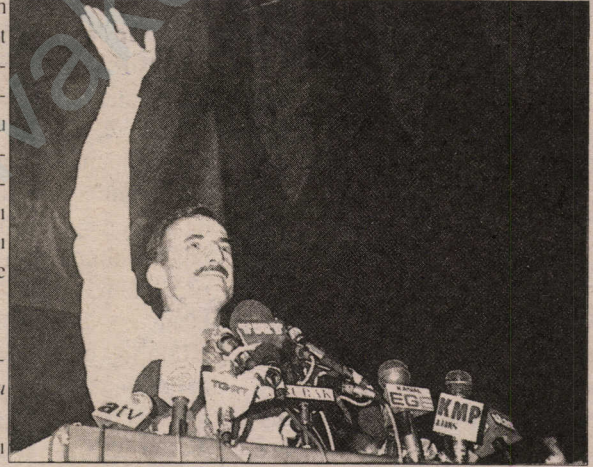
Karayalçın'ın bu laik çıkışı üzerine tırmanan gerginlik, sonunda diğer solcu-laik grubların baskısıyla yatıştırıldı ve karma hükümetin dağılmaması gerektiği Karayalçın'a anlaşıldı!.. Bunun üzerine, söz-

konusu kânun tasarısı, Şubat '94'de görüşülme üzere donduruldu. Bu arada TC Anayasa Mahkemesi Başkanı da Karayalçın'ı kutladı ve "Şeriatçiler seçimlerde sandıktan çıksa bile iktidara gelemez!.." diye bir manalı tehdid savurdu.

Laikler tehdidlerini savurmuş olmanın rahatlığı içindelerdi. Bazıların 'laikliğin histerisi' diye isimlendirdikleri bu gerginlik biraz yatıştırıcı gibi oluyordu ki, İslâmî İran Cumhurbaşkanı'nın Birinci Yardımcısı Hasan Habibî, diplomatik açıdan kendi ayarını bulan Türkiye Başbakanı'nın daveti üzerine, Türkiye'ye resmî bir gezide bulundu; 18-20 Aralık günleri arasında...

Uçağın merdivenlerinden inerken, Habibî'yi karşılayan Çiller, bu misafirin özelliklerini bilen bir kimse olarak dikkatli davranmış ve elinin havada kalması gibi bir durumla karşılaşmamak için, elini uzatmaması gerektiğini düşünmüştü. Bir televizyon kanalının yorumcusu, "Habibî, Çiller'in elini sıkmadığı için, Türkiye-İran münasebetlerinin sıcaklığının derecesini belirlemek mümkün olmadı." diye nükte yapmıştı, tv'de...

Habibî, Başbakan Çiller'le 'oldukça verimli' diye nitelenen görüşmeler yaptıktan sonra, Cumhurbaşkanı Demirel ve Meclis Baş-

Murat Karayalçın, laiklik prensibine o kadar duygulu yaklaşıyordu ki, "Hükümet bozulurirse, durumumuz ne olur?" diyen nice SHP'lilerin ve diğer katı solcu-laiklerin yürekleri neredeyse ağızlarına gelecekti.

kamı Cindoruk ile de görüşmüştü. Ayrıca TC Başbakan Yardımcısı Karayalçın'ın görüşme isteğine de müsbet cevap vermişti. Ancak Karayalçın, her ne kadar siyasette yeni olsa bile, biliyor olmalıydı ki, diplomatlar gezi programlarında nerelere gideceklerini veya gitmeyeceklerini evsahibine önceden bildirirlerdi. Habîbî de, Atatürk'ün kabrine, Anıt-Kabr denilen yere gitmeyeceğini tâ İran'dayken belirtmiş ve programın o bölümünün üzerini çizmişti. Ama, Karayalçın'ın 'şow-gösteri' yapmaya ihtiyacı vardı.

Nitekim, Habîbî'yle görüşmesinin bir gün öncesinde, bu 'laik şow'unu yaptı ve 'Habîbî, Anıt-Kabr'i ziyaret etmezse, kendisinin de Habîbî'yle görüşmeyeceğini' açıklayıverdi.

Değil Hasan Habîbî, herhangi bir dikkatli, şuurlu ve inqılâbçı müslüman da bu gibi şartlara itibar etmezdi. Hiç bir müslüman, inancına, Karayalçın'ın laikliğe bağlılığından daha az bir bağlılıkla bağlı olduğunu sergileyemezdi. Karayalçın kendikararlılığını biliyordu belki ama, karşısındakinin kim olduğunu hesap edememişti. Üstelik kendisinin bu durumu bilmesine veya bilmesi gerekmesine rağmen görüşme talebinde bulunup, sonra da bu görüşmeyi böyle bir 'şow' ile ibtal etmesi, gerçekte kendisinin bu konudaki bilgisizliğini ve tecrübesizliğini

ni ve sığlığını gösteriyordu. Habîbî'nin ise, böyle bir talep veya şart, umurunda bile değildi. Nitekim, bu husus kendisine sorulduğunda, Mevlânâ'dan "Biz ayrılmaya değil, kavuşmaya geldik." manasındaki bir beyti okuyarak cevap verdi ve "Benim muhatabım Başbakan Çiller'dir ve O'nun muavini olan kişi, benim muhatabım değildir. Görüşme isteği de kendisinden gelmiştir. Hangi sebeple bu görüşmeyi ibtal ettiği onun kendi mes'ele-sidir ve bunu ondan sorun! Bana gelince, faydalı müzakerelerde bulunduk, ayrıca Cumhurbaşkanı'nızla ve Meclis Başkanı'nızla da faydalı görüşmelerimiz oldu. Benim programımda herhangi bir noksanlık yoktur." deyip bu konuya asla önem vermediğini ortaya koydu. Karayalçın, aklınca İslami İran makamlarını laik rejim güçleri karşısında zelim ve perişan duruma düşürecekleri ama, kendisi kalesine gol atmış oldu.

Ve gitti, Türkiye'nin en buhanlı ve dağılmanın, bölünmenin eşiğine geldiğini, en yüksek makamların gizleyemez hale geldikleri bir zamanda, "TC ülkesinde birliğin sağlanması için temel harcın laiklik olduğunu", laiklikle ilgili bir sempozyumda bir daha tekrarladı ve böylece laik (vahy düşmanı) güçlere biraz hava basmaya çalıştı. Bu havayla coşanlar olmadı da değil.

Nitekim, hemen yanbaşımda oturan Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden söz aldı ve İslam hakkındaki bütün niyetlerini, görüşlerini boyalattı ve 'TC rejiminin demokratik-laik bir rejim olduğunu ve demokratik bir hukuk nizamında, kumar oynamanın, fuhşun yasak olması gibi şeriatçiliğin de aynı şekilde kânundışı telakki edilmesi lâzım geldiğini' en yüksek perdeden beyan buyurdu; 'şeriat isteyenlerin geri zekalı kimseler olduğunu' eklemeyi de unutmadan...

Karayalçın ve Özden kendi akıllarınca 'laik' yandaşlarına hukuk ve eşitlik dersi veriyordu; ama, yalan söyleyerek... Çünkü, TC'de ne kumar yasaktı ve ne de fuhuş... Laik rejimin en namuslu vatandaşı ise, en yüksek vergi rekortmeni olan bilmem ne işleticisi olan Manukyan idi. Ama onlar, bazı ahmakları kandırmak için böyle bir gösteri yapıyorlardı. Özden, daha da ileri gitti, "Burası laik cumhuriyettir ve biz burada bu rejimin bekçisiyiz... Kanla kurduk bu rejimi... İslam Cumhuriyeti isteyenler de aynı kan deryasından geçip de gelirlerse, ancak o zaman, iktidara ulaşabilirler!" dedi.

Bu konuşmalar, uykuda olan ve kendilerini de bu konuşmacıları da hâlâ müslüman zanneden bazı safdillerin uyanmasına vesile olması açısından faydasız olmadı değil!..

Batı'nın Oyuncakçı Olanlar Çaresiz...

TÜRKİYE BÖLÜNMEYE DOĞRU MU?

"Apo yakalandı, yakalanıyor... İade edildi, ediliyor... PKK tepelendi, tepeleniyor..."

PKK'ya, Almanya'dan sonra bir darbe de Fransa'dan!.. Clinton da PKK'yı terörist olarak niteledi!.. Suriye de PKK'ya karşı tavır takınmaya başladı!.. İran da ortak harekâta evet diyor!.. PKK'nın Alman bankalarında 300 milyon marklık malî kaynağı olduğu ortaya çıktı!.. PKK'yı besleyenlerden birisi de, Dünya Kiliseler Birliği!.."

Bu gibi başlıklar Türkiye gazetelerinden eksik olmuyor, yıllardır... Unutulan şimdilik, 'eşkiyanın can çekişmekte olduğu' şeklindeki o eski iddialar...

Ve hergün manşet kenarında Atatürk'ün başı ve Türkiye bayrağını, "Türkiye Türklerindir!" ibaresiyle birlikte yayınlayan Hürriyet gazetesinde, kocaman bir Almanca başlık, tam sahife, baştan başa; "DANKE HERR KOHL" (Teşekkürler, Sayın Kohl!..)

Bu teşekkür, PKK'nın Alman-

ya'daki faaliyetlerinin yasaklanması sebebiyleydi ve Türkiye'deki sevinçci yansıtıyordu. Neredeyse bayram yapacaktı laik TC rejimi... Halbuki, aynı gün, 25 Kasım '93 akşamı, Almanya'nın Sesi Radyosu, yayınladığı resmî yorumda, "Bu karar, taraflar arasında tercih yapmak değildir. Alman hükûmeti, yüzbinlerce TC vatandaşı Kürd ve Türk'ü bünyesinde barındırdığından, kendi iç güvenliğine bir tehdit gelmemesi için bu yolu seçmiştir ve Ankara da artık, "Biz PKK'ı yı

**Savunma Bakanı
Mehmet Gölhan
'açıköğretimde okuyan
250 bine yakın
öğrencinin derhal
askere alınacağını'
açıklayınca, ortaya
yeni sualler atılmaya
başlandı.**

**Anlaşıyordu ki,
rahatsızlık ve sakatlık
raporları peynir ekmek
gibiymi, bir kaç
milyonu veren herkes
alabiliyordu.**

bertaraf ederiz ama, Batılılar onu destekliyor." diyemez. Ancak Batılılar, TC rejiminin bundan sonra da durumu kontrol edememesi halinde, mes'elenin siyasi çözüm yollarının gündeme getirilmesini isteyebilecektir!" diyerek, 'aba altından sopa'yı gösteriyordu. Halbuki Demirel, yıllardır "Eşkiya ile neyin müzakeresini yapacağız ki?" deyip duruyordu.

Türkiye kamuoyunda konunun bu yönü üzerinde pek uzun boylu durulmadı. Çünkü, bu 'zaffer'(!?)in asıl kendi çabalarının neticesi olduğu konusunda, karma hükümetin başbakanı Tansu Çiller ile Dışişleri Bakanı H. Çetin arasındaki kavga, diğer mes'eleleri gölgelemişti. Halbuki, laik rejimin tepesindeki Cumhurbaşkanı S. Demirel, mes'eleyi daha derin boyutlarıyla görüyor ve "Bu işi bitmiş sanmayın!" diyordu. O, Batı'nın bıçağının ucunun, daha derinden batmaya başladığını hissediyordu. Nitekim Demirel, bunu bir televizyon programında da açık açık söyleyecekti, "Eğer Batı dün-yası, Kürdistan diye bir devlet kurmaya karar vermişse, biz bunu önleyemeyiz!.." diyerek...

Bu arada, Irak-Amerika Savaşı'ndan sonra TC'nin Güneydoğusu'nda yerleştirilmiş bulunan Çekiç Güç'ün bu konuyla ilgisinin olmadığı da söylenerek, bu gücün kalış sü-

resi altı ay daha uzatılıyordu. Halbuki, hem Genelkurmay, geçen yıllarda PKK kamplarına Çekiç Güç tarafından uçaklarla silah, cebhane ve erzak atıldığını açıklamışlardı ve hem de Amerika'ya ettiği hizmetlerinin karşılığını çok iyi almış olan emekli general, eski diktatör Kenan Evren, "Amerika girdiği yerden kolay kolay çıkmaz. Biz elimizi bir defa kaptırdık Amerika'ya!.." demekten kendini alamamıştı.

Bu arada yüzlerce asker, bekçi ve TC'nin diğer memurları, laik rejim tarafından 'şehid' ilan edilmeye devam olunuyor; PKK'lı -laik rejim diliyle- 'kansız ve hainler' temizleniyor ve yüzlerce sıradan insan ise 'niyazi' oluyordu. Bölgede kimin ne yaptığı bilinmiyor, işlenen cinayetler, bazen bizzat taraflarca kabulleniliyor, bazen de taraflar birbirlerinin üzerine atıyorlardı. Kürd bölgesinden yüzbinlerce-milyonlarca insan Batıdaki emin bölgelere kaçıyor; bu büyük ve acı 'göç'ün ortaya çıkardığı iktisadî ve asıl mühimi sosyal problemler ise, giderek daha bir çetrefilleşiyordu.

Bu arada PKK da, laik rejimin yaptığı gibi halkın İslâmî değerlerini kullanmaya özen gösterip artık kendisinin de müslüman olduğunu iddia ediyordu ve 'PKK-Dindarlar Birliği' gibi kuruluşları oluşturuyordu; tıpkı TC'nin 'Diyanet Başkanlığı' oluşturması gibi... Halbuki, PKK liderinin, TC'nin kurucusu ve diğer laik liderlerinin din hakkındaki görüşünden farklı bir tutumu yoktu. Ama, madem ki TC rejimi, İslâm'dan, dinden faydalanmaya çalışıyor ve DİB (Diyanet İşleri Başkanlığı) PKK'luların 'dinsiz kafirler' olduklarına, 'cenaze namazlarının kılınmama-çığına' dair fetvalar yayınlıyorlardı; o halde, PKK da aynı taktiklerden niçin istifade etmesindi?

TC Başbakanı Çiller hanım, müslümanlık ve milliyetçilik nutukları atarak, PKK üzerine saldırıyor ve iç savaşın yularını tamamiyle generallerin eline vermiş bulunuyorken, PKK'nın da aynı taktiklerden faydalanması beklen-

Türkiye gazetelerinin yazdığına göre, Çiller'in çocukları Amerika'daydılar, 'vatan'(!)ı orada bekliyorlardı; Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş'inkiler ise sosyete partilerinde yapıyorlardı, aynı bekçiliği... Dahası, mecliste soru önergeleri veriliyordu, "Kodamanlardan kimin çocuğu git-ti?" diye ama, bunlara cevap verecek kimse çıkmıyordu.

meliydi. Ama ilgi çekicidir ki, TC rejiminin bölgeye asker göndermekte zorlandığı da ortaya çıkıverdi!..

Savunma Bakanı Mehmet Gölhan 'açıköğretimde okuyan 250 bine yakın öğrencinin derhal askere alınacağını' açıklayınca, ortaya yeni sualler atılmaya başlandı. Anlaşıyordu ki, rahatsızlık ve sakatlık raporları peynir ekmek gibiymi, bir kaç milyonu veren herkes alabiliyordu. Dahası, laik rejimin üst kademe mes'ullerinden hiç kimsenin çocukları Güneydoğuya gitmemişti ve gitmiyordu. Türkiye gazetelerinin yazdığına göre, Çiller'in çocukları Amerika'daydılar, 'vatan'(!)ı orada bekliyorlardı; Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş'inkiler ise sosyete partilerinde yapıyorlardı, aynı bekçiliği... Dahası, mecliste soru önergeleri veriliyordu, "Kodamanlardan kimin çocuğu gitti?" diye ama, bunlara cevap verecek kimse çıkmıyordu.

Sadece Diyarbakır il sınırları içerisinde, 700'e yakın ilkokul kapalı idi. Gazeteler polis eliyle dağıtılabiliyordu. Siyasî partiler, PKK tehdidi üzerine bölgedeki faaliyetlerini durdurmuşlardı, (İslâmî eğimli) RP hariç... RP, adeta meydan okuyordu PKK'ya... RP yayın organı Milli Gazete de laik rejimin askerlerine İslâmî

bir yüksek mertebeye olan 'şehid'(!) sıfatını veriyordu. Ama Ecevit, RP'nin Güneydoğu'ya özel hazırladığı reklam malzemelerinde PKK'nin Kürdistan için hazırladığı bayraktaki 'sarı-kırmızı-yeşil' renkleri kullandığına dikkat çekiyordu.

Bu arada TC savaş uçakları, hem Türkiye içindeki, hem de Kuzey Irak'taki muhtemel PKK mevzilerini bombardıman ediyor ve bu haberler Çiller tarafından coşkun bir şevk ve heyecanla televizyonlardan duyuruluyordu halka... Öte yandan 'Din Şuraları' oluşturuluyor ve 'laik' (din düşmanı) bir siyasî cereyan ve kurumun korunabilmesi için elden gelen yapıyordu.

Bu arada Türkiye basını, PKK'nın içten bölündüğünü yaymaya çalışıyor ama, gözükene ki, TC'nin özellikle MİT ve ordu gibi kuruluşları içinde, Güneydoğu'da takib olunacak siyaset konusunda ikilik olduğu ortaya çıkmış bulunmakta... Nitekim laik TC rejiminin bu gibi temel kuruluşları arasında 'Güvercinler' ve 'Şahinler' diye iki ayrı grubun ortaya çıktığı ve buhranın barışçı ve siyasî yollardan çözümünü isteyen 'Güvercinler'in karşı tarafça kanlı bir tasfiyeye uğradığı biliniyor. Orgeneral Eşref Bitlis'in, 'Güvercinler'den olduğu için bir sabotajla uçağı düşürülüp öldürüldüğü gündeme getirilirken, güçlü bir istihbarat elemanı olarak nitelenen 'Güvercinler'den binbaşı

Ahmed Cem Ersever ve arkadaşlarının arka arkaya öldürülmesi üzerine, bu cinayetlerin bir 'şebeke içi hesablaşma olduğunu' sonunda, Çiller de itiraf etmek zorunda kaldı.

Bu konudaki bir diğer gelişme de, 18-20 Aralık '93 tarihleri arasında, İslâmî İran Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı Hasan Habibî'nin Türkiye'ye gitmesi ve TC'nin güvenliği konusunda müzakerelerde bulunmasıydı. Yıllardır, İslâmî İran'a karşı, Amerika ve diğer siyonist odaklarca bir savaşa tahrik edilmeye çalışılan TC'nin, bugün, hem içerden böylesine büyük bir buhranla karşılaşması ve hem de Yeltsin Rusyası'nın da eski Rus emellerine uygun bir siyasetle Kafkaslar, Orta Asya ve Ortadoğu üzerine yeni siyasetler geliştirip duruma genel olarak hakim olması üzerine, İslâmî İran'la zıdlaşmaması gerektiğini idrak ettiği görülüyor. Nitekim, PKK'yı engellemek için İran'dan yardım istemiş bulunan TC'ye destek sözü verilmiştir ama, bunun nasıl uygulamaya konulacağı ileride belirlenecektir. Bu durumu Çiller, çok memnun bir şekilde dile getirirken şöyle diyordu: "Sayın Habibi'nin bize verdiği söz çok önemlidir. Gelinek nokta şudur ki, iki ülke, kendi toprakları üzerinde birbirlerinin rejimleri aleyhinde terörist eylemlerde bulunanlara karşı, neredeyse ortak operasyon düzenlemek merhalesine gelmiş-

Cumhurbaşkanı S. Demirel, mes'eleyi daha derin boyutlarıyla görüyor ve "Bu işi bitmiş sanmayın!" diyordu. O, Batı'nın bıçağının ucunun, daha de-rinden batmaya başladığını hissediyordu. Nitekim Demirel, bunu bir televizyon programında da açık açık söyleyecekti, "Eğer Batı dünyası, Kürdistan diye bir devlet kurmaya karar vermişse, biz bunu önleyemeyiz!.." diyerek...

tir!.." Ancak Çiller, gazetecilerin "Harekât İran topraklarında da olacak mı?" sorusuna cevap vermekte zorlandı ve "Gerekli olan her yerde!.." diye yuvarlak bir cevap verdi. Bunun üzerine bir gazetecinin, "Yani PKK'yı bastırarak için, TC, İran askerlerini de mi ülke içine davet edecek?" demesi üzerine, durum daha bir bulanıklaştı. Yabancı gözlemciler, henüz bu ortak harekâtın nasıl yapılacağını belirleyecek ortak bir komisyonun oluşturulması için ilk toplantının tarihinin bile tesbit edilmediğini belirtmekte... Ayrıca İslâmî İran'ın da böylece TC'de barınan ve faaliyet gösteren Halkın Mücahidleri gibi münafık teşkilatlarına karşı TC içinde ortak eylemler yapabilme imtiyazını elde ettiğini söylemekte...

Öte yandan, DEP (Demokrasi Partisi) adındaki bir kuruluş altında çalışmalarını sürdüren Kürdçü milletvekillerinin DEP kongresine

Yunanlı parlamenterleri çağırma-
rı ve Yunanlılar'ın da 'kahraman
Kürd halkının mücadelesini des-
teklmeye karar verdiklerini' a-
çıklaması, işin tuzu-biberi oldu ve
DEP Genel Başkanlığı'na seçilen
Hatib Dicle ise, "Güneydoğu'da
PKK'sız bir çözüm yolu dü-
şünülemez. Eğer ayrılık karar-
laştırılırsa, bu bile barışçı şart-
larla ele alınmalıdır!" diyerek, tüy
dikti.

Yani artık bölünme, günlük
hayatta sıradan bir basit konu gibi
ele alınıyor.

Hattâ, Mart '94'de Türkiye'de
ülke çapında yapılması kânunî
gerek olan mahallî seçimlerin Gü-
neydoğu'da nasıl yapılacağı
konusu, şimdiden bütün siyasi ve
askerî çevreleri düşündürüyor.
DEP'in kapatılması ihtimali halin-
de, DEP lideri, kendilerinin 'bağım-
sız' adaylarla seçimlere girip, yine
'tutum' çıkarabileceklerini ileri
sürüyor ve meydan okuyor. Bu
durum karşısında B. Ecevit ise,
mahallî seçimlerin ertelenmesini,
çünkü, 'seçimlerin -hele de
Güneydoğu'da- çözüm değil çö-
zülüş getireceğini' her zeminde
anlatmak için çırpınıp duruyor.

Kürdçü çevreleri asıl düşün-
düren ise, hazırlıksız yakalanan
bir zamanda kurulacak bir devletin,
doğar doğmaz 'oksijen çadırı'na
konulması ve orada da uzun ya-
şayamayacağı ihtimali... Çünkü bu
yeni devlet, bugünkü niyetler ve
hesablara göre teşkil olunursa, Tür-
kiye, Irak, İran ve Suriye ülkelerinin
her birisinin de düşmanı ola-
cağından, bütün uluslararası kara,
hava ve deniz yollarından mahrum
ve muhasara edilmiş halde kalıp
dünyayla irtibat kuramayacaktır.
PKK'nın bu niyetle Suriyeden bir
geçiş koridorunu dostça ilişkilerle
açmayı deneyeceği veya Ağrı
civarından Ermenistan ve Gürcistan
aracılığıyla uluslararası hava ve
deniz yollarına ulaşmayı dene-
yebileceği sözkonusu ediliyor, si-
yasi çevrelerde...

Amerika'nın Ankara eski
elçilerinden Morton Abromowitz,

aylarca önce yayınlanan bir
raporunda, 'TC'nin gelecek on yıl
içinde bölünebileceğini' sözkonu-
su etmişti.

Hadiseler o kadar sur'atle

gelişiyor ki, bölünmenin şimdiden
duyulan feryadları, akacak kanların
ve korkunç bir iç boğuşmanın öyle
on yıllık uzaklarda olmadığını
habercisi gibi... □

KURANIN DÖNÜŞÜMÜNÜN TEMEL TERİMİ

Kur. Pat. Din. İbadet
Sıyyid-Ebu'l-A'la'el-Mevdudî

KURANIN DÖNÜŞÜMÜNÜN TEMEL TERİMİ

2. BASKI ÇIKTI

Üstad Mevdudî'nin bu Şaheseri ilk defa Urduca
aslından Mahmut Osmanoğlu tarafından
tercüme edilmiştir.

İsteme Adresi
özgün yayıncılık

Fevzipaşa Cad. 132 / 4 Atıkali Fatih /İst Tel: 534 93 25
GENEL DAĞITIM: BİRLEŞİK ve YENDA

TESLİYET

Van'ın Erciş ilçesinde vefat eden kardeşimiz

Mehmed ÇİFTÇİLER'e

Allâh'tan rahmet, ailesine ve müslümanlara
tesliyetlerimizi sunuyoruz.

HİRA

Irak Kürdistanı İslâmî Hareketi Başkan Yardımcısı Şeyh Ali Abdulaziz:

“Çok yakın bir zamanda bütün dünya, müslümanların gücünün ne olduğuna şahid olacaktır.”

(Kürdistan İslâmî Hareketi Başkan Yardımcısı ve Askerî Birim Komutanı Şeyh Ali Abdulaziz ile El Wasat Dergisi'nin Irak Kürdistanı'ndaki son gelişmeler üzerine yaptığı röportajı sunuyoruz.)

Kürdistan İslâmî Hareketi ile Celal Talabani'nin liderliğini yaptığı Kürdistan Yurtseverler Birliği (Yekûtiya Niştimanê Kürdistan-YNK) kuvvetleri arasında savaş çıkmasına sebebiyet veren sebebler nelerdir?

—Bunlar, kadınların örtünmesine (hicaba) engel oluyor ve her tür çirkefi işlemekten çekinmiyor; halkın malına, canına ve ırzına tecavüz ediyorlardı. Bir süre önce birkaç müslüman öğretmeni haksız yere tutukladılar. Birkaç mescide saldırdılar. Kuvvetlerimiz, bunların bu tür saldırılarına engel oldular. Bunun üzerine kendi bölgelerinden geçen, hareketimize ait bir aracı durdurarak altı elemanımızı katlettiler. Daha sonra bu olaydan ötürü çıkan anlaşmazlık üzerine, suçluların mahkeme önüne çıkarılması şartıyla aramızda barış gerçekleşti. Fakat onlar, suçluları mahkeme önüne çıkarmaktan imtina ettiler. Buna karşılık bu müslümanların cenazelerine katılan kalabalık, suçluların acilen mahkemeye çıkarılması yönünde sloganlar attı. Bu isteğe karşı cevap verilmesi gerekirken, Talabani'nin adamları, kalabalığın üzerine ateş açtılar. Bu esnada üç müslüman vurularak katledildi. 141 müslüman da yaralandı. Bunun üzerine halk ve hareketimizin elemanları, bunlara saldırdılar. Ellerindeki silahlarını aldılar. Bunun yanısıra bütün müslümanlara yönelik toplu bir saldırıda bulunmaya kalkışınca, çatışmalar kızıştı. Müslüman halk, bunlardan 75'ini tutukladı. 12'den az olmamak üzere birçok kafiri de öldürdüler. Zayıf olduklarını anlayınca, barış şartlarına uydular. Hareketimizin lideri Şeyh Osman da bu barışı onayladı. Tekrar barış görüşmelerine

geçildi. Oturum düzenlendi ve 7 madde üzerinde anlaşmaya varıldı. Bunlardan birincisi, eski ve yeni olaylara katılmış suçluların yakalanarak şer'î mahkemenin önüne çıkarılması ile ilgiliydi. Bu anlaşma maddesine uymayarak

kendi siyasî büroları ile bu konuyu görüşmek istediklerini bildirdiler. Bir süre sonra, Kürdistan'da gücü bulunan diğer partiler ile görüşmelerde bulundular. Kürdistan Komünist Partisi, PKK ve İran muhalifi Halkın Mücahitleri Örgütü'nden müteşekkil kuvveti de yanlarına alarak merkezlerimize yönelik saldırılarda bulundular. Çıkan bu çatışma, 7 gün boyunca devam etti.

Kürdistan Komünist Partisi, PKK ve İran muhalifi Halkın Mücahitleri Örgütü'nden müteşekkil kuvveti de yanlarına alarak merkezlerimize yönelik saldırılarda bulundular. Çıkan bu çatışma, 7 gün boyunca devam etti.

Şeyh Ali Abdulaziz

Sayın Mesud Barzani, ateşkesin ve her iki taraf arasında anlaşmanın sağlanması için araya girdi. Bu esnada bunlar, bütün kuvvetleri, komutanlık merkezlerini ve buraya bağlı yerleri hedef alarak saldırılar gerçekleştirmek üzere bölgeye askerî yığınak yaptılar. Amaçları, müslümanları öldürmek, evlerini de başlarına yıkmaktı. O anda savaş, bütün Kürdistan'a yayıldı. Bu arada birçok camî ve mescide saldırılarda bulunarak buralarda bulunan İslâmî eserleri de yaktılar.

—Bu çatışmalar esnasında ölü sayısı ne kadar oldu?

—Çoğu müslümanlardan olmak üzere karşılıklı olarak yaklaşık 350 şahıs, bu çatışmalar esnasında hayatını kaybetti.

—YNK, İslâmî Hareket'i, büyük şehirlerden uzaklaştırma ve ellerindeki silahları alma konusunda ne derece başarılı olmuştur?

Biz, gelen bir davet üzerine Türkiye'ye gitmiştik. Mülümanlarla karşılaştık. Türkiye'den yardım talebinde bulunduk. Bize PKK'yla savaşmamız halinde her tür yardımı sağlayacaklarını bildirdiler. Biz kabul etmedik.

-YNK, ne Erbil'de, ne Halepçe'de ve ne de Rani'a şehirlerinde, buna muvaffak olamamıştır. Hattâ, İran sınırına yakın birkaç şehri dolaştım. Böyle bir durumu oralarda bile müşâhede etmedim.

-***Celal Talabânî, hareketinizin İran'dan silah ve maddî yardım aldığını iddia ediyor. Bu konuda ne dersiniz?***

-İran'dan silah alan ve İran'la işbirliği içinde bulunan, Talabânî'nin kendisidir. Coğrafi bakımdan İran'ın Irak Kürdistan'ıyla 1200 kilometrelik sınırı mevcuttur. Nitekim zaman zaman Irak halkı İran'a iltica etmiştir. Bu ilticalar esnasında yalnızca bizim elemanlarımız Irak'ta kalmış ve İran'a iltica etmemiştir. Bu da Talabânî'nin bu iddiasının asılsız olduğunu göstermektedir. Üstelik ilk olarak İran'dan imkân sağlayan Talabânî'nin hareketinin bizzat kendisidir.

-***Bir hareket olarak sizi İran'la irtibatlandıran etken nedir?***

-Biz, "Lâ İlâhe İllallâh Muhammedün Resulüllâh"ı şîâr edinmiş herkes ile birlikteyiz ve nerede bir marxist veya kafir ile karşılaşırsak, ona düşman olur ve savaşırız.

-***İran'la ilişkileriniz sizleri yakınlaşma ve yardımlaşma noktasına getirmemiş midir?***

-Irak Kürdistanı, hem uluslararası ambargo ve hem de Irak'ın ambargosuyla karşı karşıyadır. Bizim, yakın komşularımız olan devletlerle ilişkiye girmekten başka çıkar yolumuz kalmamıştır. Örneğin

Kürdistan'ın batısında ikamet edenler, Suriye ile; kuzeyinde ikamet edenler, Türkiye ile; doğusunda bulunanlar da İran ile alışverişte bulunmaktadır. Sorarım size; ambargo altında bulunan halkımız, komşu ülkelerle gerekli gıda maddesi alışverişinde bulunmazlarsa hayatlarını nasıl idame ettirebilirler?

-***Fakat, Bay Talabânî, savaş devam ettirebilmeniz için İran'dan çeşitli araç ve silah yardımının ulaştığından söz ediyor...***

-Hayır... Bu sözün doğru bir yönü yoktur. İsbat edecek bir delili varsa, medya aracılığıyla bunu ilan etsin! Elimizdeki silahlar, onun askerleriyle Irak ordusundan ganimet olarak aldığımız araç ve silahlardır.

-***Bundan kısa bir süre önce hareketinizin kabarık bir bütçe ile çalıştığı şeklinde rakamlar yayınlandı. Bunların tümünü reddediyorsunuz. Öyleyse bu imkânları nereden sağlıyorsunuz?***

-Yayınlandığından sözettiğiniz rakamlar, şişirilmiş ve heyalî rakamlardır. Biz, hiçbir devletten tek bir kuruş almadan faaliyetlerimizi sürdürmekteyiz. Gelirlerimizin tümü, hali vakti yerinde olan veya olmayan müslümanların, yıllardan beri süregelen bir şekilde mallarından bir kısmını Hareket'e aktarmalarıyla oluşmaktadır.

-***Kürdistan İslâmî Hareketi'nin komşu ülkelerle olan ilişkilerinin boyutları nasıldır?***

-Daha önce de söylediğim gibi, bize dost olanlarla dost, düşman olanlarla da düşman oluruz. Biz, gelen bir davet üzerine Türkiye'ye gitmiştik. Mülümanlarla karşılaştık. Türkiye'den yardım talebinde bulunduk. Bize PKK'yla savaşmamız halinde her tür yardımı sağlayacaklarını bildirdiler. Biz kabul etmedik.

Suriye'ye gittik. Orada Suriye devletinin resmî konukları olarak bulunuyorduk. Yardım talebinde bulunduk. Bize siyasî büro niteliğinde bir temsilcilik açtılar. Buradan da hiçbir yardım alamadık. Diğer Arab ülkelerinden BAE ve Lübnan'ı gezdim. Durum bunlarınkinden farklı olmadı.

İsraili uzmanların zaman zaman gelerek Talabânî'nin arabasıyla Kürdistan'da dolaştıklarını bilmeyen yok!.. Bunlar, genellikle siyasî, ekonomik, zirai araştırma ve askerî alanlardaki uzmanlardır.

-***Hareketinizin Arab ülkelerinde ve dünyanın çeşitli yerlerinde bulunan İslâmî örgüt veya hareketlerle bir bağı var mıdır?***

-Tabii... Bizim, Filistinli devrimciler, Rabitatü'l 'Alemlî İslâmî Örgütü ve birçok belirli şahsiyet ve hareket ile güzel ilişkilerimiz mevcuttur. Bizler, çeşitli şahsiyetler ve Rabita'dan bize ulaştırılan çeşitli yardımları takdirle karşılamaktayız.

-***Bugün dünya gündeminde, sürekli aşırı İslâmcılık olayından söz edilmekte... Bu çerçevede dünyanın birçok yerinde ve bazı Arab ülkelerinde cereyan eden olaylar hakkında neler düşünüyorsunuz? Bu konuda görüşleriniz alabilir miyiz?***

-Biz, hiçbir şekilde aşırılıkta yana değiliz. Bizim programımız, dinler arasında barışı sağlamaktır. Biz, insanlığın Allah (cc)'ın Kur'an-ı Kerim'de bildirdiği «Biz sizi milletler ve kabileler şeklinde yarattık ki birbirinizle tanışsınız.» düstûruna uygun bir birlik meydana getirmesini amaçlıyoruz. Her türlü grubçuluk, kabilecilik şeklindeki ayrımcılığa karşıyız. Hiçbir şekilde savaş ve zulümden yana değiliz.

-***Kürdistan coğrafyasında sizin yanınızda çarpışan Afganistan'dan dönenlerin varlığı ve bunların büyük çoğunluğununun tutuklandığı yolunda haberler var. Bu konuda neler diyeceksiniz?***

-Bu haberlerin hiçbirinde doğruluk payı yoktur. Kürdistan'da bizim yanımızda savaşa katılmak için

ne bir Afganî ve ne de bir yabancı gelmiştir. Fakat, Talabanî'nin kuvvetlerine ise sürekli olarak destek aldığı ülkeler olan İsrail, Fransa, İtalya ve hattâ Rusya'dan bile kendisine yardımcı olmak üzere elaman ve uzmanlar gönderilmektedir.

-YNK'nın yanında savaşmak üzere İsrail'den eleman geldiği şeklinde bir söz sarfettiniz. Bu konuda elinizde isbat edici bir delil var mı?

-Evet tabî... İsraili uzmanların zaman zaman gelerek Talabanî'nin arabasıyla Kürdistan'da dolaştıklarını bilmeyen yok!.. Bunlar, genellikle siyasi, ekonomik, ziraf araştırma ve askerî alanlardaki uzmanlardır. Bundan yıllar önce Kürdistan'dan Telaviv'e göçmüş bir uzman, şu anda albay rütbesiyle İsrail ordusunda görev yapmaktadır. Aylardan beridir Celal Talabanî'nin karargâhında çalışmalarını sürdürmektedir.

-Bunu isbat edecek bir deliliniz var mı?

-Siz niçin Celal Talabanî'den Afganistan'dan dönenlerin varlığını isbat edecek bir delil getirmesini istemiyorsunuz?! Talabanî'nin yanın-

da İsraililerin varlığını müşâhede eden şahidler var!..

-İslâmî Hareket'in Irak Kürdistanı'ndaki potansiyel gücü, ne kadardır? Ayrıca ne tür bir etki oluşturmaktadır?

-Allah'ın izniyle, çok yakın bir zamanda bütün dünya, müslümanların gücünün ne olduğuna şahid olacaktır.

-Siz askerî gücünüzden sözettiniz. Şunu öğrenmek istiyoruz; sizin askerî gücünüzle Talabanî'nin askerî gücü karşılaştırıldığında nasıl bir denge ortaya çıkar?

-Celal Talabanî bize karşı küfür güçlerinden yardım almasaydı, kimin daha güçlü olduğunu görürdünüz. Bizim aramızdaki fark şudur: Onların ellerinde medya araçları olan radyo ve televizyonu kullanma imkânı var. Dolayısıyla halkı rahatça aldatma imkânına da sahibler... Bizler, ferdlerin küçük destekleri ile ayakta kalmaktayız; onlar ise, Batı'nın açık desteğiyle ayakta kalmaktadırlar.

-İslâmî Hareket'in mürsidi Şeyh Osman Abdulaziz'in tutuklanmasının sonucu ne oldu? Şu

anda Selahaddin şehrinde ne yapıyor? Durumu hakkında biraz bilgi rica etsek...

-Sayın Mesud Barzanî'nin araya girmesi ve teklifi üzerine, Şeyh Osman, Erbil'e giderek Selahaddin şehrinde siyasi bürosunu açtı. Bizler ise bütün bir Kürdistan'da askerî açıdan açık bir komuta anlayışı ortaya koyduk. Şeyh Osman, çalışmalarımızın tümünü yönlendirmektedir.

-Irak Ulusal Konferansı yetkilileri, aranızda cereyan eden bu çekişmelerde aranızı bulma hususunda etkin bir rol oynadı mı?

-Aramızda bir anlaşmanın sağlanması için epeyce çaba gösterdiler. Fakat, bunların hiçbiri herhangi bir güce sahip olmadıklarından pek bir şey ifade etmedi. Düşmanlarımız, ancak güç kullanılarak karşılık verilmesinden anlarlar.

Ben kendim, Ulusal Konferans'ın bir üyesiyim. Ben, Ulusal Konferans'ın çalışmalarından başka hiçbir şeyin Kürdistan'ın geleceğini belirleme konusunda etkin bir role sahip olabileceğine inanmıyorum.

Kürdistan Yurtsever Birliği Lideri Celal Talabanî:

“Batı, bugüne kadar Kürd halkını himaye edegelmiştir. Bunun için kendilerine teşekkürlerimizi sunuyoruz.”

SUNU:

Son zamanlarda Irak Kürdistanı'nda başgösteren grublararası çatışmalar devam ederken, çatışmanın taraflarının içinde bulunduğu kompleks yapı itibarıyla net bir şey söylemenin imkânsızlığı da kendini ortaya koyuyor. Ama genel ve kapsayıcı bir tahlille bakıldığında, tüm bu olayların perde arkasının sadece Irak Kürdistanı'yla sınırlı olmadığı görülecek ve bunun İran'la Türkiye Kürdistanı'nı da içine alan bir planın orta kısımları olduğu müşâhade edilecektir. Bu kamya varabilmek için, ilgili güçlerin emperyalizmle kurmuş olduğu organik ilişkilerin yanısıra söylemler arasında varolan benzerliğe de dikkat edilmelidir. Türkiye'de gerek rejim ve gerekse

PKK, müslümanlara karşı bir söylem oluşturmak istediklerinde hemen İran'la bir ilişkilendirme furyası başlar. Bir gücü terörist ilan etmenin en belirgin gerekçesi olarak ABD tarafından terörist ilan edilen bir ülkeyle ilişkilendirme ameliyesi göze çarpmaktadır. Örneğin PKK'yı terörist ilan etmek için rejim, hemen PKK'yı İran'la ilişkilendirme çabasına girmektedir. Bunun ne kadar kof olduğu ortada ve açıkken, diğer taraftan rejim, PKK'nın en büyük desteği yine rejime bizzât yön veren Batılı ülkelere aldığını saklamaktadır.

Irak Kürdistanı'nda da Celal Talabanî, İslâmî Hareket'i İran'la ilişkilendirme çabasını açıkça ortaya koyuyor. Tüm bunların sebebi,

ABD'nin ve Avrupa ülkelerinin desteğini almaktır. Çünkü sonuçta İran'ın faydasına olacak bir şeyi emperyalist devletler hiçbir zaman istemez ve bunun önüne geçmek için de gerekli tüm desteği ilgili işbirlikçilere verirler. Tüm bunlardan anlaşıldığı üzere, İslâm'ın (Batı'nın deyimiyile fundamentalist İslâm'ın) sözkonusu olduğu bir yerde emperyalizmin nasıl da harekete geçtiği ve hattâ görünüşte savaşım içinde bulunduğu herhangi bir güce nasıl da destek verdiği açıktır. Irak Kürdistanı'nda İslâmî Hareket'le çatışma hususunda ilk etapta herhangi bir çıkarı gözükmeyen PKK ve Halkın Münaflıkları Örgütü'nün İslâmî Hareket'e karşı Talabanî'nin yanında savaşması da ancak, emperyalizmin

eksen olduğu bu ilişki kompleksi içinde yorumlanabilir. Bunun başka bir izahı da yoktur. Hele hele bu örgütlerin çalışma hedefi olarak seçtikleri coğrafyanın Türkiye ve İran olmasına karşın, Irak Kürdistanı'nda İslâmî Hareket'i ezme çabasına ortak olmanın ne ilgileri olabilir?!.. Bu sorular zamana bırakılmadan cevabı aranması gereken sorulardır. Okuyucunun bu bağlamda bir yargıya varması yolunda ek bir materyal olabileceği kanaatiyle El Wasat Dergisi'nin Irak Kürdistan Yurtseverler Birliği lideri Celal Talabanî'yle çeşitli konular etrafında yaptığı röportajı sunuyoruz. **-HİRA-**

-Kürdistan İslâmî Hareketi ile Kürdistan Yurtseverler Birliği arasında patlak veren savaş konusunda yorumunuzu alabilir miyiz?

-İran, Irak Kürdistanı'nda kargaşa ve umutsuzluk ortamının devamını ve demokratik hareketin parçalanmasını istiyor. İslâmî Hareket'in karargâhlarında elde ettiğimiz belgeler var. İlerde iki taraf arasındaki ilişkileri isbat eden bu belgeleri yayınlayarak ilişkilerin gerçek yüzünü ortaya koyacağız.

-Bu belgeler hangi konuları ihtiva ediyor?

-İran ile İslâmî Hareket arasındaki ilişkinin ayrıntıları ve bölgede savaşı sürdürme konusunda yapılmış silah antlaşması ile savaşa teşvik edici mektublardır.

-Gözlemciler, Irak Kürdistanı'nun çok kötü ekonomik ve siyasal şartlar içinde bulunduğunu dile getiriyorlar. Durum böyle giderse, elinizdeki imkânlarla almayı düşündüğünüz tedbirler neler olacak?

-Bölge, dört esas sorun ile karşı karşıyadır. Birincisi, gıda maddesi sorunu; ikincisi, ziraatın ıslahı; üçüncüsü, fabrikaların tekrar çalışır hale getirilmesi; dördüncüsü, Kürdistan'dan göç etmek zorunda kalan halkın tekrar ülkeye geri dönmesi sorunudur. Ülke dışında avare durumda bulunan halkımız, birkaç gruba ayrılmaktadır. Göç etmek zorunda kalan birinci grubun sayısı, yaklaşık 300 bin civarındadır. Bunların büyük çoğunluğunu Kerküklüler oluşturmaktadır. İkinci grub, sayıları 10 binlere varan ve sadece erkeklerin oluşturduğu grubdur, ki

bunlar, Kürdistan'ın Saddam rejiminin kontrolü altında bulunduğu dönemlerde tutuklanan ve kayıplara karışan insanlardan oluşmaktadır. Üçüncü grub ise, sayıları 20 bine ulaşmış iş yapamayan, kötüm, sakat vs. insanlardan müteşekkildir. Dördüncü gruba gelince, bunlar da sayıları yaklaşık olarak 150 bine varan ve Saddam'ın bölgeyle ilişkisini kesmesinden sonra O'nun kontrolü altındaki bölgelerde kalan memur ve işçilerdir. Özellikle Kürd yönetiminin bunlara verdiği maaş, hayat standardının çok altında kalmaktadır. Sebebi ise, Kürdistan'ın hem uluslararası ve hem de Irak'ın ambargosu altında bulunmasıdır.

Irak Kürdistanı'ndaki sorunlarımızın çözülebilmesi için, öncelikle çiftçilik ile uğraşan halkımızın topraklarına dönmeleri, işletmeleri ve bunlar için gerekli finans kaynağının temin edilmesi, eldeki mevcut petrol rezervinin çıkarılarak ülke dışında satışına izin verilmesi, kapalı durumda olan fabrikaların tekrar işler hale getirilebilmesi için uluslararası yardımın yapılması gerekmektedir. Bunlar yapıldığı takdirde, Kürd halkının doğal gereksinimi olan elektrik, fabrikalar, ziraat ve benzeri imkânlar sağlanabilecektir.

-Geçen yıl Irak Ulusal Konferansı yetkililerinin ABD'ye gerçekleştirdikleri ziyaret sonrasında ABD yetkilileri, Kürdistan'a yardım projelerinden söz etmişlerdi. O günden bugüne, bu yönde bir yardım gerçekleşti mi?

-Evet... Bugüne kadar ABD'den 78 milyon dolar, Avrupa ülkelere de onmilyonlarca Amerikan

Celal Talabanî

doları yardım aldık. Fakat bizim açımızdan olaya bakıldığında, bu yardımlar bir çözüm teşkil etmiyor. Neden, diyeceksiniz. Çünkü bu yardımlar, insanî amaçlı yapılmaktadır ve halkın ihtiyaçlarını geçici bir süre karşılamak amacıyla kullanılmaktadır. Bölgenin yeniden imar edilmesi için kullanamıyoruz. Bu yardımlar, bazen amacından çıkarılarak elde yeterli kaynak olmadığından memurların maaşlarını karşılamak üzere de ödenmektedir.

Eğer bu tür yardımlar, Kürd yönetiminin tasarruf yetkisine bırakılsa, biz, çalışmayan fabrikaları tekrar faaliyete sokar, yeni yollar yapar ve durmuş olan projelere hayatıyet kazandırmak amacıyla kullanırız.

-Şayet ekonomik durum daha kötüye giderse, Bağdad yönetimiyle hiç yoktan iyidir anlayışıyla tekrar görüşmelerde bulunur musunuz?

-30 yıldır edindiğimiz tecrübeler, bana şunu kazandırmıştır: Bağdad yönetimi demokratik bir yapıya bürünmedikçe yapacağımız bütün görüşmeler, hep sonuçsuz kalacaktır ve bugüne kadar da herhangi bir sonuç alamadık. Bu, benim tecrübelerimin hulasasıdır. Buna ek olarak da şunu söylemek istiyorum. Bağdad'daki diktatörlük rejimi yıkılmadıkça ne Kürdlerin ve ne de Irak halkının hiçbir sorunu çözü-

meyecektir.

-Öyleyse siz, bu bakış açısıyla sayın Barzanî ile aynı düşünmüyorsunuz...

-Şahsen Bağdad yönetimiyle yapılabilecek görüşmelerden herhangi bir umudum yoktur. Şayet iddialı girişimlerde bulunulmaya kalkılırsa Kürd halkı bundan çok zarar görecektir ve diktatörlük bu bölgeyi de tahakkümü altına alacaktır.

-Uluslararası son gelişmeler sonrasında, ABD'nin ve diğer dünya devletlerinin Saddam rejimine karşı özel bir tutum değişikliğini gözlediniz mi?

-Aslına bakarsanız, ABD'nin Irak'a bakış açısında pek fazla bir değişiklik olduğu kanaatimde değilim. Başkan Bill Clinton'un Senato ve Temsilciler Meclisi'ne gönderdiği mektuplarda, Irak Ulusal Konferansı'nın demokratik değişim atılımına desteklerinin devam ettiğini gözlemlemek mümkün...

-ABD'nin bu söylediğini destekler mahiyette herhangi bir faaliyeti söz konusu mu?

-Ben, yabancıların bir ülkenin bizzat içinde rol alarak- durumunu değiştirebileceğine inanmıyorum. Önemli olan, bu değişimi Iraklıların kendilerinin gerçekleştirebilmeleridir. Yoksa, yabancı bir gücün etkisiyle Irak'ta değişiklikler beklemek, biraz safdillik olur ve mümkün de değildir.

-Siz Irak Ulusal Konferansı'nın bu haliyle Irak'ta gereken değişiklikleri gerçekleştirebileceğine inanıyor musunuz?

-Bizim amacımız, Irak Ulusal Konferansı'nın bunu başarabilmesidir. Fakat Irak Ulusal Konferansı, şimdiki haliyle bunu başarabilecek yapıda değildir. Temennimiz, Ulusal Konferansı'nın çeşitli alanlarda pratik çözüm olabilecek adımlar atmasıdır. Ki, ciddi bir şekilde adımlar atarsa, bunu başarabilecek güçtedir.

-Konferansı'nın eşbaşkanlığını yürüten bazı ileri gelenler, Konferansı'nın etkin bir kurum haline gelmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Ve bu noktada çeşitli eleştiriler getirmektedirler. Siz de bu eleştirilere katılıyor musunuz?

-Ben, Irak Ulusal Konferansı'nın bir yılı geçkin kuruluşundan beridir, pratik toplumsal faydaları prensib edinen bir kurum haline gel-

mesi ve katılan tüm grubların üzerinde ittifak edeceği siyasal çözüm önerileri üretebilmesi gerektiğine inanıyorum. Geçmiş dönemlerdeki tecrübelerimiz, Konferansı'nın bu olguları gerçekleştirmiş olması gerektiği şeklindedir.

-Siz, ileriki dönemlerde Kürd akımlarının katılımıyla Konferansı'nın çalışmalarına bir canlılığın geleceğine iyimser bakıyor musunuz?

-Hayır zannetmiyorum. Çünkü, Kürdistan'daki akımlar, kesin tavır sahibidirler. Onlar, Irak Ulusal Konferansı'na katılmayı benimsemiyorlar. Örneğin Hizbu'd-da'va ve

mesi ve bu kurulun kontrolünde olması da gereklidir. Sorunuzun cevabını Konferansı'nın ekonomi sorumlularından detaylı bir şekilde alabilirsiniz.

-Geçen iki yıl boyunca Irak ile ilgili olarak Batı'dan beklentilerin gerçekleşti mi?

-Ben Batı'dan herhangi bir beklenti içerisinde değilim. Ben, sorunun Iraklı muhaliflerin ciddi olmalarından kaynaklandığına inanıyorum. Biz Iraklılar, neden sorunlarımızı başkalarına yükleyelim ki? Dahilî sorunların halledilmesi için Iraklı muhaliflerin sorunlara yönelmesi gereklidir. Her şeyimizi di-

Irak Ulusal Konferansı'ndan bir görüntü

İslâmî kitleler, Konferansı'nın varlığını kabul etmiyorlar. Ve onlar, Irak muhalefetinin tümünü bünyesinde toparlayacak yeni bir oluşumun tesisine daha sıcak bakıyorlar.

-Ulusal Konferansı'nın ekonomik harcamalarının karşılanması hususunda çeşitli belirsizlikler olayı bir sorun olarak gündeme getiriyor. Sizin bu konuda düşünceleriniz nelerdir?

-Konferansı'nın çalışmalarını yürütebilmesi için gerekli maddî finansmanın hangi kaynaklardan karşılanacağını bilemiyorum. Ancak, Konferansı'nın sahip olacağı imkânların kaynağının bilinmesi ve gizli olmaması gerekliliğine inanıyorum. Ayrıca yapılacak harcamaların da meşrû bir kurul tarafından denetlen-

şarıya yüklememek gerekir. Problemlerimizin çözülmesi için dışarıdan faydalanma imkânı düzene karşı savaşımızın durmasından sonra doğmuştur.

-Sayın Mesud Barzanî, sizi Kürd hükümetinin sorunlarından kaynaklanan görevlerinizden kaçmakla ve bu hükûmete devretmekle suçluyor. Siz ne dersiniz?

-Ben, zaman ve zemin ne olursa olsun, sorumluluktan kaçmam. Peşmergelerden bir grubun siyasî bir sebeple KDP'ye muhalefet etmesi sözkonusu olunca, biz de hükümetin buna müdahalesini uygun gördük. Herhangi bir tarafın değil... Öyle sanıyorum ki, yanlış anlama buradan kaynaklanmıştır. Sınırlar konusunda ise, gruplararası

farklı görüşlere rağmen, beraberce çözdük.

-PKK ve diğer grubların Kürdistan topraklarında korunması hususunda KDP ve YNK arasında herhangi bir anlaşmazlık var mı?

-Bu konudan dolayı baştan beridir herhangi bir anlaşmazlık söz konusu olmadı. Biz, kanunlara riayet ettiği müddetçe bütün güçlerle siyasî noktada iyi geçinmekten yanayız. Herhangi bir grubun Kürdistan'dan sınırdışı edilmesi, tasvib ettiğimiz bir durum değildir. Bu hususta KDP ve YNK hemfikirlerdir. KDP ile ufak tefek anlaşmazlıklarımız olmuştaysa da, genelde Kürd grupları arasında geçmişe dayanan ortak bağların oluşu, ihtilafa sürüklenmemektedir.

-Irak Kürdistanı'na komşu olan ülkelerle ilişkilerinizin iyi olmasında iyimser misiniz?

-Bölge ülkeleri, Kürdistan hükûmetine yardımcı olmamaktadır. Hattâ bir kısmı Kürd hükûmetine düşmanlık beslemektedirler. Irak Kürdistanı'nda siyasî istikrarın gerçekleşmemesi için her türlü entrikaya başvurmaktadır.

-Bu suçlamalarda kimi kasdediyorsunuz?

-Örneğin İran...

-Irak Kürdistanı'ndaki hedeflere yönelik Türkiye operasyonları konusunda düşünceniz nedir?

-Türk hava pilotları zalimâne saldırılarda bulunuyor. Özellikle Kürdistan'daki sivil yerleşim merkezlerine saldırarak masum insanların ölümüne sebebiyet veriyorlar. Örneğin, Barzan yöresinin birçok köyü Türk uçaklarının saldırısına hedef oldu. Kardeş Mesud Barzanî, Türk makamları nezdinde girişimlerde bulundu. Hattâ, Başbakan Tansu Çiller, bu hatalardan dolayı Mesud Barzanî'den özür diledi. Hiçbir şekilde Irak ve Türkiye sınırı üzerinde PKK'ya ait kamp bulunmamaktadır.

-Kürdistan topraklarında bulunan ve Mesud Barzanî'nin varlığından sözettiği PKK'ya ait Zeli kampı hakkında ne diyorsunuz?

-Zeli kampı Türkiye sınırından en az 200 kilometre uzaklıktadır. Ve Süleymaniye şehrinin sınırları içinde bulunuyor ve bu kampın

Örneğin, Barzan yöresinin birçok köyü Türk uçaklarının saldırısına hedef oldu. Kardeş Mesud Barzanî, Türk makamları nezdinde girişimlerde bulundu. Hattâ, Başbakan Tansu Çiller, bu hatalardan dolayı Mesud Barzanî'den özür diledi.

edite eğitim kampı olarak kullanıldığına dair elimizde bir bilgi yok. Biz, bu kuvvetlerin Türkiye sınırına taşınıp o bölgede bulunmasına kesinlikle göz yummayız. Bu, Kürdistan hükûmetinin komşularına verdiği teminatın bir neticesidir.

-Mesud Barzanî, A. Öcalan'ın partisine, gelecekte Kürd toplumu üzerinde bir tehdit unsurudur şeklindeki suçlamasına katılıyor musunuz?

-Hayır katılmıyorum. En büyük tehlike, Saddam rejimidir. Şu an Kürdistan'ı paylaşmış bulunan ülkelerde yaşayan Kürd halkının haklarının inkârıdır. PKK, çoğu zaman hata yapıyor. Avrupa'da yaptığı düşüncesiz hareketler, Kürdlerin ve kendisinin olumsuz propagandaya uğramasına sebep oluyor. Fakat ben, PKK'yı hiçbir şekilde halkımızın önündeki en büyük tehlike olarak görmüyorum.

-Geçmişte Öcalan ile Türk hükûmeti arasında arabuluculuk girişiminde bulundunuz. Bu girişimlerinizi neden sürdürmüyorsunuz?

-Kürdlerin şiddet kullanması ile Türk askerinin baskıcı anlayışının Türkiye'deki Kürd sorununu çözüme kavuşturabileceğine inanmıyorum. Bunu, uzun siyasî tecrübeyle söylüyorum. Bu sorunun çözüme kavuşturulması, ancak demokratik, insan haklarına saygılı ve problemi gerçekten çözmeye istekli bir yaklaşım yoluyla gerçekleşebilir. Örneğin Filistin, Kamboçya ve İrlanda'daki sorunlar bu anlayışla çözüme kavuşturulmaya çalışılmaktadır.

Kürd ve Türk halkının yararına olan siyasî çözüm önerileri, eski Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın takdire şayan girişimleri ile bir çözüm yoluna girmişti. Fakat maalesef bu gayretler Türk yönetiminin değiş-

mesi ve PKK ile yeniden kızgın bir savaşa girişmesi ile sonuçsuz kaldı.

-Siz şu anki Türk hükûmetinin Kürd sorununa karşı eskisine oranla daha çok şiddet kullanma eğiliminde olduğu kanaatinizi taşıyor musunuz?

-Evet... Cumhurbaşkanı T. Özal, demokratik ve siyasî çözüme çağırıyordu. Fakat mevcut hükûmet, sorunun çözümü için askerî yolları devreye sokmuş durumda... Bu, Türkiye'nin bir iç sorunudur. Ama ben, bu sorunun ancak görüşmeler yoluyla çözülebileceğine inanıyorum.

-Irak Kürdistanı, ne zamana kadar Batı himayesinde kalacaktır?

-Öncelikle Kürd halkının kendilerine güvenmelerini ve tedbirlerini almalarını gerekli görüyorum. Batı, bugüne kadar Kürd halkını himaye edegelmiştir. Bunun için kendilerine teşekkürlerimizi sunuyoruz. (Talabanî, Kürd halkına kimyasal silahlarla katli'ama uğratan Saddam'a o kimyasal silahları verenin Batı olduğunu unutmamış olmalı, ki şükran borcunu eda ediyor!.. -HİRA-) Yalnız, demokrasi ve hürriyeti arzulayan halklar sürekli olarak başkalarının himayesinde yaşayamazlar. Kürdistan'ın ve Kürd halkının kurtarılp savunulması için kısa sürede bir savunma gücü oluşturmamız gerekiyor.

-Kuveyt ve S. Arabistan'a gerçekleştirdiğiniz ziyaret hususunda bilgi verir misiniz?

-Açık, dostane ve faydalı görüşmelerimiz oldu. Gelecekte meyvesini verecek ilişkilerimiz için bir temel attık.

-Suriye Devlet Başkan Yardımcısı Abdulhalim Haddam ile yaptığınız görüşmenin içeriği ve Suriye geziniz hakkında bilgi verir misiniz?

-Sayın Abdulhalim Haddam'a ziyaretim, olağan bir ziyaretti. Şam'da bulunmamın sebebi de kendisine Irak ve Kürdistan'daki son gelişmeler hakkında bilgi vermek ve yeni yılını kutlamak içindi.

-Irak Ulusal Konferansı'nın gelecekteki faaliyetleri ve Kürd ulusal partilerinin bu konferansa katılması hususunu görüştünüz mü?

-Hayır, bu konuyu gündeme getirmediim. □

Irak İslâm İnkılâbı Yüksek Konseyi Başkanı Ayetullâh Muhammed Baqır Hekim:

“Şu anda yapılması gereken şey, bütün çalışmaların Saddam rejiminin yıkılması yönünde yoğunlaştırılmasıdır.”

(İngiltere'de Arabça olarak yayınlanan ELWASAT dergisinin Irak İslâm İnkılâbı Yüksek Konseyi Başkanı Ayetullâh Muhammed Baqır Hekim ile Tahran'daki siyasî bürosunda gerçekleştirdiği roportajı sunuyoruz. Ayetullâh Hekim'in sözünü ettiği Ahvar bölgesi, Dicle ile Fırat nehirleri arasında kalan çok verimli olup özellikle şii müslümanların yoğun olarak yaşadığı ve İslâmî hareketin de kök saldıği bir bölgedir. -HİRA-)

Saddam rejiminin, Güney Irak'ta yaşayan halka karşı kimyasal silah kullanıp kullanmadığını tesbit etmek için BM Güvenlik Konseyi'nin oluşturduğu Uluslararası Gözlemciler Heyeti'nin Güney Irak'ta ve sığınmak zorunda kaldıkları İran'daki mülteci kamplarında yaptıkları tetkiklerin sonucu hakkında bilgi verebilir misiniz?

-Gelen heyet, Saddam rejiminin halkımıza karşı kullandığı kimyasal silahların izlerinin kaybolmaya yüz tutmuş olmasına rağmen yaptığı gözlem ve araştırmaların sonucundan kesin emin olarak geri döndü. Bilindiği gibi Irak'ın kullandığı kimyasal silahların etkisi kısa süreli olmaktadır. Çünkü Irak rejiminin kısa süreli etkiye sahip kimyasal silahları kullanmasının altında yatan sebep, gereken imha gerçekleştirildikten sonra o bölgelere kısa sürede girmek ve kimyasal silahların te'sirinden herhangi bir şekilde etkilenmemektir. Fakat gelen heyet, daha önce de Irak'ın kimyasal silah kullanma suçunu işleme noktasında tecrübe sahibi olduğundan, hiç bir şüpheye mahal kalmadan Saddam rejiminin kimyasal silah kullandığını tesbit etti.

-Heyet, belge olarak kullanılabileceği somut bir şey elde edebildi mi?

-Evet... Gerçekten önemli bir belge niteliği taşıyan bir hatıra defteri ele geçirdiler. Bu hatıra defteri bölgede çatışmış ve çatışmalar esnasında öldürülmüş bir rejim subayına ait... (Ayetullâh Hekim elindeki mektubu göstererek) Heyet başkanı John Scut, daha sonra bana gönderdiği mektubunda, bu hatıra defterinin kendileri için gerçekten önemli bir belge olduğunu belirttikten sonra heyletin bölgedeki çalışmalarını tamamladığını, elde ettik-

Muhammed Baqır Hekim

leri bilgileri ihtiva eden bir rapor hazırlamakta olduklarını ifade etti.

-Bu belgenin yayınlanması mümkün mü?

-Heyet Başkanı, Saddam rejiminin bu defterde yazılanlardan istifade ederek delil olarak kullanabileceğimiz belgeleri imha etmemesi

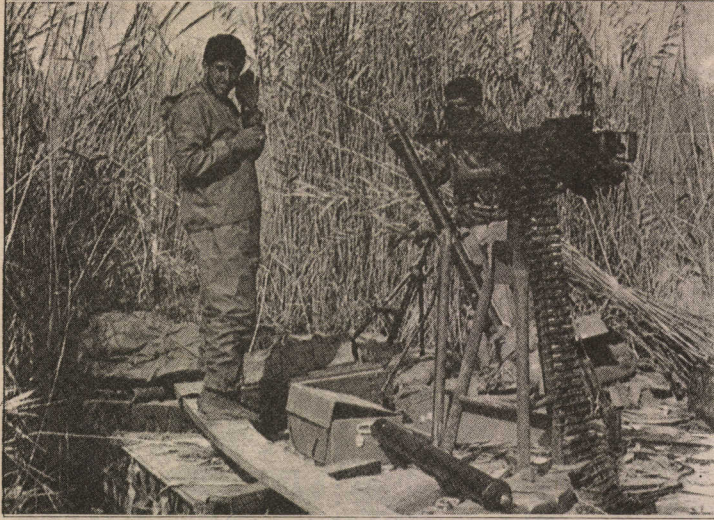
Aynı zamanda bu uluslararası topluluklar, Kuveyt'in kurtarılması çalışmalarının yürütüldüğü dönemden beri tutuşturulmuş olan Ahvar halkının Intifâda ateşini söndürmesi ve Irak'ın içinde oluşabilecek herhangi bir başkaldırıyı önleyebilmesi için Saddam rejimine ağır silahlar ve lojistik destek yardımı bulundu.

için yayınlanmamasını rica etti. Aynı zamanda Birleşmiş Milletler'in aldatılma konumuna düşmemesi için bunun gerektiğini söyledi.

TARIK AZİZ'İN BAŞARI-SIZLIĞI

-Öyleyse siz, BM heyetinin Irak rejiminin bölgede kimyasal silah kullandığından emin olarak ayrıldığı kanaatinde misiniz?

-Heyet üyelerinin söylediklerine göre Saddam rejimi, hiç bir şüpheye mahal bırakmayacak şekilde bu kimyasal silahları kullanmış. Bundan önce gelen heyetler, Saddam rejiminin kimyasal silah kullandığını kesin olarak isbat edemiyordu. Çünkü delil niteliği taşıyan her şey, rejim tarafından imha ediliyordu. Bu tutumundan dolayıdır ki, Irak'a uygulanan ambargonun kaldırılması hususunda Başbakan Yardımcısı Tarık Aziz'in New York'ta gerçekleştirdiği girişimler sonuçsuz kalıyordu. Bu son heyet Irak'a

Ahvar bölgesindeki direnişi müslümanlar

gönderilmeden önce, BM Kitle İmha Silahlarını Yoketme Kurulu Başkanı, Irak hükümetine ellerindeki kitle imha silahlarını yokettikleri takdirde Irak'a uygulanan tüm ambargoların kaldırılacağı sözünü vermişti. Bu söz üzerine Tarık Aziz tekrar ABD'ye giderek BM yetkilileriyle görüşmelerde bulundu. Fakat bu son heyetin hazırladığı rapor, ambargonun kaldırılmasını engelledi. BM, Irak'a uygulanan ambargonun kaldırılabilmesi için, Irak'ın başta 687 sayılı BM kararı olmak üzere alınan bütün kararlara uymasını şart koşuyor.

IRAK'IN PARÇALANMASINI İSTEMİYORUZ

-Fakat edindiğimiz bilgilere göre Irak hükümet yetkilileri New York'ta gerçekleştirdikleri son görüşmelerden çok umutlu görünüyorlar. Uzun süren ambargonun kaldırılması ve Irak'ın tekrar OPEC'e alınması konusunda Güvenlik Konseyi'ni ikna ettiklerini düşünüyorlar...

-Hayır... Saddam rejiminin bu tür kanaatlere vardığını birçok defa müşahade ettik. Tarık Aziz, BM Güvenlik Konseyi daimi üyesiyle sözkonusu ambargonun kaldırılması için resmen görüşme talebinde bulundu. Fakat görüşme öncesinde Petros Gali engeliyle karşılaştı. Gali, "Şayet ambargonun kaldırılmasını istiyorsanız BM Güvenlik Konseyi'nin aldığı 687, 706 ve 715 sayılı kararlarına uymak zo-

rundasınız" dedi. Ayrıca kendisinden Güney'deki vatandaşlarına karşı insan haklarını ihlal eden dehşet dolu zulmü açıklamasını istedi. Yani anlayacağınız, Irak'ın bu girişimlerinin sonuç vermesi çok zor... Ben, bunun Güvenlik Konseyi'nin oluşturduğu Gözlemciler Heyeti'nin raporunun bir etkisi ile gerçekleştiğini düşünüyorum.

-Irak'ın güneyinde bulunan Ahvar bölgesindeki halka karşı Saddam rejiminin kullandığı kimyasal silahların etkisini araştırmakla sorumlu heyet, gözlemlerinin sonucunu niçin üzerinden 2-3 aylık bir süre geçmesinden sonra kamuoyuna açıkladı? Bu durumun ambargo süresinin uzatılması ile herhangi bir bağlantısı var mı? Düşüncelerinizi alabilir miyiz?

-Daha önce de size açıkladığımı zannediyorum. Saddam'ın kimyasal silahları kullanma tarihi, Eylül ayının sonlarıdır. Gözlemciler heyetinin incelemelere başladığı tarih ise Kasım ayının sonlarıdır. Buna rağmen inceleme heyeti gerekli kanıtları toplayabildi. Gerçekleri tesbit edebilmek için epey bir zamana ihtiyaç vardır.

-Güney'deki Ahvar bölgesi yavaş yavaş ölüme doğru gidiyor. Geçmişte bu bölgeye sizler için emniyetli ve kurtarılmış bir bölge niteliği kazandırabilmek için çağrıda bulunmuştunuz. Şu anda Irak'taki muhalefet bu bölgeyi Irak rejiminin kontrolü dışına çı-

kararak kurtarılmış bölge niteliği kazandırmaya çalışıyor. Muhalefetin bu bölgeyi gittikçe genişletmeye temayülü gözleniyor. Bu durum uluslararası desteği nasıl etkileyecek?

-Ben, hiçbir şekilde, ne Ahvar bölgesinin ve ne de Irak'tan herhangi bir parçanın, kurtarılmış güvenli bölge niteliği kazandırılması için çağrıda bulunmuş değilim. Bilakis ben, Irak'ın tümünün güvenli bir yer haline getirilmesi için herkesi çalışmalarda bulunmaya çağırılmışım. Yani uluslararası toplulukların, Irak rejiminin, Irak'ın güneyinde olsun, orta bölgesinde ve hattâ Bağdad'da olsun, sivillere karşı öldürücü silahlar kullanmasına engel olması için çağrıda bulunmuşum. Bu girişimlerin yapılması, Irak halkı tarafından ısrarla arzulanmaktadır. Çünkü sadece Güney'de yaşayan halk değil, Irak'ın orta bölgesinde bulunan halk da zaman zaman Saddam'ın askerî baskıları ile karşı karşıya kalmaktadır.

Bizler, Irak'ın bölgelere ayrılarak parçalanmasını istemiyoruz. Biz bunu burada ilan ediyoruz. Çünkü sonra da birileri çıkıp çeşitli sebepler öne sürerek ve "Irak'ta arzulan nitelikteki güvenli bölge için oluşturulması için Irak coğrafyasının parçalamaktan başka çare yoktur" diyecektir.

Halkımız, tutuklama, ölüm ve işkence ile karşı karşıyadır. Bu hususta BM'den istediğimiz şey, Irak'ın başta güney bölgesi olmak üzere orta ve diğer bölgelerinde geniş yetkilerle donatılmış askerî kuvvetlerin gözlem merkezlerinin istihdam edilmesidir.

-Uluslararası gözlem merkezlerinden neyi amaçlıyorsunuz? Bunu nasıl yapacaklar? Biliyorsunuz, Bağdad yönetimi Uluslararası Gözlemciler Heyeti'ne birçok engel çıkarırken birçok kez de almak suretiyle rahat çalışma ortamı bırakmadı...

-Uluslararası topluluklar, Irak halkının kurtuluşu için büyük bir sorumluluk üstlenmiştir. Özellikle Saddam'ın halk üzerinde oluşturduğu baskı konusunda büyük pay sahibidirler. Çünkü bu topluluklar, Saddam Hüseyin'i silah ile donatmışlardır. Aynı zamanda bu uluslararası topluluklar, Kuveyt'in kurtarılması çalışmalarının yürütüldüğü

Irak İslâm İnqilâbı Yüksek Konseyi Başkanı Ayetullâh Muhammed Baqır Hekim:

“Şu anda yapılması gereken şey, bütün çalışmaların Saddam rejiminin yıkılması yönünde yoğunlaştırılmasıdır.”

(İngiltere'de Arabça olarak yayınlanan ELWASAT dergisinin Irak İslâm İnqilâbı Yüksek Konseyi Başkanı Ayetullâh Muhammed Baqır Hekim ile Tahran'daki siyasî bürosunda gerçekleştirdiği roportajı sunuyoruz. Ayetullâh Hekim'in sözünü ettiği Ahvar bölgesi, Dicle ile Fırat nehirleri arasında kalan çok verimli olup özellikle şii müslümanların yoğun olarak yaşadığı ve İslâmî hareketin de kök saldığı bir bölgedir. -HİRA-)

Saddam rejiminin, Güney Irak'ta yaşayan halka karşı kimyasal silah kullanıp kullanmadığını tesbit etmek için BM Güvenlik Konseyi'nin oluşturduğu Uluslararası Gözlemciler Heyeti'nin Güney Irak'ta ve sığınmak zorunda kaldıkları İran'daki mülteci kamplarında yaptıkları tetkiklerin sonucu hakkında bilgi verebilir misiniz?

-Gelen heyet, Saddam rejiminin halkımıza karşı kullandığı kimyasal silahların izlerinin kaybolmaya yüz tutmuş olmasına rağmen yaptığı gözlem ve araştırmaların sonucundan kesin emin olarak geri döndü. Bilindiği gibi Irak'ın kullandığı kimyasal silahların etkisi kısa süreli olmaktadır. Çünkü Irak rejiminin kısa süreli etkiye sahip kimyasal silahları kullanmasının altında yatan sebep, gereken imha gerçekleştirildikten sonra o bölgelere kısa sürede girmek ve kimyasal silahların te'sirinden herhangi bir şekilde etkilenmemektir. Fakat gelen heyet, daha önce de Irak'ın kimyasal silah kullanma suçunu işlemesi noktasında tecrübe sahibi olduğundan, hiç bir şüpheye mahal kalmadan Saddam rejiminin kimyasal silah kullandığını tesbit etti.

-Heyet, belge olarak kullanılabileceği somut bir şey elde edebildi mi?

-Evet... Gerçekten önemli bir belge niteliği taşıyan bir hatıra defteri ele geçirdiler. Bu hatıra defteri bölgede çatışmış ve çatışmalar esnasında öldürülmüş bir rejim subayına ait... (Ayetullâh Hekim elindeki mektubu göstererek) Heyet başkanı John Scut, daha sonra bana gönderdiği mektubunda, bu hatıra defterinin kendileri için gerçekten önemli bir belge olduğunu belirttiikten sonra heyletin bölgedeki çalışmalarını tamamladığını, elde ettik-

Muhammed Baqır Hekim

leri bilgileri ihtiva eden bir rapor hazırlamakta olduklarını ifade etti.

-Bu belgenin yayınlanması mümkün mü?

-Heyet Başkanı, Saddam rejiminin bu defterde yazılanlardan istifade ederek delil olarak kullanabileceğimiz belgeleri imha etmemesi

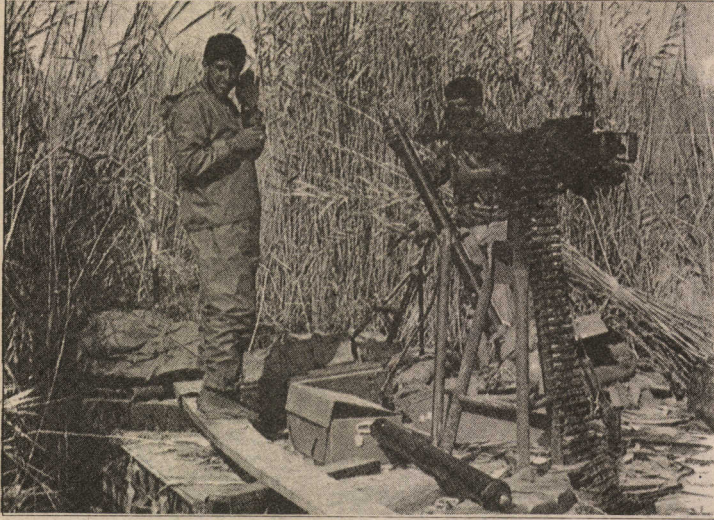
Aynı zamanda bu uluslararası topluluklar, Kuveyt'in kurtarılması çalışmalarının yürütüldüğü dönemden beri tutuşturulmuş olan Ahvar halkının İntifâda ateşini söndürmesi ve Irak'ın içinde oluşabilecek herhangi bir başkaldırıyı önleyebilmesi için Saddam rejimine ağır silahlar ve lojistik destek yardımında bulundu.

için yayınlanmamasını rica etti. Aynı zamanda Birleşmiş Milletler'in aldatılma konumuna düşmemesi için bunun gerektiğini söyledi.

TARİK AZİZ'İN BAŞARI-SIZLIĞI

-Öyleyse siz, BM heyetinin Irak rejiminin bölgede kimyasal silah kullandığından emin olarak ayrıldığı kanaatinde misiniz?

-Heyet üyelerinin söylediklerine göre Saddam rejimi, hiç bir şüpheye mahal bırakmayacak şekilde bu kimyasal silahları kullanmış. Bundan önce gelen heyetler, Saddam rejiminin kimyasal silah kullandığını kesin olarak isbat edemiyordu. Çünkü delil niteliği taşıyan her şey, rejim tarafından imha ediliyordu. Bu tutumundan dolayıdır ki, Irak'a uygulanan ambargonun kaldırılması hususunda Başbakan Yardımcısı Tarık Aziz'in New York'ta gerçekleştirdiği girişimler sonuçsuz kalıyordu. Bu son heyet Irak'a

Ahvar bölgesindeki direnişçi müslümanlar

gönderilmeden önce, BM Kitle İmha Silahlarını Yoketme Kurulu Başkanı, Irak hükümetine ellerindeki kitle imha silahlarını yokettikleri takdirde Irak'a uygulanan tüm ambargoların kaldırılacağı sözünü vermişti. Bu söz üzerine Tarık Aziz tekrar ABD'ye giderek BM yetkilileriyle görüşmelerde bulundu. Fakat bu son heyetin hazırladığı rapor, ambargonun kaldırılmasını engelledi. BM, Irak'a uygulanan ambargonun kaldırılabilmesi için, Irak'ın başta 687 sayılı BM kararı olmak üzere alınan bütün kararlara uymasını şart koşuyor.

IRAK'IN PARÇALANMASINI İSTEMİYORUZ

-Fakat edindiğimiz bilgilere göre Irak hükümet yetkilileri New York'ta gerçekleştirdikleri son görüşmelerden çok umutlu görünüyorlar. Uzun süren ambargonun kaldırılması ve Irak'ın tekrar OPEC'e alınması konusunda Güvenlik Konseyi'ni ikna ettiklerini düşünüyorlar...

-Hayır... Saddam rejiminin bu tür kanaatlere vardığını birçok defa müşahade ettik. Tarık Aziz, BM Güvenlik Konseyi daimî üyesiyle sözkonusu ambargonun kaldırılması için resmen görüşme talebinde bulundu. Fakat görüşme öncesinde Petros Gali engeliyle karşılaştı. Gali, "Şayet ambargonun kaldırılmasını istiyorsanız BM Güvenlik Konseyi'nin aldığı 687, 706 ve 715 sayılı kararlarına uymak zo-

rundasınız" dedi. Ayrıca kendisinden Güney'deki vatandaşlarına karşı insan haklarını ihlal eden dehşet dolu zulmü açıklamasını istedi. Yani anlayacağınız, Irak'ın bu girişimlerinin sonuç vermesi çok zor... Ben, bunun Güvenlik Konseyi'nin oluşturduğu Gözlemciler Heyeti'nin raporunun bir etkisi ile gerçekleştiğini düşünüyorum.

-Irak'ın güneyinde bulunan Ahvar bölgesindeki halka karşı Saddam rejiminin kullandığı kimyasal silahların etkisini araştırmakla sorumlu heyet, gözlemlerinin sonucunu için üzerinden 2-3 aylık bir süre geçmesinden sonra kamuoyuna açıkladı? Bu durumun ambargo süresinin uzatılması ile herhangi bir bağlantısı var mı? Düşüncelerinizi alabilir miyiz?

-Daha önce de size açıkladığımı zannediyorum. Saddam'ın kimyasal silahları kullanma tarihi, Eylül ayının sonlarıdır. Gözlemciler heyetinin incelemelere başladığı tarih ise Kasım ayının sonlarıdır. Buna rağmen inceleme heyeti gerekli kanıtları toplayabildi. Gerçekleri tesbit edebilmek için epey bir zamana ihtiyaç vardır.

-Güney'deki Ahvar bölgesi yavaş yavaş ölüme doğru gidiyor. Geçmişte bu bölgeye sizler için emniyetli ve kurtarılmış bir bölge niteliği kazandırabilmek için çağrıda bulunmuşunuz. Şu anda Irak'taki muhalefet bu bölgeyi Irak rejiminin kontrolü dışına çı-

kararak kurtarılmış bölge niteliği kazandırmaya çalışıyor. Muhalefetin bu bölgeyi gittikçe genişletmeye temayülü gözleniyor. Bu durum uluslararası desteği nasıl etkileyecek?

-Ben, hiçbir şekilde, ne Ahvar bölgesinin ve ne de Irak'tan herhangi bir parçanın, kurtarılmış güvenli bölge niteliği kazandırılması için çağrıda bulunmuş değilim. Bilakis ben, Irak'ın tümünün güvenli bir yer haline getirilmesi için herkesi çalışmalarda bulunmaya çağırılmışım. Yani uluslararası toplulukların, Irak rejiminin, Irak'ın güneyinde olsun, orta bölgesinde ve hattâ Bağdad'da olsun, sivillere karşı öldürücü silahlar kullanmasına engel olması için çağrıda bulunmuşum. Bu girişimlerin yapılması, Irak halkı tarafından ısrarla arzulanmaktadır. Çünkü sadece Güney'de yaşayan halk değil, Irak'ın orta bölgesinde bulunan halk da zaman zaman Saddam'ın askerî baskıları ile karşı karşıya kalmaktadır.

Bizler, Irak'ın bölgelere ayrılarak parçalanmasını istemiyoruz. Biz bunu burada ilan ediyoruz. Çünkü sonra da birileri çıkıp çeşitli sebebler öne sürerek ve "Irak'ta arzulan nitelikteki güvenlikli bölgelerin oluşturulması için Irak coğrafyasının parçalamaktan başka çare yoktur" diyecektir.

Halkımız, tutuklama, ölüm ve işkence ile karşı karşıyadır. Bu hususta BM'den istediğimiz şey, Irak'ın başta güney bölgesi olmak üzere orta ve diğer bölgelerinde geniş yetkilerle donatılmış askerî kuvvetlerin gözlem merkezlerinin istihdam edilmesidir.

-Uluslararası gözlem merkezlerinden neyi amaçlıyorsunuz? Bunu nasıl yapacaklar? Biliyorsunuz, Bağdad yönetimi Uluslararası Gözlemciler Heyeti'ne birçok engel çıkarırken birçok kez de aldatmak suretiyle rahat çalışma ortamı bırakmadı...

-Uluslararası topluluklar, Irak halkının kurtuluşu için büyük bir sorumluluk üstlenmiştir. Özellikle Saddam'ın halk üzerinde oluşturduğu baskı konusunda büyük pay sahibidirler. Çünkü bu topluluklar, Saddam Hüseyin'i silah ile donatmışlardır. Aynı zamanda bu uluslararası topluluklar, Kuveyt'in kurtarılması çalışmalarının yürütüldüğü

dönemden beri tutuşturulmuş olan Ahvar halkının İntifâda ateşini söndürmesi ve Irak'ın içinde oluşabilecek herhangi bir başkaldırışı önleyebilmesi için Saddam rejimine ağır silahlar ve lojistik destek yardımıyla bulundu.

Irak halkının bu uluslararası topluluklardan Saddam rejiminin kendilerine karşı ağır silahları kullanmasını engellemelerini istemesi doğal bir hak olarak ortaya çıkmaktadır. Bu yüzden Güvenlik Konseyi'nin Irak halkına karşı uygulanan insan hakları ihlallerinin önlenmesi için, Irak coğrafyasının her tarafını kontrol edebilecek tarzda gözlem heyetleri merkezlerini kurması gerekmektedir ve bunu yapma noktasında BM'nin gücü gerçekten yeterli düzeydedir. BM, Irak'da aynı zamanda insan haklarına uyulmasını sağlayabilir.

-Bildiğiniz gibi uluslararası topluluklar, Kuzey Irak'ta bir güvenlik bölgesi oluşumuna destek oldukları halde Güney Irak'ta güvenlik bölgesi oluşturulmasına engel olmaktadır. Uluslararası toplulukların bu davranışı adil bir davranış mıdır?

-Uluslararası topluluklar açısından bakıldığında zaman, iki durum arasında aslında pek bir fark yoktur. Kuzey'deki Kürdlerin sorunu, uzun bir zamandan beridir sözkonusudur. Bu durumundan dolayı, söz sahibi toplulukların zihninde ayrı bir yere sahiptir. Oysa Güney'deki İntifâda, Kuveyt'in kurtarılması için girişilen II. Körfez Savaşı sonrasında rastlar. Bu yüzden medya, Kuzey'in sorununa eğildiği kadar Güney sorununa eğilmemektedir.

Biz burada kesinlikle bir ayrımcılık yapıldığına inanıyoruz. Batılı devletler ellerindeki imkânları kullanarak Güney'de, özellikle Ahvar bölgesinde yapılan zulmü anında bütün ayrıntılarıyla tesbit edebilirler. Saddam rejiminin Ahvar bölgesinde nehirlerin yönlerini değiştirerek kuraklık meydana getirdiğini, kimyasal silah kullandığını, uydular ve bölgedeki istihbarat birimleri vasıtasıyla elde ederek her yere ulaştırabilirler.

-Peki bu ayrımcılığın sebebi sizce nedir? Acaba bunun sebebini radikal-şi'i hareket ve İran'la olan bağlantısı korkusuna bağlayabilir miyiz?

Ahvar'dan bir görüntü

-Bizce bu ayırımı yapılışının birçok sebebi vardır. Burada, bunları tek tek sayacak değilim. Ancak İran'la olan bağlantı konusunda şunları söyleyebilirim: Irak'ta yaşayan şi'i müslümanlar, sonradan İran'la birleşme ihtimali olan bağımsız bir devlet kurma peşinde değillerdir. Bu durum, Irak'ın geleceği hususunda birçok kez yapılan açıklamalarda ifade edilmiştir.

-Sizin istediğiniz şey nedir?

-Ben, rejim yıkıldıktan sonra halkın tercihinin ne olduğuna bakılması gerektiğine inanıyorum. Şu anda yapılması gereken şey de bütün çalışmaların Saddam rejiminin yıkılması yönünde yoğunlaştırılmasıdır. Ve uluslararası topluluklardan Saddam rejimini devirmemiz için bize destek vermelerini de istemiyorum.

Saddam rejimi güçlendikçe, bu gücünü baskı unsuru olarak halka karşı kullanmıştır. Hatırlarsanız, İran'la olan savaşının bitiminde biraz toparlandıktan sonra, Kuzey'de yaşayan Kürdlere karşı kimyasal silah kullanmıştı. Yine Kuveyt'in işgalinden yenilgiyle çıktıktan sonra, saldırılarını Kuzey'deki ve Güney'deki halk üzerinde yoğunlaştırmıştı.

ruz. Yeter ki engel olmasınlar.

-Saddam rejiminin devrilmesi, Irak devletinin bütünlüğünü koruma noktasında faydalı bir durum ortaya koyacak mı?

-Saddam rejiminin devrilmesi, baskılar altında yaşayan halkımızın beladan kurtulmasını sağlayacaktır. Halkımızın tekrardan özgürce kendi kimliğine kavuşması fırsatını doğuracaktır. Tabii ki tüm bunları yaparken uluslararası toplulukların Irak halkının hayatini ve gelecekte bekasını sağlayacak çalışmalarına engel olmaması gerekmektedir. Bu toplulukların şimdilik yapacakları şey, Saddam'ın halka karşı kimyasal ve ağır silahları kullanmasına engel olmaktır.

-Bu açıklamalarınızla Saddam rejimi ile hesaplaşmak istediğinizi mi söylemek istiyorsunuz?

-Tabii... Bu arzumuz, intifâdamızın esasında vardır. Bu rejim yetkilileri, yaptıklarının hesabını vermeden sadece devrilmeyle bırakılmayacak, cezalandırılacaklardır.

İNSAN HAKLARI

-Uluslararası gözlem merkezlerinin nerelerde kurulmasını arzu ediyorsunuz. Örneğin, İran'da olabilir mi?

-Hayır... Bu merkezlerin Irak'ta ihdas edilmeleri daha yararlı olacaktır. Bunun yanında rejimin askerî programını uzun sürede kontrol altında tutacak gözlem merkezleri, Saddam rejiminin ülkede insan haklarına uymasını sağlayacaktır.

Ahvar bölgesinden hicret etmek zorunda kalan mültecilerin problemlerinin halli için en iyi çözüm yolu olarak bunu görmekteyim.

-Arzuladığınız bu durum gerçekleşmez ise Ahvar'da durum ne olacaktır?

-Saddam rejimi güçlendikçe, bu gücünü baskı unsuru olarak halka karşı kullanmıştır. Hatırlarsanız, İran'la olan savaşın bitiminde biraz toparlandıktan sonra, Kuzey'de yaşayan Kürdlere karşı kimyasal silah kullanmıştı. Yine Kuveyt'in işgalinden yenilgiyle çıktıktan sonra, saldırılarını Kuzey'deki ve Güney'deki halk üzerinde yoğunlaştırmıştı. Bundan dolayı Ahvar bölgesi üzerindeki baskının artacağı endişesi içindeyim. Çünkü Saddam rejimi, ne pahasına olursa olsun, bu bölgeyi tahakkümü altına almak istiyor. Bunun için uluslararası toplulukların, bir an önce gereken tedbirleri ortaya koymaları gerekmektedir.

GÖÇ VE KURAKLIK

-Ahvar bölgesinde neler oluyor?

-Saddam rejimi, mukavemet güçlerinin merkezi durumunda olan Ahvar bölgesini denetimi altına almak amacıyla geniş askerî önlemler aldı. Ayrıca bölgedeki nehirlerin yönlerini değiştirerek kuraklık meydana getirdi. Bombalayarak, yangın çıkararak yeşil alanları yoketti. Şu anda halk, büyük bir kuraklık ambargosuyla karşı karşıya... Buradaki yaşamın can damarı nehirler kurumuş durumdadır. Bölge halkının geçim kaynağı olan hayvansal ürünler, yokolmayla karşı karşıyadır. Halkı, yerleşim yerlerini terk ederek Kuzey bölgelerine doğru tehciye zorlanmaktadır. Bu durumdan korkuya kapılanların çoğu İran'a kaçtı. Şu anda İran sınırına yakın bölgede İran'a ulaşma imkânı bulamayan insanlar çok kötü şartlarda yaşamlarını sürdürmektedir.

Rejim, mukavemet güçlerine karşı Ahvar bölgesine yeni bir çehre kazandırmak için yasalar çıkarma arefesinde bulunuyor. Rejimin mukavemet güçlerine karşı aldığı tedbirlerin büyük çoğunluğu başarısızlıkla sonuçlandı. Çünkü, mukavemet güçlerinin elemanları, bu bölgede yaşayan halkın bağrında geliyordu. Ve halkın tümünün desteğine sahipti. Rejim, en son olarak bölgeye akan nehirleri kurutma yoluna

gitti. Bu yüzden mukavemet hareketi, merkezini başka bölgelere kaydırdı. Bu yer değiştirme işi, bölge halkının daha fazla ambargo altında tutulmaması ve kimyasal silahlara hedef edilmemesi için gerçekleşti.

-Ahvar'daki mukavemet gücü, silahlarını nereden temin ediyor?

-Mukavemet gücü, silahlarını rejim ordusunun mühimmat depolarına karşı giriştiği eylemlerden ve Kuveyt'ten dönüp Ahvar'a sığınan eski askerlerin beraberlerinde getirdikleri büyük miktardaki mühimattan sağlamaktadır.

İRAN VE SİLAHLAR

-İran size silah veriyor mu?

-İran, muhalefeti silah ile desteklemez.

-Buna inanmak biraz güç... Çünkü Ahvar, İran'la birkaç adımlık mesafede bulunuyor?!

-İnanmıyorsanız, söylediğiniz şeyi isbat etme yükü size düşüyor. Fakat zannediyorum ki siz, bölgede çarpışan mukavemet güçlerinin ne durumda olduklarını ve kullandıkları silahların ne tip olduğunu görmüş olmalısınız.

-Irak ordusundan ganimet olarak aldıklarınızı söyledikleri hafif silahlar, havan topları ve roketatarlardan başka bir şey görmedim. Şunu sormak istiyorum: İran'ın Irak ile savaştığı dönemde size dağıttığı silahlar vardı. O tehizatın tümünü tükettiniz mi?

-Evet... Bunlar gelişmiş silahlardı, fakat bunlar, Irak'ta değil, İran içinde Feylak Bedr'in yanında bulunuyor ve İran, kendi topraklarından kaynaklanacak herhangi bir kıyam girişimine de izin vermiyor.

-1990 Mayıs'ında gerçekleşen İntifâda, İran destekli değil miydi?

-O dönemde, işler çok değişti. İran ile Irak arasındaki sınır açıldı. Bazı silahların İran içine götürülmesi ve İran'dan Irak'a geçirilmesi olayı sözkonusu olmuştu. Fakat kesinlikle İran hükümetinin bu durumdan haberi yoktu.

-Irak-İran ilişkilerine gelelim... İran rejimi, ülkesinde bulunan Irak rejim muhaliflerine, Ahvar bölgesinde bulunan kendi muhaliflerine (Halkın Mücahidleri) karşı tavır alma hususunda her-

hangi bir teklifte bulunuyor mu?

-Hayır!..

-Siz, İran resmî makamlarının Irak içinde mevcut kendi muhaliflerine karşı takındığı tutumu biliyorsunuz. İran'ın sizleri kullanarak Ahvar'da üstlenmiş bulunan kendi muhaliflerinden kurtulmak amacıyla olması mümkün müdür?

-İslâm Cumhuriyeti, kendi muhaliflerinden çok, Irak halkının karşı karşıya bulunduğu somut gerçekleri gözönünde bulundurarak hareket etmektedir. Ortada Irak halkının mazlumiyetini simgeleyen temel sorunlar vardır. Irak halkının içinde bulunduğu perişan durum karşısında, kendi muhalefetinin yok edilmesi için İran'ın fayda gözetmesi mümkün değil... Irak'ta bir halk gerçeği vardır. En açık ispatı da İran'a ve dünyanın değişik yerlerine iltica etmiş mülteciler gerçeğidir. Bizler, hiçbir şekilde İran'ın Iraklılara bu yaklaşımının ardında herhangi bir ard niyet görmemekteyiz.

-O zaman, Irak-İran ilişkilerinin düzelmesi olayına nasıl bakıyorsunuz?

-İki ülke arasındaki ilişkilerin düzelmesi normal bir olaydır. Ve iki ülke hükümetlerini ilgilendiren bir meseledir. İki ülke arasındaki ilişkiler, savaş döneminde bozulmuş, savaş sonrasında düzelmeye eğilimine girme yolundadır.

-İran kökenli Halkın Mücahitleri Örgütü'nün Irak'ta üstlenmesi ve zaman zaman İran'a karşı askerî eylemlerde bulunması, Irak muhalefetini de Irak hükümetine yönelik bu tür saldırı eylemlerini gerçekleştirmesine yol açıyor mu?

Her iki durumun sözkonusu oluşu, Irak ve İran arasındaki savaşın vekiller tarafından yürütülmesi anlamına gelir. İran muhalefetini oluşturan Halkın Mücahitleri Örgütü, Irak rejiminin yanında yer alarak Kuzey'de ve Güney'de Irak halkına karşı savaşmıştır. Irak halkının da Halkın Mücahitleri Örgütü'ne yönelik saldırılarda bulunması normal bir olaydır. Muhalefet olayının, gerçekleşen bu olaylarla hiçbir ilgisi yoktur.

Irak'ta gerçekleşen olay, bir muhalefet olayı değil, halkın ayağa kalkışıdır. Rejimin bunu kontrol altına almasının imkânı yoktur. □

İSLÂM KALBLERİ BÜYÜLEMEKTE

-2. Bölüm-

Peter Ford

“İslâmcılar, iktidarı ellerinde buldukları yerde, İslâm, tek yoldur!”

Bu kısa ve ezici sloganı, bu günlerde, Kahire'nin fakir mahallelerinin tuğladan yapılmış duvarlarında veya Cezayir'in geçit kısımlarında ya da Ortadoğu'daki binlerce camilerin etrafında müşahade edebilirsiniz. Bu sloganlar, Arab dünyasının dört köşesindeki İslâmcıların gelişmesinin bariz örneğidir. Bu sloganın görünüşteki basit mefhumunda önemli bir nokta vardır, o da şudur ki, onun bütün muhatabları, onun için çare bulunması gerektiğini iyice biliyorlar. İşsizlik, kötü iktisadî şartlar, geniş toplumsal ayrıcalıklar, idareci sınıfın fesadı, hayat standardının düşük olması, fakirlik, hastalığın yaygınlaşması, Arabların tedavi etmek istedikleri derdlerdendir. Ama, bu müşkülâtı bertaraf etmek için, İslâm'ın sahip olduğu çözüm yolları muhalifler açısından pek açık değildir. Sudan'ın eski başbakanı Saadiq El-Mehdi'nin dediği gibi, “İslâmcıların kendilerini sözkonusu etmeleri için kapıldıkları heyecan ve iştiyaqla, ellerinde bulunan İslâmî yolla hükümet etmek için uygulama planları arasında büyük farklılıklar vardır. İslâmcıların bir çoğu entelektüel bir fikrî yapı sunmaktan ziyade, sloganlar söylemekle, güdümler çıkarmakla yetiniyorlar.”

Ama, Saadiq El-Mehdi'yle iyi ilişkisi olmayan Hasan Turabî, bu görüşe karşıdır. Hasan Turabî'ye göre; “İslâmcılar şu şartlarda incelikleri değil, daha çok genel ilkelere yaymaya ve açıklamaya çalışıyorlar. Her bir hareket, şekillenmesinin ilk merhalesinde, toplumu genel görüşleriyle aşına kılmak için çaba gösterir ve bu tabiidir. Halihazırda İslâmî hareket de bu merhalededir.” Lakin, İslâmcıların şu

ana kadar Arab dünyasının çeşitli yerlerinde şumullü bir program öne sürmemelerinin sebebini, onların ortak bir hareket hattı belirlemediği olmalarında da aramak gerekir. Onların birleştiği tek nokta, hepsinin de, iktidara geldikleri takdirde, şer'î kaanunları uygulayacaklarını te'kid etmeleridir. Ne var ki, bu nokta da, şer'î kaanunların yorumlanmasındaki çarpıcı farklılıklar yüzünden mübhemdir. Bu da, laiklerin ve hristiyan Arabların paniğe kapılmalarında daha bir etkili oluyor ve onlar sanıyorlar ki, ‘herkesin kendi kafasına göre ayrı bir İslâm anlayışıyla’ idare edilecekler!

Gerçi, müslüman ulema, Qur'an'ın diğer dinlerden olan insanlara sağladığı kolaylıkları hatırlatıyorlar ama, pratikte şer'î kaanunların sıkı olduğu ve kolaylık sağlamadığı, müslüman olmayanlar için bir yol kalmadığı görülmüştür.

Bu durumun en açık örneği Suudi rejimidir. Bu ülkede, alkollü meşrubat yasak olduğu gibi, kadınların araba kullanmaları da yasaktır ve polis örtünmeye riayet etmeyen kadınları yakalama yeteneği vardır. Bu konularda, kendinizi savunmanız için size, avukat tutma izni de verilmiyor. Çünkü, avukat tutmak

Cezayir'in en meşhur siyasetçilerinden Belid Abdusselam, Ocak-1992'de, seçimde, hiç de tanınmayan bir İslâmcı rakibi karşısında yenilgiye uğradığında, beklemediği bu zilletli durumun yorumunu yaparken şöyle demişti: “Ben siyasî bir parti karşısında değil, Allâh karşısında yenilgiye uğradım!”

da, şeriata aykırı görülüyor.

1983'ten beri, şeriat kaanunlarını resmen uygulamaya koyan ilk Arab ülkesi olarak Sudan'da durum biraz değişiktir. Burada İslâmî örtünmeye riayet etmeyenler hakkında sıkı uygulamalar yok. Hırsızın elinin kesilmesi gibi İslâmî cezalandırmalar da uygulanmıyor ve kiliselerin faaliyetlerine de izin verilmiştir. Sudan'daki Batılı diplomatlara göre gerçi Sudan'ın eski cumhurbaşkanı Cafer Numeyrî, hristiyanları İslâm şeriatı kaanunlarının uygulanmasından muaf etmişti ama, hükümet tarafından muhalif gruplara karşı birçok baskılar henüz de yapıyor ve baskı az değildir.

Suudi Arabistan gibi ülkelerde dinî azınlıkların haklarına riayet edilmediği konusunda, her şeyden önce şunu söylemek gerekir ki, bu ülkelerdeki halklar, haklarından yararlanmak ve demokratik serbestliklere sahip olmak konusunda hükümetler tarafından getirilen sınırlandırmalar yüzünden yeteri kadar şuurulu bir seviyeye gelmemiştir. Bu ülkelerde siyasî partiler yoktur ve yasaktır. Her çeşit muhalif gösterilere şiddetli bir şekilde karşı konular ve muhalif unsurlar şiddetle bastırılır.

İslâmcıların iktidara gelmek için çaba gösterdikleri Mısır ve Cezayir gibi ülkelerde, onların ılımlı unsurları, hükümetler tarafından yapılan demokratik olmayan baskıları en azından görünüşte ve sözde de olsa kınıyorlar ve öngördükleri bir hükümette halkın şahsî hayatında serbest olacağını ve kimsenin hususî hayatına müdahale edilmeyeceğini te'kid ediyorlar.

Şu anda aşırı gruplarla Mısır hükümeti müzakerelerinde aracı bir rol oynamakta olan Mısırlı ılımlı İslâmcı Fehmi Huweydi, şöyle diyor: “Halkın yapmak istemediği bazı işlerin halka zorla yaptırılma-

si sözkonusu olmamalı!.. Her müslümanın şu üç şeyi savunması gerekir: Millî birlik... Hürriyet ve demokrasi... Siyasî ve iktisadî istiklal... İslâmî tesettür, sinema, eğlence merkezleri gibi mes'eleler, sonraları, belki 30-40 sene sonralarda üzerinde durulabilecek mes'elelerdendir." (!)

Kahire Üniversitesi öğretim üyesi Said Dessuqî de, Huweydfî'nin bu görüşüne katılıyor ve onu te'yid ederek şöyle diyor: "Bir ferdin kendine özel bir duygusu olan bir işle, devlet ve hükümetlerin takib ettiği genel düzenlemeler arasında farklılıklar olması gerekir. Şeriat kaanunlarını uygulamak için toplumun bir intikal merhalesinden geçmesi ve o adet ve hükümlere göre yavaş yavaş alıştırılması gerekir."

Şahsî işlerdeki ferdi serbestlikler konusunu, yüksek tirajlı İslâmî gazete olan Eş-Şa'b gazetesinin başyazarı Adil Huseynî de te'yid etmekle birlikte, onların, bir takım şer'î şartlara tabî tutulmasını istemektedir. Huseynî'nin şartları şunlar:

"Müslüman olmayanlar ve hiç bir dine bağlı olmayan ateistler, toplum içerisinde ve amme huzurunda, İslâmî topluma aid kaanunlara riayet etmek ve ülkenin siyasî ve iktisadî çizgisini belirleyen İslâmî hüviyet ve kültürle ilgili temel ilkelere karşı çıkmamak zorunda olmalıdırlar."

Bu görüş birliğine rağmen, İslâmî hükümetin dış ilişkiler ve benzeri önemli diğer konularda takib edeceği hattın belirlenmesinde görüş birliğine varmak pek kolay olmuyor.

Çünkü, meselâ bir taraftan Suudi rejimi bölgede Batı ve Amerika'nın en yakın işbirlikçisidir; diğer taraftan, Sudan hükümeti Batı'ya karşı bir yol takib etmekte ısrar ediyor ve bu karşı duruşu, istiklal elde etmenin temel esası olarak görüyor. Halbuki, Cezayir İslâmî Kurtuluş Cebhesi, iktidara geldiği takdirde, ülkenin şu andaki dış siyasetini değiştirmeyeceğini ilan ediyor. İs-

lâmcılar arasında iç mes'eleler karşısında da bir takım farklılıklar göze çarpıyor. Kuveyt'te 'İslâmî Meşrutiyet Hareketi', 'Es-Sabah Khanedanı'nın hükümet etmesine karşı değildir. Halbuki diğer birçok müslüman ülkelerde, hükümetlerin ırs yoluyla intikal etmesi usûlü, İslâm'a karşı bir usûl olarak nitelendiriliyor.

Sudanlılar, bütün partileri yasaklayıp, demokrasinin gerçekleştirilmesi hakkında geliştirdikleri planlarının köylerden şehirlere doğru bütün ülke çapında şûralara dayalı, eşine rastlanmayan bir yenilik olduğunu belirtiyorlar. Fakat Batılı diplomatlar, bu görüşe karşılar ve hükümetin bütün organları istediği gibi oluşturduğunu ve görüş belirtmek isteyenlere izin vermediğini ve demokrasi diye gösterilenlerin gerçekte, demokrasinin karikatüründen başka bir şey olmadığını iddia ediyorlar.

Qur'an, hiçbir siyasî model teklif etmemiş ve müslümanları günün ihtiyacına uygun bir siyasî modelin seçilmesinde serbest bırakmıştır.(!) [Bu Batılı araştırmacının İslâm ve müslümanlar hakkında yazdıklarını, bu konuların müslümanlarca da düşünülebilmesi için kesin hükümler belirtilmesi karşısında şu kadarını belirtelim ki; eğer, İslâm, bir hükümet modeli sunmamış olsaydı ve müslümanlar zamanın şartları içinde nasıl gerekiyorsa öyle bir hükümeti esas alsalardı, müslümanların hükümet modelini şeytanî süper güçlerin belirlemesi de kaçınılmaz olurdu. Çünkü, şartları onlar belirliyor, bugünün dünyasında... -Yayıncının Notu-] İslâm, iktisadî sistemlerin seçilmesinde de müslümanların elini açık bırakmıştır. Hasan Turabî'ye göre sosyalizm, müslümanlara 'zekatın önemini farketmiştir.' Halbuki, kapitalizm, kalkınma için onlara daha iyi bir model gösteriyor. Kuveyt'te ılımlı unsurlar, isteklerini çok ihtiyatlı bir şekilde söz konusu etmeye çaba göstermektedir. Nitekim, İslâmî Meşrutiyet Hareketi lideri, İslâm'ın cihad değil, kalkınma ve gelişme manasına geldiğini (!)

söylüyor. İslâmî hareketlerin tanınmış simaları tarafından bu görüşlerin dile getirilmesi, Arab dünyasının nüfûzlu çevrelerinde, İslâmcılara öngördükleri modellerini uygulamaları için izin verilmesi gerektiği gibi bir görüşün dile getirilmesine vesile olmuştur. El-Ehram başyazarı Ahmed Selame diyor ki: "Bugünkü yarış, parlak İslâmî ibareleri bayrak edinenlerle, İslâm'dan kendi görüşlerini yaymak için yararlananlar arasındadır. Ama, onlar bu görüşlerini hiç denemediler. Bu güçler ateşi ellerine maşasız alıyorlar ve mes'elelerin çözümlenmesi yükünü kendi omuzlarında hissediyorlar. Bu gruplar, seçimlerde başarı elde ederlerse, onlara bazı mes'uliyetler verilmesi gerekir. Halk da bu grupların mevcut müşkülâtı çözümedeki canlı şahidleri olur."

Ama böyle bir anlayış, Arab rejimleri arasında henüz yerleşmemiştir. Sosyal adaleti gerçekleştireceklerini söyleyen İslâmcıların vadelerinin etkisi altında kalmayanlar, kendilerini tehlikeye atıp sonuçları belli olmayan böyle bir denemeye hazır değiller...

Demokrat Arabların ve siyasî hürriyetin yaygınlaştırılması yolunda çaba gösterenlerin karşısında bulunan müşkül, giderek güçlenen İslâmcıların, demokratik olmayan hükümetleri kurmaya girişmeleridir.

Cezayir'in en meşhur siyasetçilerinden Belfd Abdusselam, Ocak-1992'de, seçimde, hiç de tanınmayan bir İslâmcı rakibi karşısında yenilgiye uğradığında, beklemediği bu zilletli durumun yorumunu yaparken şöyle demişti: "Ben siyasî bir parti karşısında değil, Allâh karşısında yenilgiye uğradım!"

Profesyonel siyasetçiler arasından böyle bir mücadeleye kaç kişinin girmeye cesaret edebileceği belli değil ama, bu durum, şu anda Arab dünyasındaki bütün demokratların dıçar oldukları bir vaziyet... Bunlar, bütün halk için daha çok hürriyet elde etme peşinde olduklarını söyledikleri halde, seçimlerde

halk tarafından desteklenen İslâmcı rakipleri karşısında yenilgiye uğramaları ihtimalinin bulunduğunu iyice biliyorlar. Halihazırda bütün laik gruplar, bu büyük müşkülle karşı karşıyadırlar ve onlar, bu durumla ilgili olarak, "Halka dayalı olmayan hükümetleri yenilgiye uğratmak için müslüman güçlerle işbirliği yaparsak; başarı elde eden İslâmcıların gelecekte, verdikleri bütün sözleri yerine getirmeye çalışmaları ve önceki iddialarını ayaklar altına alacak şekilde, demokratik olmayan hükümetler kurmaya girişmemeleri imkânı vardır. Böylece bizim bu çabalarımız ve İslâmcılarla işbirliğimiz sonucu olarak, "bir kişi/bir oy; ve o da sadece bir defa için!., formülü toplumda yerleşmiş, iktidarlar reyle değişir hale gelmiş olur" diyorlar.

Ama, Sudan Komünist Partisi eski liderlerinden İbrahim Nequd, "İslâmcıların iddialarının doğru olup olmadığını belirlemek için böyle bir denemeye girişmenin çok tehlikeli olacağını" söylüyor. O'na göre, "Eğer, iyimser beklentiler gerçekleşmezse, o zaman, kaybedilen şeyin telafisi için, zaman geçmiş olacaktır!.."

Şayet ılımlı İslâmcılar da bu korkuyu yaşıyor olmaları ki, bugün Ortadoğu'daki birçok ılımlı İslâmcı da laik grupların veya kişilerin güvenlerini kazanmaya ağırlık veriyor.

Eş'Şa'b Gazetesi başyazarı Âdil Huseyn şöyle diyor: "Biz, dinî, siyasî ve hukukî mes'eleler alanında huşumlu davranmaya çalışıyoruz. Fakat mes'ele şudur ki, değişiklik meydana getirmek için barışçı yollar kapalı ise (maalesef, şu andaki durum böyle...) o zaman, genç nesillerin ılımlı İslâmî grupları bırakmaları daha hızlı bir şekilde devam edecek ve toplumu daha çok huşunete sürükleyecektir. Eğer bazı müslümanlar, tutucu ve dönük, basmakalıp bir şekilde düşünüyorsa, ılımlı müslümanlar, mantıklı ve ma'kul yorumlar öne sürerek onların sınırlı düşünce alanlarını genişletmek imkânına

İslâmcıların şu ana kadar Arab dünyasının çeşitli yerlerinde şümulü bir program öne sürmemelerinin sebebi, onların ortak bir hareket hattı belirlememiş olmalarında da aramak gerekir.

sahibdirler. Böylece bu ılımlı müslümanlar, kamuoyunu kendilerine doğru yönlendirebilir. Fakat müşkül olan şudur ki, halihazırda hem mu'tedil müslümanlar, hem de tutucu müslümanlar, rejim tarafından aynı sopya kovuluyor ve onlara uygulanan sınırlılıklar aynı mahiyettedir."

Ürdün'de ılımlı İhvanü'l Muslimîn grubunun lideri İshaq El Ferhan da bu konuya dikkat çekerek şöyle diyor: "Bir ülkede siyasî ve ictimaî şartlar normal olduğunda, İslâm'ın ma'kul yorumları daha çok cazib gelecektir. Fakat genel olarak müslümanlar baskı ve mahrumiyet altında tutulursa, yol, aşırı yorumlar için açılmış olur."

Bazı laik Arab siyasetçiler de bu şekildeki yorumları kabullenmekte... Mısırlı siyasî yorumcu Muhammed Seyyid Ahmed'e göre, "Mısır hükümeti, İslâm demokrasisinin meydana çıkması için çalışmalı, yolu açmalıdır. Nitekim, Avrupa'da hristiyan demokrat partiler faaliyet göstermekte ve nice rakiplerini siyaset sahnesinde yenilgiye uğratmaktalar... Bizde ise, yazık ki, bu gibi düşünceleri savunanlar hükümet tarafından desteklenmiyor ve onlara karşı da baskılar yapılıyor, hakları çiğneniyor. Bu ise, sadece ve sadece ifratîlerin, aşırı grupların işini daha bir kolaylaştırıyor, onların tezlerinin doğrulanmasına yardımcı oluyor."

Ürdün eski başbakanlarından Tahir El Mısırî şöyle diyor: "Eğer İslâmcıları kenara atmak siyaseti devam ederse, onlar, toplumda kalmayı durduran ve gerginlik çıkaran bir güce dönüşeceklerdir. Ama, onlar cezbedilebilirse, bu

aşırı unsurların tedricî olarak mu'tedil ve ma'kul çehreler haline gelme imkânı vardır!"

Ama, bu görüşe bazı kimseler katılmıyorlar. Sudan Komünist Partisi eski lideri İbrahim Nequd'a göre, İslâmî hareket için yol bir defa açılırsa, fundamentalizm de otomatik olarak onunla birlikte gelişecektir. Nequd'a göre, "Amerikalılar bir zamanlar, komünistlere karşı hangi gerekçelerle mücadele etmişlerse, aynı gerekçelerle şimdi de İslâmcılara karşı mücadele vermedirler!"

Mısır'ın Cezayir'deki eski sefiri Huseyn Emin şöyle diyor: "İslâmî hareketleri teşvik etmek, hiç de ma'kul değildir. Zirâ bu, dine doğru eğilimlerin gelişmesine zemin hazırlar. Bu zemin ise, kötü iktisadî ve ictimaî gerginlik dönemlerinde aşırı hareketlerin meydana çıkmasına sebep olur." Huseyn Emin'e göre "Düşman birliklerine hürriyet vermemek gerekiyor! 1991 yılında Cezayir hükümeti tarafından İslâmî güçler karşısında böyle bir mantıksız siyaset uygulandı. İslâmî Kurtuluş Cebhesi'nin seçimlere girmesi sağlandı ve seçim mücadelesinin ilk merhalesinde 188 kürsü elde etti. Halbuki diğer 49 parti ve grup ise, sadece geriye kalan 43 kürsüye sahip olabildiler! Bütün siyasî çevreler, İslâmî Kurtuluş Cebhesi'nin seçimlerin ikinci turunda kesin çoğunluğu elde ederek başarıya ulaşacağına inanıyorlardı. İşte o zaman uyanan rejim, seçimleri iptal ve bu Cebhe'yi kânun dışı ilan etti. Böylece İslâmî Kurtuluş Cebhesi'nin kesin başarısını önledi. Seçimlerde yenilgiye uğramış olan Belîd Abdusselâm, şu anda (araştırmacının bu yazıyı hazırladığı sırada) başbakandır. Buna karşılık, İslâmî Kurtuluş Cebhesi de silahlı mücadeleye geçmiştir. Halihazırda Cezayir rejimi, ülkeyi, içinde bulunduğu buhrandan çıkarmaya çalışıyorlar ama, dinin siyasete karışmaması gerektiği şeklindeki görüşlerinde kesinlikle ısrar ediyorlar."

SÜRECEK □

Hasaneyn Heykel: “Bugünün İslâmî hareketleri günlük sıkıntılardan kaynaklanıyor ve dertlerine çare bulamayan kitleleri cezbediyor! Ancak; İSLÂMÇILARIN BİR PROGRAMI VAR MI?”

(Kasım '93 ortasında İslâmî İran'a Lübnan televizyonunun muhabiri olarak gelip Refsencanî ile bir televizyon mülakatı yapan Arab dünyasının ünlü laik mütefekkirlere gazeteci-yazar Hasaneyn Heykel ile de Tehran'da yayınlanan İtlaat gazetesi bir mülakat yaptı ve bu mülakat, gazetenin 1 Aralık 93 günü sayısında yayımlandı. Özellikle Arab dünyası olmak üzere, İslâm dünyasının birçok genel mes'eleleri konusunda, bir laik mütefekkirin bu mülakattaki görüşlerinin genişçe bir özetini, 'İslâm dünyasının bir başka açıdan değerlendirilebilmesi açısından uygun bir vesile olur' ümidiyle sunuyoruz.)

► **S**ayın Heykel, önce şahsınızla ilgili bir soru sorulmuştu... Siz bir gazeteci misiniz, yoksa bir siyasetçi mi? Diğer bir ifadeyle, siz siyaset liderlerin ve rejimlerin mesajlarını taşıyan bir elçi misiniz, yoksa Ortadoğu'nun ve İslâm dünyasının önemli mes'eleleriyle bir gazeteci olarak mı ilgileniyorsunuz?

—Ben gazeteciyim. Evet... Söylediğim gibi gazeteciyim; bu doğrudur. Ben herşeyden önce gazeteciyim. Ve bundan başka hiçbir şey değilim!

Ama bir mes'ele var. O da Üçüncü Dünya ülkelerinde yaşayanlar olarak, bir çok siyaset mes'eleleriyle de karşı karşıya bulunduğumuz için, bizim gazeteciliğimiz, meselâ Fransa, İngiltere veya Amerika'dakilerin gazeteciliğinden farklı olabilir. Onlarla Üçüncü Dünya ülkeleri, farklılıklar arz ediyor. Siz bana “Gazeteci misiniz?” diye sorduğunuzda, ben “Evet, ben gazeteciyim, ben hiçbir şekilde siyasetçi değilim ve ben sadece gazeteciyim” dedim.

Ama, elbette, suallerim aynı zamanda bir gazeteci olarak yüklediğim mesajların taşınmasına da vesile olur, kendiliğinden... Ben gazeteciyim. Gerçi, Nâsır zamanında Enformasyon Bakanlığı yaptım ve Nâsır'ın da dostuydum. Ve bununla iftihar da ederim. Ama, işte bu

Dinin, siyasî hayatımızdaki te'siri pek az... Biz, bir İslâm hükûmeti değiliz. Bizim pek çok müşküllerimiz var. Bu durumda ne olacak? Kimlik buhranımızı halledemedik. Arap nasyonalizminin, Arabçılığın bir kimlik olduğu görüşü artık tamamiyle bir kenara atılmıştır.

özelliklerim, benim bir gazeteciden öteye, bir siyasî kişi olarak değerlendirilmeme de vesile oluyor. Ne var ki bu özelliklerim, benim gazetecilik özelliğimi asla değiştirmedir.

—Bugün dünyanın çeşitli ülkelerinde olduğu gibi Mısır da derin buhranlarla karşı karşıya gelmiş gözüküyor. Size göre, Mısır'ın asıl mes'eleleri nedir?

—Bugün, daha çok da Üçüncü Dünya ülkeleri büyük buhranlarla karşı karşıyalar ve Mısır da bundan müstesna değil! Üçüncü Dünya ülkelerinin ilk başta gelen problemleri, hüviyet/kimlik ve var olmak mes'eleleri etrafında düğümlenmekte...

Onlar bu alemdeki yerlerini, değişim içinde olsa bile, almak peşindedir... İkinci olarak da, Bu alemin içindeki hareketliliğe ve ortaklaşılığa katılmak is-

tiyorlar. Öyle ki bu değişen dünya, seni buna mecbur ediyor, içine çekiyor. Bu dünyada yerini almak için, iktisadî, idarî, kültürel yolları bilecek ve propaganda vasıtalarına da sahip olacaksın! Biz, Mısır da İran gibiyiz. Benzeri buhranlarla karşı karşıyayız. Üçüncü Dünya ülkelerinin buhranları birbirinin hemen hemen benzeri...

İran ve Mısır gibi ülkelerin mes'elelerinin bir de tarihî geçmişten gelen boyutları var.

Bizim de Mısır'da hem iktisadî buhranımız var ve hem de hüviyet/kimlik buhranımız... Ben, kimliğimizin nasyonalist bir kimlik olduğunu söyleyemem. Hüviyetimizin temeli İslâm idi. Ama, siyasî değil, kültürel ve ruhî bir şekillenme için de...

Dinin, siyasî hayatımızdaki te'siri pek az... Biz, bir İslâm hükûmeti değiliz. Bizim pek çok müşküllerimiz var. Bu durumda ne olacak? Kimlik buhranımızı halledemedik. Arap nasyonalizminin, Arabçılığın bir kimlik olduğu görüşü artık tamamıyla bir kenara atılmıştır. Ve toplumu buhranlar içindedir. Evet, biz şimdi İslâmî bir itiqadî ve kültürel hüviyete, kimliğe sahip olduğumuzu kabul ediyoruz. Ama buna rağmen, İslâm'ın bizim siyasî hayatımızda önemli bir etkinliği yok! Bizim çok şiddetli bir şekilde iktisadî ve sos-

yal buhranlarımız ve problemlerimiz de var. Çünkü, serbest iktisad sistemi veya açık pazar ekonomisi, servet paylaşımı konusundaki acı tablolarıyla sadece bizim toplumumuzu değil, bütün Üçüncü Dünya ülkelerini derin problemlerle karşı karşıya getirdi. İran ve diğer Üçüncü dünya ülkelerinin durumları da, bu açıdan bizden farklı değil...

-Mısır'ın gelişmesinde aslı engel olarak neleri görüyorsunuz?

-Bir camia için, bir toplum için, kuvvetli tek bir unsurun veya faktörün yalnız başına engel olduğu söylenemez. Ben şunu söyleyebilirim; halk, her toplumda, bir figüran/oyuncu rolünü oynamaktadır ve sadece verilen roller farklı olabilir.

Ben, Mısır'da en etkili bir engel olarak sömürüyü görmekteyim.

-Sayın Heykel, Mısır'daki İslâmî hareketlerin bu ülkenin geleceğindeki muhtemel etkileri üzerinde neler düşünüyorsunuz?

-Mısır bir İslâm ülkesidir ve İslâm, Mısır'ın bütün kültüründe asıl rol oynayan, kültüre şekil veren yegâne faktördür. Mısır, tabii olarak değişen bir ülke... Mısır, tarihte, kendi diyanetinde, üç defa değişime giden nadir İslâm ülkelerinden biridir. Fir'avnî dönemler, sonra hıristiyanlık ve sonra da İslâm...

Mısır, dine alâkası açısından, bugünkü durumu itibariyle, âşık olmuş ve çarpılmış bir kimseyi andırıyor.

Yenik düşen veya uykudaki bir kimse için, din sığınak rolü görür. Bugün, Mısır toplumu, yeniklik duygusu içinde olduğundan dine sığınmaktadır. Yeni nesiller, vatancılık, nasyonalizm ve sosyalizm gibi fikri ve

Şi'â medreselerinde bir inqulâp fikri vardı. Siz, şimdi Mısır'da da aynı şeyin var olacağını sanıyorsunuz. İran'da fikirleriniz ve inançlarınızla halka bir şeyler vermeniz mümkündür. Bizim Mısır'da El-Ezher medresesi var. Ezher'in sadece fetva gücü var. Ama onu uygulamaya-güçlü bile yok! Çünkü Ezher, nihayet bir devlet-rejim kuruluşuydu. Ezher'in Şeyh'ini tayin ve azl salâhiyeti, hükûmete aid...

ideolojik dalgaların kendilerine hüsrandan başka bir şey vermediğini gördükten sonra, yeniden dine dönüyorlar.

Ama şunu da belirteyim ki, her ne kadar bu şuurlanmanın başlatıcısı İxvan'u-l Muslimîn Teşkilatı ise de, Hasan'u-l Benna'nın o zaman için yeni sayılan fikirlerinin bugün için, yeterli olmadığı ve devreye yeni teorisyenlerin girdiği görülüyor.

-Özellikle Asyut ve Dayrut gibi merkezlerde giderek daha bir güçlenen ve kanlı şiddet hadiselerine dönüşen ve Cihad-ı İslâmî, Cemaat-i İslâmî gibi teşkilatlarca idare edildiği tahmin edilen silahlı mücadeleler hakkında...

-Bu konuda konuşabilmek için, önce bu teşkilatların ve etraflarındaki genç nesillerin hangi şartların neticesi olduğunu gözönüne getirmemiz gerekir.

Ben, bu hareketlerin, Mısır'ın içinde bulunduğu ictimâî, iktisadî, fikrî vs. şartlardan kay-

naklandığına ve bir itiraz olarak yükseldiğine inanıyorum. Bu eylemler, hareketler, bir buhranın ve bir çare olduğu iddiasının habercisidir. Bu durum, sadece dinî unsurdan kaynaklanmıyor. Ama açık ki, din, bunlar için güzel bir imkân, bir örtü-perde imkânı veriyor.

Ben bu grublara saygı duyuyorum. Çünkü onlar, ülkenin siyasî, iktisadî, ictimâî durumuna cevaplar arıyorlar. Her ne kadar, giderek kötüleşmekte olan bir büyük buhran karşısında hiç de münasib olmayan çareler sunsalar bile... Ama onlar, hükûmetin gösterdiği kadar tehlikeli değil... Esas tehlike, Mısır hükûmetinin onlara karşı takındığı baskıcı, yokedici tutumdur. Ülkelerinin geleceği hakkında çözümler arayan ve sunmaya çalışan bu genç insanlarla oturup konuşmak gerekir. Onları ezme-ye çalışmak, mücadeleyi daha da tırmandıracaktır.

Ama, müslüman gençler tarafından öldürülen güvenlik güçlerinin de az olmadıkları görülüyor. Bakınız, ben kendim, Dayrut'luyum. Bütün aile ve yakınlarım da oralı olduğu için, söylediklerim, sağlıklı bilgiye dayanır; resmî raporlara değil... Orada son silahlı mücadeleler başladığından bu yana öldürülen 200 kadar insandan 40 kadarı polis... Gerisi ise, gençler... Hükûmet onların ne istediğini sormaksızın ve bilmeksizin öldürüyor.

-Cezayir ve Sudan gibi ülkelerdeki İslâmî gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Ben şahsen, İslâm'ın gelişme ve yayılma halinde olduğundan henüz mutmain değilim.

-Yani siz, bu ülkelerde İslâmî bir uyanışın olduğunu kabul etmiyor musunuz?

-Ben şunu söyleyeyim ki,

direnişin, mukavemetin olduğu her yerde İslâm sancağının dalgalanmakta olduğu doğrudur. Kaldı ki ben de, o bayrağı dalgalandıranları kıvrandıran sosyal mes'elelere çözüm arayanlardan birisi olarak, kendimi onlara yakın hissediyorum. Üstelik, bu halkların aslî ve son hüviyeti, kimliği de ancak İslâm'dır.

Ancak, burada, inqılâb unsurlarıyla siyasî tarih içiçe geçmiş bulunuyor. Ve, unutmayınız ki, sizin inqılâbınız diğerleriyle farkediyor. Siz hürrsünüz!..

-Siyasî çevreler, 1950-1960'lu yılları, Mısır'da nasyo-

Arabistan eskiden hiç değilse çadırında gizleniyordu, şimdi abasını, cübbesini çadır yapmış, onun altında gizleniyor. Suriyelilerin ne yapacağını tahmin etmek zor!.. Amma, İran'a gelince; bana göre, uzun yıllardır Arab nasyonalizmi fikrinde bulunan Arablar, şimdi bir buhran içindedirler ve kendi mes'eleleri bildikleri Filistin Mes'alesi'nde yenilgiyle yüzyüze gelmişlerdir.

nalizmin gelişmekte olduğu yıllar olarak belirtirlerken; özellikle 1980 sonrasını, İslâmî hareketlerin gelişme yılları olarak değerlendiriyorlar. Nasyonalizm hareketinin liderliğini Cemal Abdunnasır üstlenmişti. İslâmî hareketlerin liderliğini kim yürütebilir?

-Bunu belirlemek ve söylemek zor... Çünkü böyle bir şey yok. Şunu söyleyebilirim ki, itiraz ve muhalefetler din adına ve din perdesi altında sergilenmek-

tedir. Sizler, Mısır'da bir İslâmî hareketin olmasını arzuluyorsanız, ben sizin hatırınız için hoşunuza gidecek şeyler söyleyebilirim, ama gerçeği ifade etmem gerekirse, böyle bir hareketin olmadığını söylemeliyim. Halihazırda ki görüntü, mevcut iktisadî, siyasî ve ictimâî buhranlardan kaynaklanıyor. Bu problemlere karşı hiç kimse çare sunmadığı için, sadece İslâm bayrağı yükseliyor ve kitleler de buna sempati ile bakıyor. Ama bu hareketin ne açık olarak sunabildiği bir programı vardır ve ne de bir lideri!.. Siz o hareketlere katılan gençlerin hallerini bilerseniz, teessüf edersiniz. Gerçi biliyorum, bu sözlerim sizi veya İran'daki birçok kesimi rahatsız eder ve bu söylediklerimi onlar kabul etmeyebilir ama, söylemeliyim.

Söylemek istediğim gerçek şudur ki, Mısır'da dinî bir hareket yok; iktisadî ve vatanperest bir hareket vardır. Ama onlar, kendilerini din altında gizlenmeye mecbur hissediyorlar. Şunu da söyleyeyim ki, bu mücadelenin bir lideri olmadığı gibi, Nasır gibi bir liderin müslümanlar arasında çıkması da hayaldir.

Mısır'ı İran'la karıştırmayınız ve karşılaştırmayınız. İran'da halkın önünde bir dinî rehberlik müessesesi vardı ve bu hareket hiçbir zaman terörizme dayanmadı.

Niye?

Halbuki hedefine varmak için, bu hareket de teröre başvurabilirdi.

Ve, düşününüz ki, İran'da hedeflerine varmak için teröre başvuranlar kimlerdi? 'Halkın Mücahidleri Teşkilatı'!.. Hedeflerine varabildiler mi?!

İran'da İslâmî hareket nasıl güç kazandı ve halkın desteğini

ve itimadını nasıl kazandı?

Şurası açık ki, İran'daki İnqılâb, terör yoluyla olmadı. Halk kitleleri, Şah rejimi aleyhinde direnmeye çağrıldı ve sonunda başarılı da... Mısır'da böyle bir açık halk muhalefeti sözkonusu değil. Mısır'daki gençlere bakınız; bunlar, Cemaat-i İslâmî veya Cihad-ı İslâmî gibi teşkilatların çatısı altındadır. Gerçi ben onlarla dert ortaklığı içindeyim. Onların çektiği sancıları anlıyorum. Ülkenin ictimâî ve iktisadî durumu oldukça çetin ve buhranlı... Ve din, onlara bir melce, bir sığınak...

Mısır'da iktisadî ve ictimâî düzenin buhran içinde olmasından zarar gören halk kesimlerinin bu gençlerin yanında yer alması anlaşılabilir değildir. Bu sıkıntılar karşısında elbette ki teröre de başvuracaklardır. Yani terör, bugünkü buhranlı sosyal bünyenin neticesi olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır. Yoksa bir fikrin doğurduğu ve İslâmî hareketin bir meyvesi olarak çıkmış değildir.

Şi'â medreselerinde bir inqılâp fikri vardı. Siz, şimdi Mısır'da da aynı şeyin var olduğunu sanıyorsunuz. İran'da fikirleriniz ve inançlarınızla halka bir şeyler vermeniz mümkündü. Bizim Mısır'da El-Ezher medresesi var. Ezher'in sadece fetva gücü var. Ama onu uygulama-uygulatma gücü bile yok! Çünkü Ezher, nihayet bir devlet-rejim kuruluşuydu. Ezher'in Şeyh'ini tayin ve azl salâhiyeti, hükûmete aid... Görüyorsunuz ki, bunun sizin medreselerinizin durumuyla bir benzerliği yok!.. Şi'â medreseleri, halkın desteğiyle kuruluyor ve halk için çalışıyor. Bizdekiler ise, devlet eliyle kuruluyor, devletten besleniyor ve ha-

liyle devlet için çalışıyor.

-Son zamanlarda Foreign Affairs dergisinde Stanley Read'in bir makalesi yayınlandı. Bu makalede, "Eğer Hüsnü Mubarek rejimi iyi sıkıştır da, kontrol elinden çıkacak duruma girerse; Amerika, onun yerine, Ezher Şeyhi Abdulhalim Gazale'yi getirmeyi düşünüyor." deniliyordu. Siz bu yorumun gerçekleşmesine ihtimal veriyor musunuz?

-Ben öyle zannediyorum ki bu yazar, birilerinden aldığı bol para karşılığında bunu yazmıştır. Gazale, cumhurbaşkanının eski danışmanlarından. Gazale'nin kendisi ordudan olmadığı gibi, hiç bir siyasî çevresi de yoktur. Benim yakın dostlarımdan ve uyanık birisidir. Ama, onun dayandığı hiç bir güç merkezi ve elindeki herhangi bir gücü yoktur. Ancak rejim, çok çetin ve içinden çıkılmaz durumlarla karşılaşsın, bu rejimin başına getirilebilir. Çünkü kendisi, rejimin en sadık bağlılarından biridir. Ne var ki, şimdi böyle bir durum kesinlikle sözkonusu değil...

-Mısır Cumhurbaşkanı zaman zaman, İslâmî İran aleyhinde düşmanca konuşmalar yapıyor. Bunun sebebi, size göre nedir?

-Ben, özellikle İran'da bulunduğum bir sırada, herhangi bir görüş belirtemem. Bu gibi konuları ben Mısır'da konuşurum. Burada onun aleyhinde konuşsam, gereksiz yere onunla düşman olurum. Lehinde konuşsam, dalkavukluk yaptığım gibi bir ithamla karşılaşırım. Keza, onun aleyhinde söyleyeceğim sözler, ayrıca benim İran'a yağcılık yaptığım gibi manalara da gelir.

-Dünya, size göre de mi,

bir merhaleden başka bir merhaleye intikal halindedir?

-Ben de dünyada çok büyük değişikliklerin olduğuna inanıyorum. Amma, Mısır'ın bu yeni değişimlere karşı bir hazırlığının olduğunu zannetmiyorum. Bana göre Üçüncü Dünya ülkelerinden hiçbiri, böyle bir değişiklik ve gelişmeye karşı hazırlıklı değil...

Çünkü, herşeyden önce, "Biz kimiz, ne istiyoruz ve dünyaya verebileceğimiz neyiz var?" gibi suallere net cevaplar verebilmeliyiz.

Teessüfle belirteyim ki, bizim çoğumuz, kim olduğumuzu bilmiyoruz. Aynı şekilde ne istediğimizi de bilmiyoruz. Bizim değişmekte ve gelişmekte olan dünyaya vereceğimiz bir şeyimizin olduğunu da zannetmiyorum!

FKT-ISRAİL UZLAŞMASI

-Gazze-Eriha Andlaşması hakkındaki değerlendirmeleriniz?

-Ben Filistinlilerle yahudiler arasında bir barış olacağını zannetmiyorum. Halihazırda Ortadoğu'da olan, barış değildir. Belki tam tersine, istislamdır; Arabların teslim olmalarıdır.

Bu andlaşma, Filistin tarihinde benzerine rastlanmayacak şekilde bir ümitsizlik ve tefrika durumu ortaya çıkarmıştır. Bu andlaşmanın en büyük hedefi ve tehlikesi Mısır'dır ve Mısır'ı Afrika'ya hapsediyor. Bu andlaşma, bir takım özel durumların gözönüne alınmasıyla kararlaştırılmıştır:

1-Bu andlaşma, Mısır'ın 1973 savaşından sonraki Arab dünyasında geriye kalan cebhesini ayırmasıyla birlikte Mısır'ın Ortadoğu buhranının çözümü

için başlattığı ilk merhalenin sonucudur. Ama, o teşebbüs, toplu bir tefrikaya sebep olmuştur.

2-Arab-İsrail Savaşı, çıkmaza girmişti ve bu durum dünyaya yük idi.

3-Filistin Mes'elesi, gerçekte Arab-İsrail savaşlarının asıl sebebiydi ama, gelinen çıkmaz, kaçınılmaz olarak 'İntifâda'yı ortaya çıkardı. İsrail'in İntifâda'dan korktuğu doğrudur. Ama unutmamak gerekir ki, İntifâda'dan Arab rejimleri de korkuyorlardı.

4-FKT, Filistin'in geleceği üzerinde söz sahibi olmak isti-

Bu andlaşma, rüzgarın şişirdiği bir torba gibiydi. İsrail, bu torbayı şişirmeyi çok iyi biliyor ve Filistinliler ise bir âşık gibi sadece hayranlık içindeler... Rabin, Pekin'de yaptığı konuşmada bunu itiraf etti: "Ben, Arafat'la Kahire'de görüşmeyi bilhassa istedim. Çünkü, Filistinliler imzadan sonra ne yapacaklarını bilmiyordu!"

yordu. O, yalnızca kendisini Filistinlilerin kânunî temsilcileri biliyordu. İntifâda daha fazla gelişmeden, güçlü ülkelerin gölgesi altında barış masasına oturmakla kendini sağlama almak istedi. Denilebilir ki bu andlaşma, bir çeşit kumar idi. Her ne kadar Arafat, "Ben Filistinlilerin Gorbachev'i olmak istemiyorum!" diyor idiyse de, durum ondan başka bir şey değildi.

-Tabii olarak bu andlaşmaya karşı olanların kendile-

rine göre özel bir takım delilleri var. Sizin itiraz ve muhalefet delilleriniz ne, bu konuda?

-Bunu anlatmak için birkaç noktayı vurgulamam gerekiyor:

1-Tarihteki büyük savaşlar hakkında geçici çözüm yolları ve tesadüfî incelemeler sözkonusu olamaz. Tecrübeler bize şunu öğretmiştir ki, savaş da bir yangının bir kıvılcımla başlaması gibidir. Onun için eksi-artı kabloların birbirine temas etmemesi lâzımdır. Aksi halde yangın çıkar.

2-Böyle bir merhaleye gelmiş olan bir mes'eleye bu yolla çözüm bulmak, aslı mes'eleleri yokeder. Artık, Filistin Mes'elesi sözkonusu edilmeyecektir; çünkü yok sayılmıştır bu anlaşmayla... Clinton, Beyaz Saray'da boş yere mi sevinç ve eğlence merasimleri tertiblettirdi?!

3-Bu anlaşma, Filistin-İsrail savaşına, Filistin Mes'elesi'ni de aşan yeni manalar getiriyor. Şöyle ki, Filistinli heyetler, barış görüşmelerinde bulunmak üzere Madrid ve Washington'a gittiklerinde, Filistinli bazı liderler, "...Onlar, demir kafeslerde boyanmış serçelerdir. Bu serçeler, bu kafeslerde ötebilirler ama, karar alamazlar. Gerçi bir anlaşma imzalayabilirler ama, bu anlaşma, hiç bir mes'eleyi halledemez!" diyorlardı. Bu anlaşma da aynen öyle oldu. Nitekim, Filistinlilerle İsrail arasında en önemli mes'eleler olan sınırların tanzimi, geri dönme hakkı, yahudi yerleşim birimleri ve Qudüs mes'elesine çözüm getirmeksizin bir anlaşma...

Bu anlaşma, rüzgarın şışirdiği bir torba gibiydi. İsrail, bu torbayı şışirmeyi çok iyi biliyor ve Filistinliler ise bir aşık gi-

Filistin Mes'elesi, gerçekte Arab-İsrail savaşlarının asıl sebebiydi ama, gelinen çıkmaz, kaçınılmaz olarak 'İntifâda'yı ortaya çıkardı. İsrail'in İntifâda'dan korktuğu doğrudur. Ama unutmamak gerekir ki, İntifâda'dan Arab rejimleri de korkuyorlardı.

bi sadece hayranlık içindeler... Rabin, Pekin'de yaptığı konuşmada bunu itiraf etti: "*Ben, Arafat'la Kahire'de görüşmeyi bilhassa istedim. Çünkü, Filistinliler imzadan sonra ne yapacaklarını bilmiyordu!*"

4-Gizli müzakerelerden sonra gerçekleşen bu anlaşmanın elbette sür'atle imzalanması gerekiyordu; bunda acelecilik gerekliydi. Çünkü, Filistinlilerin basireti bağlanmış gibiydi. Hattâ anlaşma metnini uluslararası hukuk açısından inceleyecek hukukçular bile yoktu. İlgi çekicidir ki, anlaşma metnini, İsrail Dışişleri Bakanlığı hukuk uzmanlarından Yu'nil Sehr yazmıştı.

5-Gazze, uzunluğu 18 kilometre, genişliği ise 6 kilometre ve 850 bin nüfusun yer aldığı, İsrail için her zaman problemlili olan ve artık İsrail'in de bu bölgeden rahatlamak için çözüm yolları bulmak istediği, Filistin topraklarının bir parçasıydı. İsrail, bu bölgeden açıkça '**kurtulma**' planlarını hesablıyordu. Rabin, bir Avrupalı meslektaşına '**geceleri uyuduğunda, Gazze Şeridi'nin İsrail'den ayrıldığını gördüğünü, uyandığında ise bütün bunların bir rüyadan**

ibaret olduğunu anlayıp hayıflandığını' söylemişti.

-Gazze-Eriha anlaşmasında Mısır'ın rolü ve Mısır kamuoyunun düşünceleri nedir?

-Bana göre, Mısır sahneydi ama, gizli müzakereden, imzaya dört gün kala haberi olmuştu. Bölge halkları da hiçbir şeyden haberdâr değildi; ben de onlardan biriydim.

Mısır kamuoyu, anlaşma karşısında ikiye bölünmüştü. Bir grup "*Filistinliler bu yolu kabul etmeliydiler, başka yolları yoktu.*" derken; benim de içinde bulunduğum ikinci grup, Filistin Mes'elesi bütün Arabları ilgilendirdiği için FKT'nin İsrail karşısında bu konuda tek başına söz sahibi olamayacağı ve böyle bir anlaşmayı imzalamaya hakkının olmadığı görüşündeydi.

-Size göre, eğer Cemal Abdunnâsir hayatta olsaydı, nasıl bir tutum sergilerdi? Ne yapardı? Veya, Nâsir'ın, 'Rogers Planı'nı kabul ettiğini gözönüne alırsak...

-Hayır, hayır!.. Bu, yanlış bir yaklaşım! Çünkü, Rogers Planı, BM.'de bir yol bulabilmek için ateşkes ve müzakere doğrultusunda idi.

-Ama, Filistinliler, bunu bir tür uzlaşma olarak niteleyip itiraz etmişlerdi, o zaman...

-Biz o planı kabul etmekle demiştik ki, her kim savaşmak istiyorsa, istediği gibi savaşsın; biz katliam yapmaktan el çekiyoruz. O kanlı, uzun savaş yıllarında, biz ateşkesi üç aylık bir süre için kabul ettik ve BM ile müzakereler oldu; ama İsrail'le değil... Yani, Rogers Planı ile bu anlaşma arasında bir benzerlik yok!..

-Peki, Abdunnâsir hayatta olsaydı ne yapardı?!

liyle devlet için çalışıyor.

–*Son zamanlarda Foreign Affairs dergisinde Stanley Read'in bir makalesi yayınlandı. Bu makalede, "Eğer Hüsnü Mubarek rejimi iyi sıkıştır da, kontrol elinden çıkacak duruma gelirse; Amerika, onun yerine, Ezher Şeyhi Abdulhalim Gazale'yi getirmeyi düşünüyor."* deniliyordu. Siz bu yorumun gerçekleşmesine ihtimal veriyor musunuz?

–Ben öyle zannediyorum ki bu yazar, birilerinden aldığı bol para karşılığında bunu yazmıştır. Gazale, cumhurbaşkanının eski danışmanlarından. Gazale'nin kendisi ordudan olmadığı gibi, hiç bir siyasî çevresi de yoktur. Benim yakın dostlarımdan ve uyanık birisidir. Ama, onun dayandığı hiç bir güç merkezi ve elindeki herhangi bir gücü yoktur. Ancak rejim, çok çetin ve içinden çıkılmaz durumlarla karşılaşır, bu rejimin başına getirilebilir. Çünkü kendisi, rejimin en sadık bağlılarından biridir. Ne var ki, şimdi böyle bir durum kesinlikle sözkonusu değil...

–*Mısır Cumhurbaşkanı zaman zaman, İslâmî İran aleyhinde düşmanca konuşmalar yapıyor. Bunun sebebi, size göre nedir?*

–Ben, özellikle İran'da bulunduğum bir sırada, herhangi bir görüş belirtemem. Bu gibi konuları ben Mısır'da konuşurum. Burada onun aleyhinde konuşsam, gereksiz yere onunla düşman olurum. Lehinde konuşsam, dalkavukluk yaptığım gibi bir ithamla karşılaşırım. Keza, onun aleyhinde söyleyeceğim sözler, ayrıca benim İran'a yağcılık yaptığım gibi manalara da gelir.

–*Dünya, size göre de mi,*

bir merhaleden başka bir merhaleye intikal halindedir?

–Ben de dünyada çok büyük değişikliklerin olduğuna inanıyorum. Amma, Mısır'ın bu yeni değişimlere karşı bir hazırlığının olduğunu zannetmiyorum. Bana göre Üçüncü Dünya ülkelerinden hiçbiri, böyle bir değişiklik ve gelişmeye karşı hazırlıklı değil...

Çünkü, herşeyden önce, "Biz kimiz, ne istiyoruz ve dünyaya verebileceğimiz neyimiz var?" gibi suallere net cevaplar verebilmeliyiz.

Teessüfle belirteyim ki, bizim çoğumuz, kim olduğumuzu bilmiyoruz. Aynı şekilde ne istediğimizi de bilmiyoruz. Bizim değişmekte ve gelişmekte olan dünyaya vereceğimiz bir şeyimizin olduğunu da zannetmiyorum!

FKT-İSRAİL UZLAŞMASI

–*Gazze-Eriha Andlaşması hakkındaki değerlendirmeleriniz?*

–Ben Filistinlilerle yahudiler arasında bir barış olacağını zannetmiyorum. Halihazırda Ortadoğu'da olan, barış değildir. Belki tam tersine, istislamdır; Arabların teslim olmalarıdır.

Bu andlaşma, Filistin tarihinde benzerine rastlanmayacak şekilde bir ümitsizlik ve tefrika durumu ortaya çıkarmıştır. Bu andlaşmanın en büyük hedefi ve tehlikesi Mısır'dır ve Mısır'ı Afrika'ya hapsediyor. Bu andlaşma, bir takım özel durumların gözönüne alınmasıyla kararlaştırılmıştır:

1-Bu andlaşma, Mısır'ın 1973 savaşıdan sonraki Arab dünyasında geriye kalan cebhesini ayırmasıyla birlikte Mısır'ın Ortadoğu buhranının çözümü

için başlattığı ilk merhalenin sonucudur. Ama, o teşebbüs, toplu bir tefrikaya sebep olmuştur.

2-Arab-İsrail Savaşı, çıkmaza girmişti ve bu durum dünyaya yük idi.

3-Filistin Mes'elesi, gerçekte Arab-İsrail savaşlarının asıl sebebiydi ama, gelinen çıkmaz, kaçınılmaz olarak 'İntifâda'yı ortaya çıkardı. İsrail'in İntifâda'dan korktuğu doğrudur. Ama unutmamak gerekir ki, İntifâda'dan Arab rejimleri de korkuyorlardı.

4-FKT, Filistin'in geleceği üzerinde söz sahibi olmak isti-

Bu andlaşma, rüzgarın şişirdiği bir torba gibiydi. İsrail, bu torbayı şişirmeyi çok iyi biliyor ve Filistinliler ise bir âşık gibi sadece hayranlık içindeler... Rabbin, Pekin'de yaptığı konuşmada bunu itiraf etti: "Ben, Arafat'la Kahire'de görüşmeyi bilhassa istedim. Çünkü, Filistinliler imzadan sonra ne yapacaklarını bilmiyordu!"

yordu. O, yalnızca kendisini Filistinlilerin kânunî temsilcileri biliyordu. İntifâda daha fazla gelişmeden, güçlü ülkelerin gölgesi altında barış masasına oturmakla kendini sağlama almak istedi. Denilebilir ki bu andlaşma, bir çeşit kumar idi. Her ne kadar Arafat, "Ben Filistinlilerin Gorbaçev'i olmak istemiyorum!" diyor idiye de, durum ondan başka bir şey değildi.

–*Tabii olarak bu andlaşmaya karşı olanların kendile-*

rine göre özel bir takım delilleri var. Sizin itiraz ve muhalefet delilleriniz ne, bu konuda?

-Bunu anlatmak için birkaç noktayı vurgulamam gerekiyor:

1-Tarihteki büyük savaşlar hakkında geçici çözüm yolları ve tesadüfi incelemeler sözkonusu olamaz. Tecrübeler bize şunu öğretmiştir ki, savaş da bir yangının bir kıvılcımla başlaması gibidir. Onun için eksi-artı kabloların birbirine temas etmemesi lâzımdır. Aksi halde yangın çıkar.

2-Böyle bir merhaleye gelmiş olan bir mes'eleye bu yolla çözüm bulmak, aslî mes'eleleri yokeder. Artık, Filistin Mes'eleleri sözkonusu edilmeyecektir; çünkü yok sayılmıştır bu anlaşmayla... Clinton, Beyaz Saray'da boş yere mi sevinç ve eğlence merasimleri tertiblettirdi?!

3-Bu anlaşma, Filistin-İsrail savaşına, Filistin Mes'eleleri'ni de aşan yeni manalar getiriyor. Şöyle ki, Filistinli heyetler, barış görüşmelerinde bulunmak üzere Madrid ve Washington'a gittiklerinde, Filistinli bazı liderler, "...Onlar, demir kafeslerde boyanmış serçelerdir. Bu serçeler, bu kafeslerde ötebilirler ama, karar alamazlar. Gerçi bir anlaşma imzalayabilirler ama, bu anlaşma, hiç bir mes'eleyi halledemez!" diyorlardı. Bu anlaşma da aynen öyle oldu. Nitekim, Filistinlilerle İsrail arasında en önemli mes'eleler olan sınırların tanzimi, geri dönme hakkı, yahudi yerleşim birimleri ve Qudüs mes'elesine çözüm getirmeksizin bir anlaşma...

Bu anlaşma, rüzgarın şişirdiği bir torba gibiydi. İsrail, bu torbayı şişirmeyi çok iyi biliyor ve Filistinliler ise bir âşik gi-

Filistin Mes'eleleri, gerçekte Arab-İsrail savaşlarının asıl sebebiydi ama, gelinen çıkmaz, kaçınılmaz olarak 'İntifâda'yı ortaya çıkardı. İsrail'in İntifâda'dan korktuğu doğrudur. Ama unutmamak gerekir ki, İntifâda'dan Arab rejimleri de korkuyorlardı.

bi sadece hayranlık içindeler... Rabin, Pekin'de yaptığı konuşmada bunu itiraf etti: "*Ben, Arafat'la Kahire'de görüşmeyi bilhassa istedim. Çünkü, Filistinliler imzadan sonra ne yapacaklarını bilmiyordu!?"*

4-Gizli müzakerelerden sonra gerçekleşen bu anlaşmanın elbette sür'atle imzalanması gerekiyordu; bunda acelecilik gerekliydi. Çünkü, Filistinlilerin basireti bağlanmış gibiydi. Hattâ anlaşma metnini uluslararası hukuk açısından inceleyecek hukukçular bile yoktu. İlgi çekicidir ki, anlaşma metnini, İsrail Dışişleri Bakanlığı hukuk uzmanlarından Yu'nil Sehr yazmıştı.

5-Gazze, uzunluğu 18 kilometre, genişliği ise 6 kilometre ve 850 bin nüfusun yer aldığı, İsrail için her zaman problemlili olan ve artık İsrail'in de bu bölgeden rahatlamak için çözüm yolları bulmak istediği, Filistin topraklarının bir parçasıydı. İsrail, bu bölgeden açıkça 'kurtulma' planlarını hesablıyordu. Rabin, bir Avrupalı meslektaşına 'geceleri uyuduğunda, Gazze Şeridi'nin İsrail'den ayrıldığını gördüğünü, uyandıığında ise bütün bunların bir rüyadan

ibaret olduğunu anlayıp hayıflandığını' söylemişti.

-Gazze-Eriha anlaşmasında Mısır'ın rolü ve Mısır kamuoyunun düşünceleri nedir?

-Bana göre, Mısır sahneydi ama, gizli müzakereden, imzaya dört gün kala haberi olmuştu. Bölge halkları da hiçbir şeyden haberdâr değildi; ben de onlardan biriydim.

Mısır kamuoyu, anlaşma karşısında ikiye bölünmüştü. Bir grup "*Filistinliler bu yolu kabul etmeliydiler, başka yolları yoktu.*" derken; benim de içinde bulunduğum ikinci grup, Filistin Mes'eleleri bütün Arabları ilgilendirdiği için FKT'nin İsrail karşısında bu konuda tek başına söz sahibi olamayacağı ve böyle bir anlaşmayı imzalamaya hakkının olmadığı görüşündeydi.

-Size göre, eğer Cemal Abdunnâsır hayatta olsaydı, nasıl bir tutum sergilerdi? Ne yapardı? Veya, Nâsır'ın, 'Rogers Planı'nı kabul ettiğini gözönüne alırsak...

-Hayır, hayır!.. Bu, yanlış bir yaklaşım! Çünkü, Rogers Planı, BM'de bir yol bulabilmek için ateşkes ve müzakere doğrultusunda idi.

-Ama, Filistinliler, bunu bir tür uzlaşma olarak niteleyip itiraz etmişlerdi, o zaman...

-Biz o planı kabul etmekle demiştik ki, her kim savaşmak istiyorsa, istediği gibi savaşsın; biz katliam yapmaktan el çekiyoruz. O kanlı, uzun savaş yıllarında, biz ateşkesi üç aylık bir süre için kabul ettik ve BM ile müzakereler oldu; ama İsrail'le değil... Yani, Rogers Planı ile bu anlaşma arasında bir benzerlik yok!..

-Peki, Abdunnâsır hayatta olsaydı ne yapardı?!

-Eğer yaşasaydı, bugünkü olanlar olsaydı, Cemal Addunnâsır, gam ve kederden ölürdü. Ve yaşasaydı, Filistin Mes'esi'ni buraya kadar sürdürmezdi de... İran-İrak Savaşı da olmazdı ve Irak'ın İran'a, Kuveyt'e saldırısı gerçekleşmez ve Camp David Andlaşması imzalanamazdı. Gazze-Eriha Andlaşması da gerçekleşmezdi. Cemal Addunnâsır'ın bu rolünü tarih doğruluyor.

Ebu İyad'ı hatırlıyorum. Ölümüyle neticelenen suikaste uğramadan üç ay önceydi; benim çalışma büroma geldi. Sessiz, durgun bir hali vardı. "Niçin böyle sessizsin?" dedim. Ebu İyad, bana "Bir tek insanın tarihte oynayabildiği rolünü düşünüyorum. Bir kişi!. Evet, bir kişi gitti ve her şey, sanki onun gidişini bekliyormuş gibi gerçekleşti. Tek bir insanın bile tarihteki rolü çok çok önemli olabiliyor!.." diye cevap vermişti.

-Ürdün ve Suriye'nin de İsrail'le barış andlaşması imzalandığına şahid olacak mıyız?

-İsrail ve Ürdün arasındaki andlaşma bana göre en kısa zamanda imzalanır; bundan şübheleniz olmasın! Ben öyle olacağını zannediyorum. Çünkü Ürdün için bir barış andlaşmasının içine girmekten başka yol yoktur. Sadece, İsrail ve Filistin arasındaki barış andlaşması hatırına değil, elbette... Çünkü bunun sebebi, Amerika'nın baskıları ve bölgedeki bütün şartlar...

Suriye ile İsrail arasındaki bir barış ise, Filistinlilerle İsrail arasındaki barıştan çok daha güç ve zor...

-Size göre İran, Arabistan, Suriye vs. gibi bölge ülkelerinin bu gelişmelerdeki rolleri ne olacak?

-Arabistan eskiden hiç de-

ğilse çadırında gizleniyordu, şimdi abasını, cübbesini çadır yapmış, onun altında gizleniyor. Suriyelilerin ne yapacağını tahmin etmek zor!.. Amma, İran'a gelince; bana göre, uzun yıllardır Arab nasyonalizmi fikrinde bulunan Arablar, şimdi bir buhran içindedirler ve kendi mes'eleleri bildikleri Filistin Mes'esi'nde yenilgiyle yüzyüze gelmişlerdir. Mukavemetlerini sürdürebilmek ve kendi varlıklarını koruyabilmek için, İslâm'a yönelmeye mecburdurlar. Bu noktada İran önemli roller oynayabilir. Nitekim, daha şimdiden, İslâmî fikirler ve güçler Arab dünyasında ciddi bir ilgiyle karşılıyor.

-1967 Savaşı'ndaki yenilgi ardından, halk arasında Nâsır'ın 'Mısır tarihini değiştirmek ve İslâm öncesi dönemlere döndürmek istediği' şayiisi yayılmıştı. Şimdiki yöneticiler ise, kültür ve medeniyetin beşiği olan Mısır'ı, bugün bölgede Amerikan taşeronluğu yapan bir ülkeye dönüştürdüler. Sizin görüşünüz nedir?

-Nâsır'ın tarihi değiştirmek istediğine dair beyanınıza katılmıyorum. Nâsır'ın elbette ki, ümmet için bir görüşü vardı. Ama o görüş, hürriyet âşığı bir kimsenin görüşleriydi. Başka türlü her beyan ona zulüm olur.

İran gibi bir yerde, emperyalizme karşı mücadeleye ömür vermiş bir Nâsır'ın gerçekleri değiştirmek istediği gibi beyanları duymak gerçekten esef verici...

-Bunun bir halk şayiisi olduğunu söylemiştim. Özellikle büyük yenilgilerden sonra böyle iddiaların yaygınlaşması tabiidir...

-Bu şayiayı herhalde Me-

lik Fâruq'un ailesinden duymusunuzdur. Bu, İslâm İnkılâbı'nın gerçeğini Şah'ın ailesinden öğrenmek gibi bir şeydir.

Bakınız, hatırıma bir şey geldi. Bizim, Mısır'da Hâfız İbrahim adında bir şâirimiz vardı. Ayakları sakattı, onun için yürüyemiyordu, ama çok güzel şiir yazıyordu. O'nun bu durumuna bakıp, bir başka şâir bir beyt yazmıştı, "Söz söylemekte kimse ayağına yetişemiyor. Yâ bir de ayakları sakat olmasaydı, ne olurdu?" şeklinde... Şimdi ben de sana soruyorum. Senin iyi ki çarşafın var. Bir de çarşafın olmasaymış, kimbilir ne çetin ve frensiz sualler sorarmışsın!

-Benim çarşafım, işime engel değil... Belki işimi kolaylaştırıyor. Eğer çarşafım olmasaydı, sosyal hayatta bu kadar rahat hareket edemezdim. Amerikan emperyalizminin siyasetlerine karşı bugünkü Mısır rejiminin tavrını konuşuyorduk!..

-Nâsır zamanında, Mısır, Amerikan siyasetlerine karşı çıkmıştı. Şimdiki hükümet ise, dünyanın geleceğinin Amerikan hakimiyetinde olacağını zannettiğinden, neticede, Batı dünyasıyla birlikte yaşamak gerektiğine inandı. Ki, ben bu görüşe katılmıyorum.

-Size göre, İsrail'le imzalanacak çeşitli barış andlaşmaları, bölgeye gerçekten de barış getirecek mi, yoksa, yeni bir savaşın başlangıcı için sebep mi olacak?

-Bu andlaşmalar, görülmemiş bir herc ü mercele sonuçlanacak. Çünkü, belki de Arab dünyasını, barış olmaksızın bölecektir.

İSLÂM İNKILÂBİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLER

-İslâm İnkılâbı'nın üzerinden 15 yıl kadar geçiyor. 15 yıl öncesinde de gelmişsiniz İran'a... Şimdi nasıl buldunuz? Siz yabancı bir gözlemci olarak, İslâm İnkılâbı'nın uluslararası münasebetlere ve dünya halklarıyla İran halkına neler verdiğini düşünüyorsunuz?

-Önce belirteyim ki ben bir yabancı değilim. Doğrudur ki, uzak bir yerdeyim. Kendi görüş ve değerlerimin sözcüsü olmak isterim. Bu bakımdan açık olarak belirteyim ki, İnkılâb henüz yolun yarısındadır. Ben şimdi tutup İran'ı yargılamak, yorumlamak durumunda değilim. Ayrıca açık olarak belirteyim ki, ben de birçokları gibi İslâm iktisadı hakkında bilgisi olmayan biriğim ve onu anlayamıyorum da... Çünkü mesela, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu (IMF), sizin iktisadınıza yön verdiği zaman, bana bunun neresinin İslâm iktisadı olduğunu, nasıl söyleyebilirsiniz?

[Burada hatırlatmak gerekiyor ki, İran, Dünya Bankası ve diğer malî kuruluşların kurucu üyelerinden idi. Buna rağmen, on milyonlarca dolarla kurucu üyesi ve ortağı olduğu bu kuruluşlar, İslâm İnkılâbı'ndan sonra İran'a kredi vermiyorlar. İslâmî İran ise, savaş yaralarını sarmak için bu kuruluşlardan kredi istediğinde, onlar da İran'ın ekonomik kalkınma planlarını istiyorlar ve kendilerine göre bir takım tavsiyelerde bulunuyorlar. Bunlar ülkenin iktisadî istiklâline zarar verici müdahaleler mahiyetinde görüldüğünden, yerine getirilmeyince, onlar da kredi vermiyorlar. -Yayıncının notu-]

Ben meselâ İslâm'da dış siyaseti de anlayamıyorum. Yani

Söyleyeyim ki bu İnkılâb, henüz yolun yarısındadır. Benim ve diğerlerinin böyle yolun yarısındaki bir gerçeği yargılamaya çalışması, İnkılâba zulüm olur. Öyle ki, İnkılâbın kendi çehresini göstermesi için fırsat tanımak lâzımdır. Neticesini, elde ettiklerini gösterebilir. Çünkü İslâm İnkılâbı gerçeği, bu zamana kadar henüz çarşaf altındadır.

İslâmî siyaset veya gayr-i İslâmî siyaset ne demek?! Ama, her halûkârda kendimle ve bu gerçeğe ölçülü olmalıyım. Söyleyeyim ki bu İnkılâb, henüz yolun yarısındadır. Benim ve diğerlerinin böyle yolun yarısındaki bir gerçeği yargılamaya çalışması, İnkılâba zulüm olur. Öyle ki, İnkılâbın kendi çehresini göstermesi için fırsat tanımak lâzımdır. Neticesini, elde ettiklerini gösterebilir. Çünkü İslâm İnkılâbı gerçeği, bu zamana kadar henüz çarşaf altındadır. Bu çarşafın, bu örtünün kaldırılmasından sonra yorumlamak isterim, İnkılâbı...

Ayrıca ben İran'a geleli 48 saat oldu. Bu kısa süre içinde bu

konuda görüş belirtmem doğru olmaz. Ben Amerikalı gazeteciler gibi, bir ülkede 4 saat kalıp sonra da o ülke hakkında kendini 'uzman' zanneden kimselerden değilim. Benden, 8 yıl savaş vermiş bir inkılâbın değerlendirilmesini istiyorsunuz. Böyle âciline değerlendirmeler, doğru neticeler vermeyebilir.

-Pekâla... 8 yılı savaşta geçen bir inkılâbın iç ve dış problemlerini gözönünde bulundurarak bir değerlendirme yapmanız...

-Benim gibi yaşı, konumu belli olan birisi için, bilmediği bir şeyi söylemek, onun hakkında bilgi vermek yakışmaz. Ben zahiren biliyorum. Bu bilgim, benim İnkılâb'ı değerlendirmem için yetmez ve kâfi değildir. İnkılâb'ı değerlendirmek için oturup, yönetim makamlarıyla konuşmam, eğitim ve öğretim istatistiklerini, örnekleri, üretim artışını, kişi başına düşen yıllık ulusal gelir gibi gerekli bilgileri toplamam gerekir.

Yoksa, bir misafir olarak konuşmak çok kolaydır. Ama doğruyu sağlayabilmek için zamana ihtiyaç var. 8 yıl savaş yapan bir ülke ve inkılâbın değerlendirilmesinin âdilane olması gerekir. Bir de şu var: Sorulan her şeye karşılık olarak da, bu uzun savaş bahane gösterilmemelidir.

-Teşekkür ederim! □

Zulme boyun eğmeyi yine bir zulüm bilip zâlime karşı şiddetle başkaldıran ve bu yolda canlarını fedâ eden

yiğid İslâm Şehidlerine

Allâh'tan rahmet, ailelerine ve müslümanlara tebrik ve tesliyetlerimizi sunarız.

Diyarbakır İHL Çelebi Eser Şubesi Müslüman Öğrencileri

İSLÂM İNQLÂBİ AREFESİNDE CEZAYİR

Abdussâmed Hâkim

Cezayir'de son günlerde cereyan eden olaylar, gerek 1979'da gerçekleşen İran İslâm inqilâbı öncesinde meydana gelen olaylar ve gerekse diğer devrimlerin öncesinde yaşanan olaylarla şaşırtıcı derecede benzeşmekte, bu da Cezayir İslâmî hareketinin, Cezayir'de İslâm İnkılâbı'nın zafere erişmesi hususunda yolun sonuna geldiği kanaatlerine sebebiyet veriyor.

Evet... Cezayir, bugün bir İslâm İnkılâbı arefesinde bulunuyor. Pek yakında -Allah'ın izniyle- doğacak İslâm devletinin ilk ışıklarını ufukta görebiliyoruz. Böylelikle, Cezayir müslümanlarının bugünlere gelişinin panoramasını çıkarmak, gerekli bir hale gelmiş bulunuyor.

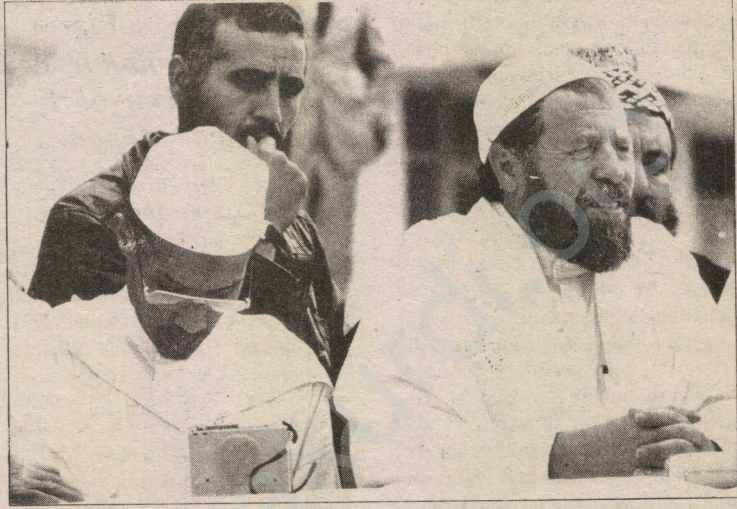
Ocak '91'de demokratik yoldan bir deneme girişiminde bulunarak devlet yönetimine talib olan İslâmî Kurtuluş Cebhesi, seçimlere katılmış ve sonuçta da büyük başarı elde etmişti. Halkın iradesi İslâm'dan yana olmasına rağmen, sözde demokrasi havariliğini yapan dönemin devlet başkanı Şazli bin Cedit, İslâmî Cebhe'nin yönetimi ele almasındansa görevinden istifa ederek askerî cuntayı yönetimi devralmaya çağırmayı tercih etti. Askerî idare gelince yasalar rafa kaldırıldı. İslâmî Selamet Cebhesi kapatıldı. Cebhe'nin malları müsaderede edildi. Başta Cebhe lideri Abbas Medeni ve yardımcısı Ali Belhac olmak üzere, 30 bine yakın Cebhe elemanı cezaevlerine, oralarda da yer kalmayınca, müslümanlar için çölde kurulan toplama kamplarına konuldu.

Bu aşamadan sonra, saflar tamamen belirginleşti ve artık 'İslâm İnkılâbı süreci' geri sayıma geçti. Müslümanlara karşı 'zor' kullanan laik cunta rejimine karşı, müslümanlar da sert tavir almaya ve gittikçe dozu artan silahlı eylemler yapmaya başladılar. Bu arada Cezayir'deki İslâmî hareketi susturmak amacıyla, dünya istikbârı da harekete geçmekte gecikmedi. Cezayir dışında Cezayirli müslümanlara ait

tüm bürolar kapatıldı. Elemanlar, sınır dışı edildi.

İflas noktasına gelen ekonomi yüzünden, müslümanlara karşı istenen mücadeleyi yapamayacak duruma gelen Cezayir cunta rejimine,

Suudi Arabistan'dan gelen milyarlarca dolar yardımının yanında, diğer laik rejimlerden de yüklü miktarda yardımlar geldi. Sadece Türkiye laik rejimi, Cezayir askerî yönetimiyle 100 milyon dolarlık kredi anlaşması

Kâtil rejim, halkımız istememesine rağmen başta kalmakta ısrar etmek suretiyle, kardeşlerimize her türlü işkenceyi reva görmektedir. Hapishaneler, müslüman kardeşlerimizle doldurulmuş durumdadır. Yaptıkları bu davranışlarla müslüman Cezayir halkını korkutacaklarını zannetmektedirler. Kafir rejim şunu çok iyi bilmelidir ki; müslüman halkımıza yapılan zulüm ve işkenceler, bizi yolumuzdan alıkoyamayacaktır ve bunun hesabı yapanlardan bir sorulacaktır.

yaptı. Ayrıca ekonomik yardım dışında, müslümanlara karşı kullanılmak üzere büyük miktarda silah da Cezayir yönetimine aktarıldı. Bu yardımların yanında, emperyalist medya, Cezayir'deki İslâmî hareketin zafere ulaşmasına engel olmak amacıyla iftira dolu çirkin haber ve yorumlar yayınlamaya başladı.

Görüldüğü gibi askerî cunta rejimi ile dünya emperyalizmi, İslâm'ın sesini boğmak için bir çok koldan harekete geçmiş durumdadırlar. Ama sonuç nafîle; geç kalmışlardı. Çünkü müslümanlar, geri dönüşü olmayan İslâm İnkılâbı sürecine çoktan geçmişlerdi.

Makalenin başında, Cezayirde halen devam etmekte olan olayların, İran İslâm İnkılâbı öncesi olaylarıyla benzerlikler arzettiğini söylemiştik. Şimdi bu gelişmeler babinde öncelikle rejimin inqılâbçı müslümanlara yönelik olarak aldığı tedbirlerden söz edelim.

Az önce belirttiğimiz gibi, diktatörlük rejimi yönetimi ele aldıktan sonra, sıkı yönetim ilan ederek ilk etapta müslümanlara yönelik büyük

çapta tutuklama girişimlerinde bulundu. Cezaevlerinin yanında müslümanları hapsedmek amacıyla Cezayir çöllerinde toplama kampları hazırlandı. Mücadelenin daha teknik şekilde yapılabilmesi için, emperyalist ülkelerden gelen antiterör eğitimcilerinin gözetiminde 20'şer bin kişilik özel tim grupları yetiştirildi. Jandarma ve polis gücünün yanında, kendilerine 'Ninja' denilen timler, Cezayir sokaklarında devriye gezdiriliyor. Tutukevlerinde müslümanlara yönelik çeşitli işkence metodları uygulanıyor, istihbarat teşkilatı ve muhbirler yoğun faaliyetlerde bulunarak müslümanları tesbit etmek için aralıksız mesai harcıyorlar, rejim güvenlik(!) güçleri tarafından sokaklarda, camilerde ve üniversitelerde zaman zaman bir araya gelen müslümanlara ateş açılıyordu. Şu ana kadar binlerce müslüman bu saldırılar neticesinde şehâdete kavuşmuştur.

Bu tedbirler, şahlanan müslüman halkı değil yoketmek, bir nebze dahi geriletememiştir. Bilakis, daha keyfiyetli bir hal almasına, hareket clemanlarının pişmesine ve geleceğin İslâm devletinin sağlam bir elemanı olarak yetişmesine katkıda bulunmaktan başka bir şeye yaramamıştır. Çünkü inqılâbçı müslümanlar, her zaman Allâh'ın şu sözünün bilincindedirler. «*Gevşemeyin, üzülmeyin! Eğer gerçekten inanıyorsanız, mutlaka üstün gelecek olan sizlersiniz.*» (Ali imran 139)

İran İslâm inqılâbı öncesi günleri okumuş olanlar bilirler; Cezayir askerî rejiminin şimdiye kadar almış olduğu tedbirlerin aynısı, zâlim Şah Rıza Pehlevî rejimi tarafından da alınmıştı. Ama sonuç ortada...

Devlet yönetiminde meydana gelen gelişmeler ise şöyle;

İlk demokratik seçimlerin yapıldığı Ocak '91'e kadar devlet başkanlığını Şazlî bin Cedid yürütüyordu. İslâmî Selamet Cebhesi'nin büyük başarısı karşısında laik rejimin devamını sağlamak için kendi koltuğunu bırakarak, yönetimi askerî dik-taya devretti. Yönetimi beş kişilik Devrim Komuta Konseyi devraldı. İslâmî hareketi yoketmek için bir di-zi askerî tedbirler alındı. Bu tedbirler sonuç vermeyince İslâmî hareketi en azından pasifize etmek amacıyla

Cezayir'de halen yaşama- makta olan halk, 25 milyon civarında ve bunun 14 milyonun- dan fazlası yoksulluk sınırında yaşamını sür- dürüyor. Ekonomi, ta- mamen felç olmuş du- rumda... Üniversiteler- den mezun olanların büyük bir bölümü iş- tihadam edilemiyor. İş- sizlik had safhada...

la, 1950'li yıllarda Fransızlara karşı özgürlük savaşına katılmış, 1964'de askerî bir darbe ile devlet başkanlığından uzaklaştırıldıktan sonra Fas'a sürülmüş olan Muhammed Budiaf geri çağırılarak Devlet Yüksek Konseyi Başkanlığı'na getirildi. Teşkil edilen Devlet Yüksek Konseyi'nin diğer üyeleri ise Halid Nezzar, cumhurbaşkanlığı görevi sona eren Ali Kafi, Tecanî Hedem ve Ali Harun oluşturuyordu. İran İslâm İnqılâbı öncesinde de Şah rejimi, müslümanlar açısından ılımlı sayılan İslâmcıları başbakanlığa ve devletin yüksek kademelerine getirmişti. Fakat müslüman halk, kafir yönetimin bu şeytanca aldatmalarına kanmadı. Askerî yönetim iyiden iyiye müslümanlar üzerine giderken, Budiaf da demokratik sürecin başlatıldığını ve süreceğini ilan etti. Bu arada halka yaranmak amacıyla eski yöneticilerin halkın parasını zimmetine geçirdikten sonra Batılı bankalara transfer ettikleri söylentilerini araştırmak üzere bir komisyon hazırlanan Muhammed Budiaf, deşet verici bir manzarayla karşılaştı. Cezayir'in dış borçları olan 26 milyar dolara yakın bir paranın, başta sabık başbakan Muhammed Gazalî olmak üzere yandaşları tarafından zimmetlerine geçirildikten sonra Avrupa bankalarına transfer ettikleri skandalı ortaya çıktı. Bunun üzerine bu olaya ismi karışanlar, olay henüz kamuoyuna aksetmeden Budiaf'ın öldürülmesi gerektiği kanatine vardılar. Budiaf'ın korumalarıyla anlaştılar. Böylece, İslâmî kitleleri susturmak amacıyla getirttikleri Bu-

diaf, laiklerin kirli çamaşırlarını kamuoyunun gözleri önüne serme hatasında bulununca bir toplantı esnasında konuşurken, koruması tarafından öldürülür.

Ardından Konsey üyesi Ali Kafi, Devlet Yüksek Konseyi Başkanlığı'na getirilir. Görev süresi 31 Ocak 1994'de biten Ali Kafi'nin yerine, müslümanların azılı düşmanlarından olup Savunma Bakanlığı'nı yürüten Amin Sirual getirildi. Sirual, Savunma Bakanlığı görevini üstlenirken FIS'in saldırılarına sert bir şekilde karşı koyacaklarını belirtmişti.

El Watanü'l Arabî Dergisi'nin 20 Ocak '94 tarihli sayısında, Devlet Başkanlığı görevini kimsenin almaya yanaşmadığını, ayrıca görev süresi sona eren Devlet Yüksek Konseyi üyelerinin, ülkenin artık kaçınılmaz sona doğru gittiğinin farkında olduklarını, 'başta Devlet Başkanı Ali Kafi'nin İsviçre'ye bir dış göreve atanmak istediğini, diğer üyeler Tecanî Hedem ve Ali Harun'un da Fransa'ya gitmek için bavullarını hazırladıklarını' yazıyor. Ayrıca dergi, 'Devlet Başkanı Ali Kafi ve diğer Konsey üyelerinin, ailelerini birkaç ay önce İsviçre ve Fransa'ya gönderdiklerini' yazıyor.

Bilindiği gibi İran İslâm İnqılâbı gerçekleşmeden önce de işin kendileri açısından kötüye gittiğinin farkına varan Şah Rıza Pehlevî, saraya bağlı soylular ve devlet yöneticileri, devrimin kendilerinden yaptıklarının hesabını soracağını bildiklerinden, önce ailelerini yurtdışına göndermişler, daha sonra da kendileri bir yolunu bularak ülke dışına kaçmışlardı.

Ekonomik yönden bir değerlendirmeye tabi tutarsak, Cezayir'in de İslâm İnqılâbı öncesi İrani'nden pek bir farkının olmadığını görebiliyoruz.

Cezayir'de halen yaşamakta olan halk, 25 milyon civarında ve bunun 14 milyonundan fazlası yoksulluk sınırında yaşamını sürdürüyor. Ekonomi, tamamen felç olmuş durumda... Üniversitelerden mezun olanların büyük bir bölümü istihadam edilemiyor. İşsizlik had safhada... Bu şartların da eklenmesiyle, İslâmî harekete katılanların sayısı gün geçtikçe artıyor. Özellikle gençlik ara-

sında büyük oranda bir katılım sözkonusu...

Zaten rahmetli İmâm Xomeynî de demiyor muydu *"Bu inqilâb mustez'af ve yalınayaklıkların inqilâbidir."* diye...

Halkın durumu böyle iken, laik rejim döneminde başgösteren yolsuzluk olaylarından dolayı 6 bin kişi, dolar milyoneri olmuştu. Şu anda bu şahıslar ve ailelerinin, Cezayir'den İngiltere, Fransa, Almanya, İspanya, Fas, Tunus ve İtalya'nın Sicilya adasına kaçtıkları gelen haberler arasında...

Unutmadan laiklerin ve halk içinde İslâm'ı benimsemeyenlerin durumuna da değinmekte fayda var: Cenayir şu anda tek yaptıkları şey Cezayir'i bir an önce terketmeyi düşünmeleri... Şu anda laikler arasında büyük bir panik yaşanıyor. Başta yüzlerce yazar, düşünür, gazeteci, sanatçı, doktor, üniversite hocası, rejim yanlısı bel'amlar ve diğer laikler, gelecek endişesine düştüklerinden, vize almak için Avrupa ülkeleri elçiliklerinin kapılarını her gün aşındırıyorlar. Ülkedeki diğer zenginler de, İsviçre, Fransa, İspanya'da satın aldıkları villalarına kaçmak için konsolosluklara başvuruyorlar. İslâm Devleti'nin geleceğinden korkup ülke dışına kaçanların sayısı, günlük 500-700 arasında bulunuyor. Sadece Fransa'ya gitmek isteyip elçiliğe başvuranların sayısının günlük 6 binden aşağı olmadığını ifade ediyor.

Bilindiği gibi İslâmî hareket, geçen Ekim ayında yabancılara ülkeyi terketmeleri için 1 Aralık'a kadar süre tanımişti. Bu tehdit yüzünden yabancı ülkeler, bütün vatandaşlarını geri çekmişti. Yabancıardan sadece elçilik ve konsoloslukların erkek personeli bulunuyor. Bu konsolosluklarda da büyük bir faaliyet sözkonusudur. Fransız kaynakları, böyle giderse sadece Fransa'ya sığınanların sayısının 250-300 bin dolayında olacağını belirtiyorlar. (*El Watanü'l Arabî, 20 Ocak 1994*)

Ülkedeki gelişmeler bu şekildeyken İslâmî hareket cebhesinde son durum nedir, acaba?

İslâmî hareket, özellikle son iki aydır çok yoğun bir şekilde, rejimi yıkmak için silahlı saldırılarını sürdürüyor. Sokaklarda girişilen karşılıklı çatışmalarda, güvenlik güçlerine büyük kayıplar verdirili-

Şu anda laikler arasında büyük bir panik yaşanıyor. Başta yüzlerce yazar, düşünür, gazeteci, sanatçı, doktor, üniversite hocası, rejim yanlısı bel'amlar ve diğer laikler, gelecek endişesine düştüklerinden, vize almak için Avrupa ülkeleri elçiliklerinin kapılarını her gün aşındırıyorlar.

yor. Askerî hedefler, kışlalar, karakollar, müslüman mücahidlerce basılıyor. Bu baskınlarda, güvenlik güçlerinden bir kesimin de müslüman militanlarla birlikte hareket ettikleri, ulaştırılan haberler arasında... Müslümanların bu saldırıları karşısında, rejim ve bağılısı güvenlik güçleri arasında büyük bir panik yaşanıyor. Mücahidler, ayrıca müslümanların tutuklu buldukları hapishaneleri de basarak, buralarda tutuklu bulunan müslümanların serbest kalmasını sağlıyorlar. Yapılan bu baskınlarda, büyük miktarda mühimmat ise müslümanların eline geçmiş bulunuyor. İslâmî cihad, ülkenin her tarafında, bütün güçle icra ediliyor.

Laik cunta rejimi, boğulmanın arefesinde son çırpınışlarını yaşıyor. *"Belki ikna ederim"* niyetiyle Cezayir'de bulunan tüm grubları, düzenlediği Ulusal Uzlaşma Konferansı'na çağırıyor. Bu konferans, 25-26 Ocak 1994 tarihinde, başkent Cezayir'de yapılacaktı. Fakat rejim, umduğunu bulamadı. Hiçbir grub bu konferansa katılım göstermedi. Müslümanlar, bu konferansın rejimin bir aldatmacası olduğunu ilan ettiler. Diğer partiler, müslümanlar bu konferansa katılmazlarsa, kendilerinin de katılmayacaklarını bildirmişlerdi. Sözlerini tutmuş olmaları da, artık cunta rejimine itibar etmediklerini ortaya koymaktadır.

İslâmî Kurtuluş Cebhesi, Ulusal Uzlaşma Konferansı'nı düzenlemek isteyen rejime, aşağıdaki maddeleri içeren bir bildiri ile karşılık verdi:

"1-Yapılan 'Ulusal Uzlaşma' çağrısı, aldatmacadan başka

bir şey değildir. Zâlim ve işkenceci cunta rejimi ile hiçbir şekilde anlaşmaya oturulmayacaktır.

2-Binlerce müslüman kardeşimizin kanına malolan başlattığımız şanlı cihadımız, zafere kadar sürecektir.

3-Kâtil rejim, halkımız istememesine rağmen başta kalmakta ısrar etmek suretiyle, kardeşlerimize her türlü işkenceyi reva görmektedir. Hapishaneler, müslüman kardeşlerimizle doldurulmuş durumdadır. Yaptıkları bu davranışlarla müslüman Cezayir halkını korkutacaklarını zannetmektedirler. Kafir rejim şunu çok iyi bilmelidir ki; müslüman halkımıza yapılan zulüm ve işkenceler, bizi yolumuzdan alıkoymayacaktır ve bunun hesabı yapanlardan bir bir sorulacaktır.

4-Silahlı mücadelemiz ve şanlı cihadımız, müslüman halkımızın destek ve katılımıyla gün geçtikçe büyümekte ve yükselmektedir."

Evet... Yukarıda İslâmî hareket mensublarının yayınladıkları bildiriden bir bölüm okuduk. Görüyoruz ki Cezayir müslümanları, zâlim cunta rejimi ile uzlaşma şöyle dursun, görüşmeyi bile istememekle kararlı tutumlarını sergilemektedirler. Cenab-ı Allâh yâr ve yardımcısı olsun.

Sonuç olarak şunu belirtmek istiyoruz. Cezayir cunta rejimi, panik içersindedir ve son anlarını yaşamaktadır. Müslüman mücahidlerin eylemleri gün geçtikçe yoğunlaşmakta, rejim, aldığı her darbeye biraz daha yıpranmaktadır. İslâm, müslüman Cezayir halkının umudu olmuş, halk tamamen İslâm'ı sahiplenmiştir. İslâm düşmanları, ülkeyi terkedip kaçmaktadır. Gidenler, talan ettiklerini de beraberlerinde götürmektedirler. Müslüman olmayan rejim muhalifleri dahi, müslümanların tek belirleyici unsur olduğunda hemfikirdirler. Başta da belirttiğimiz gibi, Cezayir, bir *'inqilâb arefesi'*nde yaşıyor. Cenab-ı Allâh'tan, İran İslâm İnkilâbı'ndan sonra ikinci bir inqilâbın Cezayir'de de gerçekleşmesi için gaybî yardımlarını mazlum müslümanlardan esirgemesini ve dünya müstekbirlerine bir İslâm İnkilâbı ile daha darbe vurarak kahretmesini niyaz ediyoruz. □

**Yahudi
ile
Savaşımız**

192 Sayfa - 35.000 TL.

**Din
Budur**

112 Sayfa - 25.000 TL.

**İslami
Etüdler**

272 Sayfa - 40.000 TL.

**İslamda
Sosyal
Adalet**

512 Sayfa - 60.000 TL.

**İŞTE
GERÇEK
KÜLLİYAT!..
SEYYİD KUTUB'UN
TÜM ESERLERİ
İLK DEFA
BİR ARADA**

Çıkacak Diğer Eserler

**Çağdaş
Uygarlığın
Sorunları
ve
İslam**

224 Sayfa - 37.000 TL.

- ✓ Yoldaki İşaretler
- ✓ İslam Düşüncesi
- ✓ Kur'an'da Edebi Tasvir
- ✓ Kur'an'da Kıyamet Sahneleri
- ✓ Tarihte Düşünce ve Metod
- ✓ Faiz

**İslam
Toplumuna
Doğru**

174 Sayfa - 33.000 TL.

**Cihan
Sulhu ve
İslam**

224 Sayfa - 37.000 TL.

**İslam
Kapitalizm
Çatışması**

176 Sayfa - 33.000 TL.

**İstikbal
İslamındır**

112 Sayfa - 25.000 TL.

ARSLAN YAYINLARI

Beyazsaray No: 6 Beyazıt/İSTANBUL Tel: (0212) 517 47 99 - 516 55 37 Fax: (0212) 516 55 37

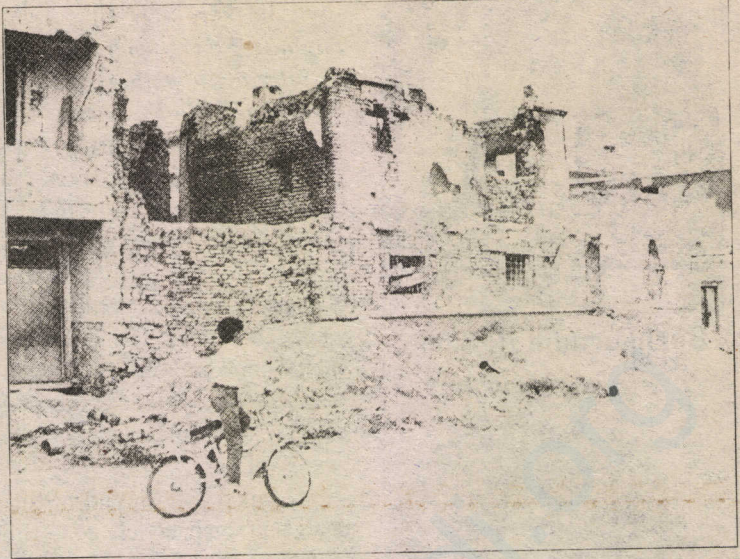
Not: Kitapçınızda bulamadığınız takdirde **Mahmut Arslan** 654457 nolu posta çeki hesabına yatırmak suretiyle kitapları yayınevimizden temin edebilirsiniz. Posta masrafları yayınevimize aittir. (Kitaplar ödemeli gönderilmez.)

AFGANİSTAN DRAMI

Afganistan'da yaklaşık iki yıldır aralıklarla devam eden ve son zamanlarda şiddetlenen mücahid grubları arasındaki savaş, dünya müslümanlarını üzen ve hemen her kesimden insanların kafasına soru işareti bırakan bir duruma geldi. Birçok coğrafyada müslümanların küfür güçleriyle amansız bir mücadele içersinde olmalarına rağmen, dikkatler büyük oranda Afganistan üzerinde yoğunlaşmış bulunuyor. Bunun sebebi, müslümanların kendi aralarında savaşmasıdır elbet... Acaba neden böyle acı bir manzara var? İşte maalesef bu soruya cevap bulabilmek gerçekten de zor! Buna rağmen bu yazıda sunacağımız birtakım bilgilerle, ipin ucunu ele geçirmeye çalışacağız.

Bilindiği gibi Afganlılar, Aralık '79'dan, Şubat '89'a kadar ki son onyıllık süre içersinde adından ürperilen Sovyetler Birliği'yle amansız bir savaşım vermiş ve bu savaşta yenilebilirliği ihtimallere dahi sığdırılmayan dev bir ülkeyi dize getirmişti. Nihayet Sovyetler Birliği Afganistan'dan çıkmıştı. Artık, Afganlı mücahidler hâkim düzeni yıkıp yerine İslâmî bir rejim kurmak için mücadeleye girmişlerdi. Neticede yönetimi elinde bulunduran Necibullah devrilmişti. Bundan sonrası kolay gibi gözükse, ama, vakı'ada problem olan aşamaya geçilmişti ki, bu aşama, İslâm devletinin te'sis ve teşri' (meşrûlaştırma) aşamasıydı.

Bu arada, Burhaneddin Rabbanî cumhurbaşkanlığına seçilmişti. Böylece herkes Afganistan'ın kurtulduğunu düşünmeye başlamıştı ki, bir de mü-

İç savaş, Afganistan'a ikinci bir yıkım getirdi.

cahid grubları arasında çatışmalara sebep olan ihtilaflar doğmuştu. İhtilafın iki kutbunun bir tarafında Cumhurbaşkanı Burhaneddin Rabbanî, diğer tarafında Hizb-i İslâmî grubunun lideri G. Hikmetyar vardı. İhtilafın sebebi, G.Hikmetyar'ın, Savunma Bakanı Ahmed Şah Mesud'un bu görevde kalmamasını ve Tacikli milislerin lideri General Reşid Dustem'in ülke dışına çıkarılmasını istemesi, Burhaneddin Rabbanî'nin de bu teklifleri yerine getirmemesi idi.

Nihayet birkaç kez ateşkes yapıldı. Ne var ki, hiçbiri uzun sürmedi. Gün geçtikçe, anlaşmazlıkların sınırı genişliyor, suçlamaların kapsamı büyüyordu.

'94 yılının ilk günlerinde, çatışmalar eski görünüşünden çok öteye geçerek oldukça şiddetlendi.

Kabil'deki bu çatışmalarda yüzlerce insan öldürüldü. Bu nedenle gayr-i ihtiyarî olarak şu soru zihinlerde oluşmaya başladı: Acaba, Afgan halkının İslâm

ve özgürlük uğruna verdiği on yıllık mücadele ve bu mücadelede vermiş olduğu binlerce şehid kanı boşuna mıydı? Dahası, bu mücadeleye ve şehid kanlarına ihânet mi ediliyordu?

Doğrusu pek de haklıca ve mantıklı sorulardır, bunlar... Zirâ, Bâtıl'ı kovmayı başarmış bir halkın önünde engeller ve planlanmış birtakım senaryolar olmalı ki, Hakk'ı te'sis etmeye gücü yetmiyor olsun. Olayların başında, Hikmetyar, ihtilafın nedenleri arasında Reşid Dustem'e karşı Rabbanî'nin destekleyici tavrı bulunduğunu ifade ederken, bugün için Hikmetyar, Dustem ile anlaşmış bulunuyor. Bu kez de Rabbanî'nin komünistlerle anlaşmış olduğunu ileri sürüyor. Gerçekler acıdır ama, ne de olsa söylenmeli! Yarın Hikmetyar, bu komünistlerle de birleşirse -ki Burhaneddin Rabbanî ve Ahmed Şah Mesud'a göre birleşmiştir- kimsecikler şaşmasın! Niye mi?! Dustem olayında olduğu gibi...

Burada gözden kaçan çok

Burhaneddin Rabbani

Ahmed Şah Mes'ud

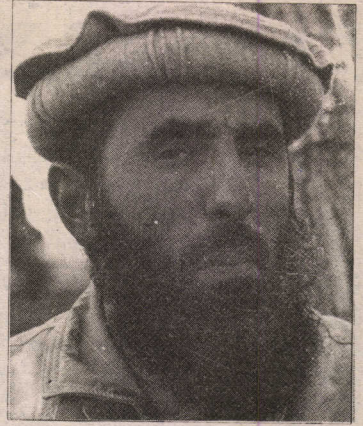
ince bir nokta var. Onu dile getirmeden geçemeyeceğiz. Hikmetyar, daha önce Rabbani'yi Dustem'e karşı koymaya iterken, olayın altında siyasî birtakım hesaplar vardı, ki o da Dustem'le Rabbani arasında çıkacak bir kargaşadan istifade etmekte. İşte bunu başaramadığından, bunun için Dustem'le anlaşmış bulunuyor Hikmetyar... Zaten B.Rabbani de yakın geçmişte kendisiyle yapılan bir mülakatta bu noktaya üstü kapalı da olsa temas ediyor. Ayrıca şunu da ilave etmek gerekir ki, Hikmetyar'ın önceleri Rabbani'yi Dustem ile anlaşmış gibi göstermesinin ve bunu yaymasının hiçbir inandırıcı yanı da yoktu. Eğer varsa böyle bir anlaşma, nerede bunun bozulmasına sebebiyet veren

olay? Yine kısa bir süre önce (Ocak ayında) Hikmetyar ile yapılan bir mülakatta, kendisine şöyle bir soru yöneltiliyor: "Efendim, sizin Dustem ile olan ilişkilerinizin mahiyeti ve sınırları nelerdir?" diye... Hikmetyar'ın bu soruya karşılık olarak verdiği cevap çok enteresandır: "Bizim bu ilişkilerimiz tesadüfî oldu. Yoksa, planlanmış bir şey değildi." diyor. İlginç olan şu: Hikmetyar, sorulan soruya cevap vermek yerine, kendini suçlu olmaktan kurtarmaya çalışıyor, suçlayıcı bir soru olmadığı halde... Yarası olmalı ki, böyle bir cevap veriyor.

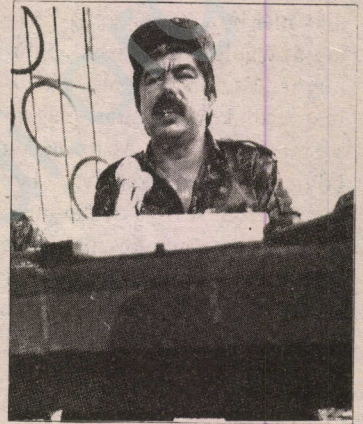
Ahmed Şah Mes'ud'a istinden gelen son haberlere göre, Hikmetyar ve Dustem'e bağlı birliklerin, 20'ye yakın bölgede bozguna uğratıldığı, iki bölgede de (Tebe ve Merencan) muhasara altına alındığı ifade ediliyor.

Diğer Afganlı grupların liderleri hakkında ise Ahmed Şah Mes'ud şunları söyledi: "Cihad liderlerinden 'İttihad-ı İslâmî' grubunun lideri Üstad Abdurrahman Resul Seyyaf, 'Hizb-i İslâmî'nin lideri Mevlevî Muhammed Yunus Halis, 'İslâm İnqilâbî Hareketi' lideri Muhammed Nebi Muhammedî ve 'Kur'an ve Sünnet'e Davet Cemaati' lideri Mevlevî Semî'ullâh, İslâm devletine bağlılıklarını açık bir şekilde ilan ettiler. Hikmetyar, Dustem ve eski komünist Afgan devlet başkanı Babrak Karmal arasında gerçek-

Afgan halkının İslâm ve özgürlük uğruna verdiği on yıllık mücadeleye ve bu mücadelede vermiş olduğu binlerce şehid kanı boşuna mıydı? Dahası, bu mücadeleye ve şehid kanlarına ihânet mi ediliyordu?

Gulbeddin Hikmetyar

Reşid Dustem

leşen çirkin anlaşmayı ve Kabil'e yönelik gerçekleştirdikleri saldırıları da sert bir dille kınadılar. Hikmetyar'dan, İslâm ve cihad adına dökmekte olduğu müslüman kanının akıtılmasından ve komünistlerle işbirliği yapmasından vazgeçmesini istediler."

Gelen son haberlere göre, Kabil'de taş üstünde taş bırakmayan çatışmalardan dolayı, halkın perişan durumda olduğu, elektriklerin kesik olduğu, halkın, buldukları yerlerde mahsur durumda kaldığı, kısacası, Kabil'in Bosna-Hersek'i aratmadığı öğrenildi.

Tüm bunlara rağmen temennimiz, bir an önce bu dramın sona erip Afgan halkının hak ettiği konuma gelmesidir. □

RUSYA'DA BUHRANLARIN PERDE ARKASI

3 sene önce, Rusya'nın (*eski Sovyetler'in*) süper güç mevkîinden güçsüz bir duruma düşeceğine kim inanıyordu?

Nitekim Rusya ve Amerikan cumhurbaşkanları Boris Yeltsin ve Bill Clinton'un Haziran '93 sonundaki Kanada görüşmeleri, bu iki ülke başkanlarının dünya dengelerini tanzim etmek için değil, çalkantılı Rusya rejimini ayakta tutmak ve bu ülkeye sadaka, ihsan ve iktisadî yardımlar yapmak için olduğunu göstermiştir.

Ama, Amerika'nın Rusya'ya yaptığı 1 milyar 600 milyon dolarlık yardım bu ülkeyi buhrandan kurtaracak mı?

Genel kanaate göre, hayır!.. İkinci Dünya Savaşı sırasında (1943'de) Stalin, Churchill ve Roosevelt'in Tahran'da yaptıkları tarihî konferanstan son zamanlardaki konferanslara kadar, her zaman, süper güçler, (*Amerika ve eski Sovyetler Birliği*), eşit çapta güç gösterisinde bulunuyorlardı. Ama, 1989'da Bush'la Gorbachev arasında yapılan Malta Konferansı, bu dengiyi değiştirdi ve bu mülakattan sonra, Rusya inişe geçti. Amerika ve Rusya başkanlarının Haziran '93'de Kanada'nın Venkover kentindeki görüşmeleri, dışişleri bakanlarından çok maliye bakanlarının bulunmasını gerektiriyordu.

Rusya, üç sene öncesinden bugüne kadar, tarihî bir buhranla karşı karşıya kalmıştır. Rusya'nın bugünkü müşkülâtı da genellikle bundan kaynaklanıyor. Bu tarihî buhran, Rusya'da modernizme veya Batılılaşmaya doğru hareket eden bir cereyanın kaçınılmaz neticelerinden biridir ki, ileride daha acı meyveleri de tadılacaktır.

Modernizmin; Batılılaşma, Avrupalılaşma, Amerikanlaşma, sanayileşme, gelenekselleşme, maddî şeylere ve daha çok tüketime yönelik gibi birçok boyutları vardır.

Burada bu etkenleri ve görüntüleri incelemek, konunun dışına çıkmak olur. Ancak şu kadarını bilelim ki, Rusya, Mısır ve İran, Türkiye gibi ülkelerde modernizm cereyanı iki merhaleye birlikte olmuştur:

1-Taqlidî (*kendi isteğiyle*) **modernizm,**

2-Tahmilî (*zorla kabul ettirilen*) **modernizm...**

Rusya tarihinde taqlidî modernizm, (1694-1724) yılları arasında Büyük (*Deli*) Petro'nun saltanatı zamanında yola koyulmuş olup bu cereyan daha sonra 'tahmilî' (zorla kabul ettirilen) bir modernizme gelip dayanmıştı. Bu cereyan, henüz de devam etmektedir ve Rusya'yı kurtarmak ve onu kapitalizm, modernizm, '**serbest pazar**' ve **Batı tipi** demokrasiye doğru götürmek için Yeltsin'le Clinton görüşmeleri bu tarihî hareketin yeni bir sürecidir.

Rusya, 16'nci asrın sonlarına dek Doğu Ortodoksluğu'nun güç merkeziydi ve Moskova'nın Büyük Patriği, ortodoks hristiyanlığın hakim olduğu Balkanlar, Doğu Avrupa ve Rusya bölgeleri üzerinde büyük manevî güç sahibiydi, ama, Bizans İmparatorluğu'nun 1453'de müslümanlar eliyle tarih sahnesinden silinmesinden sonra Moskova Büyük Patriklîği'nin gücü de tedericen azaldı ve Büyük Petro'nun saltanatıyla ıslahat ve Avrupa taqlidciliği dönemi başladı. Böylece Rusya, Batı'ya yönelik ilk taqlid çabaları merhalesine girdi. Petro'nun saltanatından Çar imparatorluğu'nun 1. Dünya Savaşı sonunda tarih sahnesinden silinmesine kadar geçen 200 yıllık süre boyunca, Rus Çarları, ülkeyi, gerekli ictimâî ve iktisadî altyapının olup olmadığını gözönünde bulundurmadan, feodal yapıdan uzaklaştırmaya ve bir burjuva toplumu oluşturmaya ve daha sonra da sanayileştirmeye yöneltmeye çalıştılar. Sainte-Petersburg şehri (*komünist dönemin Leningrad'ı*), Paris harita-

sı ve Fransız zevki taqlid edilerek kurulmuştu. Rusya'nın ıslahat isteğinde bulunması, ilerlemesi, yenilenmesi ve Avrupalılaşması; üniversitelerin kurulmasından, askeriyenin ve idarenin yeniden düzenlenmesine kadar büyük ölçüde gerçekleştirildi. Ama, Rusya halkları, 200 yıllık süre boyunca, Avrupalılaşmanın ilerletici, yükseltici herhangi bir te'sirini yaşamadılar. Ve Rusya, böylece Bolşevik Devrimi'ne gelip çattı.

20'nci yüzyılın başlarında Bolşevik Devrimi yapıldığında, Rusya halkının çoğu 200 senelik bir müddetten sonra modernizmden bir sonuç görmediler.

Rusya'daki '**Batılılaşma**' hareketleri, Rusya'ya hakim olan Doğu Ortodoks Hristiyanlığı'nın bünyesinden kaynaklanan siyasî, iktisadî ve sosyal mes'eleleri katolik Avrupa'nın şartlarına uygunluk gösterecek şekilde değiştirememişti.

İşte böyle bir çıkmazdayken, Rusya, komünistlerin eline düştü ve Rusyanın Batılılaştırılmasının ikinci merhalesi, Lenin'in (*sosyalist/komünist*) proleterya diktatörlüğü eliyle gerçekleştirilmeye çalışıldı.

Ama, üstelik 70 yıllık tam bir diktatörlük uygulaması içinde toplumu harekete geçiren özellikle manevî faktörler ve etkenler baskı altına alındığı için ve daha çok kışla disiplini ve merkezî planlamaya dayalı, rekabeti esas almayan ve kaliteyi değil, ihtiyacı dış hatlarıyla esas alan hantal bir teknolojik ve ekonomik bünyesiyle Rusya, sonunda Batı kapitalizmi karşısında ellerini kaldırdı ve teslim işareti verdi.

Rusya, komünist sistemle, Batı'ya karşı ve ayrı bir sistem kuracağını iddia ederken, kendisine örnek olarak Batı kapitalist toplumlarının hayat seviyesini almış ve kitlelere, **kısa zaman sonra aynen Amerika ve Avrupa gibi**

zengin olacaklarının müjdesini vermişti. Kruşçef'den Gorbaçov'a kadar bütün komünist liderler, maddî ve manevî değerler açısından hakim ideolojinin kendine hasım ilan ettiği kapitalist değerlerle ulaşmayı hedef alıyordu.

Rusya'nın modernleşme siyasetinin üçüncü merhalesi, denilebilir ki, 1993'lerin başındaki Malta Zirvesi'nden itibaren başlamış ve komünist sistemin çökmesinden sonra da bütün hızıyla devam etmektedir ama, bu durum da yine tahmilîdir. Batılılar, Rusya'nın modern dünya sistemine geçme şartlarını bu kez de Yeltsin ve diğerlerine dikte etmişlerdir. Rusya'nın 'Uygar Batı Toplumu'(!?)na geçmesi, Amerika'nın, Uluslararası Para Fonu (İMF) ve sanayileşmiş 7 ülkenin tayin ettiği şartları kabullenmesine bağlıdır. Yani, 'Rusya, eski komünist sistemin yıkılmasıyla hürriyete kavuştuğunu zannetmiş ama, ahlak ve şahsiyetini tamamen kaybetmiştir.'

Bunun acısını hemen her Rus yetkili de hissediyor ve başka devletlerle görüşmelerinde, tamamen eziklik içine düşmemek için, muhabatlarının hiç değilse, konuşmalarındaki kelimelerini seçerken, kendilerine saygılı bir dil kullanmaları gerektiğini ihsas ettirmeye çalışıyorlardı. Nitekim, Yeltsin-Clinton görüşmeleri sırasında Beyazsaray yetkilileri, Rusların 'iktisadî yardım' ve 'insani yardım' kelimelerinden hoşlanmadıklarını Clinton'a hatırlattıklarından, Clinton 'iki ülke arasındaki işbirliği ve ortaklık'tan söz etmeyi yeğlemişti.

Rusya'nın batılılaşmasının üçüncü merhalesi, bizzat Batı'nın da siyasî, iktisadî ve sosyal bir buhran içinde olduğu; Washington, Londra, Paris ve Berlin'in eskisi gibi başkalarıyla paylaşabilecekleri fazla servetlerinin kalmadığı bir dönemde başlamıştır. Bu yüzden, geçen iki sene içerisinde, Batı hükümetleri, Rusya'ya mali yardımlar hakkında verdikleri sözleri

yerine getirememişlerdir. İki sene önce Amerikalılar'ın Rusya'ya yaptıkları ilk yardımlar ise, **Körfez (Irak-Amerikan) Savaşı**'ndan kalan artık gıda maddelerinin gönderilmesi şeklinde olmuştur!. Bu ise, Rusların el uzatmakla ne kadar zelif duruma düştüklerini gösteren çarpıcı bir tablo oluşturuyordu.

Öte yandan, Batı kapitalizmi ve sanayileşmiş 7 ülke başkanları, bir sene önce Rusya'ya 24 milyar dolar malî ve iktisadî yardım yapmayı kararlaştırmışlardı ama, bu miktarın ancak üçte biri ve o da ancak kredi şeklinde verildi.. Bu kredilerle de, sanayileşmiş ülkelerin ambarlarında yıllardır duran veya modası geçmiş tıbbî malzeme veya miadî dolmuş ilaç ve diğer gıda maddeleri ve bu arada silolarda artık kurtlanmaya yüz tutmuş buğdaylar verildi, Rusya'ya... Rusya'nın asıl dertlerini tedavi edecek yardımlardan ise, henüz haber yok!..

Batı ülkeleri, Rusya'ya yardım etmek doğrultusunda, o kadar gü-rültülü propagandalar yaptılar ki, o propagandaları milyarlarca dolar vererek yaptırıyorlardı. Bu da işin bir başka yönü... Ama bu gü-rültüler içinde, geçmişte, 'soğuk savaş' yıllarında Sovyet Rusya'ya uygulanan ticarî engellerin ortadan hâlâ da kaldırılmadığı da pek hatırlanmamıştır. Amerika, Yeltsin'i tamamen desteklemesine rağmen, Kanada-Venkover görüşme-

sinde, bazı malların, özellikle de gelişmiş bilgisayarların ve üstün teknolojinin Rusya'ya ihrac hakkındaki engelleri kaldırmaya ve sözkonusu teknolojinin bu ülkede daha çok yaygınlaşmasına yine rıza göstermemiştir. Keza, Avrupa Ortak Pazarı, Rusya ile arasındaki ticarî sınırlamaları henüz de değiştirmemiştir. Avrupalılar, havyar hariç, Rusya'nın balık ve deniz ürünlerinin bu ülkelere girmesini hâlâ da önüyorlar. Batı ülkeleri, Rusya'nın Avrupa'ya arz edilen ticarî mallarının fiyatının uluslararası fiyatlardan düşük olması halinde, bunların Avrupa'ya giremeyeceğini resmen Rusya'ya bildirmişlerdir. Rus yapımı malların kalitesinin uluslararası standartlardan düşük olması hasebiyle, fiyat düşürümü yapmaksızın Rus mallarının Avrupa pazarlarında alıcı bulması ise, mümkün gözüküyor.

Amerika ve Batı Avrupa ülkeleri, Rusya'nın alüminyum ve Uranyum madenleri için özel ve yüksek gümrük vergileri getirdikleri gibi, Almanya ve Finlandiya da, Rusya'dan idhal edilecek tekstil ve yün ürünleri için ayrıca sınırlamalar getirerek Rusya'daki tekstil sanayiinin ve yün üretim sektörünün iyice felc olmasına vesile olmuşlardır.

Aynı şekilde Batı, bilhassa Amerikalılar, 150 milyon nüfusluk

bir Rusya pazarına girmek için gerekli zeminin oluşturulmasını istiyorlar ve bunun için, en çok da, Rusya ve *-eski Sovyetler'den kalma-* öteki yeni cumhuriyetlerdeki eski nükleer silah te'sislerinin yok edilmesini, imhasını şart koşuyorlar.

Clinton, Yeltsin'e Kanada'da yaptığı müzakereler sonunda, Rusya'nın giriştiği 'yeni Batılılaşma' çabalarının genel çerçevesinin gerekli şartlarını şöyle özetlemiştir:

"Biz dayandığımız tutumumuzu biliyoruz. Biz, Rusya demokrasisiyle birlikteyiz. Biz, Rusya'nın reform isteğiyle birlikteyiz. Biz Rusya pazarlarıyla birlikteyiz..."

Ama, Batı'nın her istediğini elde edemediği de açık... Bugün, *-Sovyetler Birliği'nin yıkılışından iki sene sonra-* Amerikalılar'ın ve Avrupalılar'ın ilk sevinçleri, Rusya'nın ülke bütünlüğünün korunması için çaba göstermeye dönüşmüştür.

Diğer taraftan, Amerikalılar da bugün dünyanın tek süper gücü olarak kaldıklarını, ama eski güçlerinin kalmadığını ve altyapılarının darbe yediğini teşhis etmişlerdir.

Öte yandan Yeltsin'in, bir Büyük Petro olmadığı, ondaki muhayyile gücüne sahip olmadığı da açık... Petro, gördüğü ve sevdiği şeyi taklid etmişti, kendi arzusuyla... Lenin, sahip olduğu bu yeni devrimci güç ve enerjiye dayanarak, 'eski batıcılığa 'hayır!' ve taze yenilenmeye 'evet' diyebilmişti. Yeltsin ise, her ikisinin özelliklerinden de mahrum ve o, sadece, günübirlik bir siyasetçi... O, sadece bugünü kurtarmayı düşünüyor ve bugünü kurtarabilmek için her türlü manevrayı yapıyor.

Petro, Avrupa'yı görmeye giden ilk Rus hükümdarı idi. O, Avrupa'ya ilk defa gidip geldi. Her dönüşünde de, armağanı, **manevî açıdan perişanlık, yenilmişlik, geri kalmışlık ve aşağılık duygusu** idi. 1717'lerde 250 kişilik bir heyetle 'Büyük Yolculuk' adı altında Avrupa'ya meşhur yolculuğuna çıktığı zaman, sarayında 750 yabancı ve Avrupalı müşavir çalışıyordu. Pet-

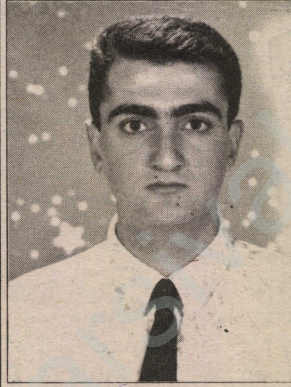
ro, bu ziyaretten döndüğünde, hükümet yetkililerinin ve Rus askerlerinin sakallarını traş etmelerini ve Avrupa tipi elbise giymelerini emretti. Onun diğer reformlarından birisi de, Ekim ayında başlayan Batı Miladî takvimini kabullenmesiydi. Fakat tarih, bugünkü insanlara, Petro'nun aldığı ve adına reform dediği bu değişim karar ve icraatının Rusya halklarını değiştirmeye yetmediğini gösterdi.

Çünkü Petro, Rus halkının kalbini değiştirmeye çalışırken ruhunu unutmuştu. Bu halkın ruh ve kültürünü değiştirmeye kalkışmak ise, son derece çetin bir iş olduğu gibi, onu kendisiyle yabancılaşmaya sürükleyeceğinden çoğu zaman hi-

yanet manasına da gelmektedir. Nitekim, Petro'nun 200 yıl gerisinden gelen M. Kemal de Osmanlı enkazı üzerine kurulan TC rejimini aynı sathî değişimlerle yüzyüze getirdi ve birtakım diktatörce uygulamalarla netice elde edeceğini zannetti ama, bugün, onun yolculuğunun bir hiyanetten başka bir şey olmadığı ve ülkenin hiç bir aslı mes'elesini temelden halletmeye yaramadığını gösterdi.

Rusya'nın geçen 250-300 yıllık yenileşme ve reform tarihinin incelenmesi, sadece Yeltsin ve Rusya'nın bugünkü rehberleri için değil, benzer çabalara girişmiş olan diğer toplumlar için de öğretici olabilir.

TESLİYET

1976 Doğumlu, Diyarbakır Fatih Lisesi Öğrencisi kardeşimiz

Hamdullah YALÇIN

geçirdiği bir ameliyat sırasında Hakk'ın rahmetine kavuştu. Ailesine ve müslümanlara başsağlığı diliyor, üzüntülerini paylaşıyoruz.

HİRA

TESLİYET VE TEBRİK

30 Ocak 1994 günü zâlimlerin silahlı saldırısına uğrayarak şehâdete kavuşan

Mehmet ALTINTAŞ'a

Allâh'tan rahmet,

ailesine ve dava arkadaşlarına
tesliyet ve tebriklerimizi sunarız.

HİRA

NATO zirvesi Şovdan başka birşey değildi!...

M.Ahmed KAYA

20. yüzyılın ikinci yarısında başlayan ve son çeyreğinde ivme kazanan değişim ve gelişmelerin sömürüyü âdet edinmiş güçlerin isteği doğrultusunda yönlendirilmesi için devletler, her zaman teyakkuz halinde bulunmuş ve çıkarlarına tehdit teşkil edebilecek oluşumları bertaraf edebilme amacıyla biraraya gelerek çeşitli çatılar altında ortak hareket etme açısından uluslararası, daha doğrusu sömürgeciler arası ittifaklar oluşturmuşlardır. Bu amaçla teşkil edilen yapılardan biri de NATO (NORTH ATLANTIC TREATY ORGANISATION) teşkilatıdır.

Söylemleri nazar-i itibare alarak NATO'nun teşekkül amacını öğrenmeye kalkışırsak, yanlış bir sonuca varacağımızdan kuşku duymamalı... Fakat önyargısız ve reel bir analiz yapmak istediğimiz zaman pratiklerin söylemlerle çelişkisinden varacağımız nihaî kanaat, bu yapının kuruluşundan bugüne değin, sayıları bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar ülke ve millete yarar sağlamış olduğu şübheye mahal bırakmayacak kadar kesin ve bedihîdir. NATO'ya bağlı olan ülkelerden ABD, İngiltere, Fransa ve Almanya gibi güçlü devletlerin dışında kalan ülkelerin, şimdiye değin önermiş oldukları tekliflerin ciddi anlamda yürürlüğe konulmaması, insiyatifin kimlerin elinde olduğunu göstermesi açısından kaydedeğer bir ölçüdür. Bu Pakt'ın üyesi olduğu halde, bağlayıcı ve sözü dinlenir bir konumda olmayan ülkelerin bu yapıda kalmalarının ve bu tipten olup henüz üyelik şerefine(!) nâil olmayanların ısrarla üye olmak için gösterdikleri çabaların altında süregelen 'kuyruk olma' ve güçlü devletlerin bulunduğu bir çatı altında etkileri olmasa da isimlerinin bulunmasından duydukları memnuniyet ve sığınma duygusundan kaynaklanan

Zirve(!)den bir görüntü...

güven yatmaktadır. Bunu böyle kabul etmek, belki güçtür ama, aşağılık kompleksine aşına kimselerin olduğu bir dünyada, bu tür nedenlerle çeşitli girişimlerde bulunmak pek de garibsenmemeli!..

Varlığını hâlen de sürdüren NATO'ya karşılık, bugün için dağılmış bulunan Varşova Paktı'nın kurulmasındaki amaç, ABD ve zamanın rakib gücü SSCB'nin egemen olma arzusudur. Yani NATO Teşkilatı'nın kapitalist ve liberalist ülkelerin temsilciliğini yapması ve ABD'nin bu bağlamda öncü rol oynaması, Sovyetler'i, Sosyalist Bloğun temsilciliğini yapacak olan Varşova Paktı'nı oluşturmaya sevkemiştir. Burada, etkiye tepki olayı sözkonusudur. Temelinde, iki ülkeyi ilgilendiren çıkarların yatmış olduğu bu etki-tepki sonucundaki yapıların diğer ülkelere fayda sağlayacağına inanmak, akıl kârı olmasa gerek!..

Dağılmış bulunan Varşova Paktı'nın üyelerinin daha önce düşmanca yaklaşımlarda buldukları NATO'ya, şimdi üye olmak için canattıklarını gördüğümüzde -ki gö-

rüyoruz- hiç şaşmamalı!

Geçen ay (Ocak) içersinde Brüksel'de NATO Zirve Toplantısı düzenlendi. Uzun süren bir aradan sonra düzenlenen zirvede, gündemi oluşturan birçok konu vardı. Gündemi işgal eden konular arasında, mevcut durumda varolan Bosna-Hersek'le Sırbistan arasındaki savaş, Ermenî-Azerî çatışması, Kuzey Irak konusu, Irak'a uygulanan ambargo ve uluslararası sorun haline gelen terörizmin yansırı birçok konu vardı.

Neticede alınan kararlara göre bu sorunların, elbirliğiyle, milletlerarası hukuku çiğnemenen, insan haklarına dayalı bir zeminde çözüleceği öngörülyordu.

Türkiye'yi temsilen zirvede Başbakan T.Çiller ve Dışişleri Bakanı Hikmet Çetin boy gösterdi. Çiller, zirvede birincil sorun olarak PKK örgütünün etkisiz hale getirilmesini dile getirdi. Bosna ve Azerbeycan sorunlarına da değinen Çiller, Sırp saldırılarının durdurulmaması halinde, Bosna'ya uygulanan silah ambargosunun kaldırılmasını da istekleri arasında sundu.

Zirveden memnun bir şekilde Türkiye'ye dönen Tansu Çiller'in uyandırdığı izlenim, âdeta öncelikle PKK sorunu olmak üzere diğer bütün sorunların halledildiği idi. Tansu Çiller'i bu kadar sevindiren neden; daha önce Almanya ve Fransa'nın PKK faaliyetlerini yasaklamasından sonra NATO toplantısında da karara bağlanan ve üzerinde anlaşmaya varılan metinde, PKK'nın terör örgütü olup Türkiye'nin bu beladan kurtulması için uluslararası bir uzlaşmanın gerekliliğinin yer almasıydı. Bosna sorununda tam arzuladığı biçimde karar alınmadığını itiraf eden Çiller, buna rağmen bu konuda da anlaşmada yazılan ve imzalanan metnin faydalı olduğunu belirtmekten geri kalmadı. Tansu Hanım, PKK konusunda kendince başarılı netice aldığını düşündüğü için Bosna sorunu ve diğer sorunlarda pek direktmedi. Zirâ, üçü-beşi alamayacağını anlayan Çiller biri de kaybetmeye yanaşmadı. Bence kendine göre haklıydı.

Çünkü, ne ısrar edecek kadar yetkisi ve ne de tavır aldırtacak kadar bağlayıcılığı vardı. Hal böyleyken verilene yetinmesi en uygun davranıştı. Aksine, boşuna çırpınmaktan öteye hiçbir şey yapamazdı.

Bana kalırsa PKK konusunda Türkiye'ye verilen teminatın ne derece gerçekçi olduğu da tartışılması gereken bir husus... Ancak, tartışmaya yer vermeyen bir nokta vardır, ki o da, PKK'nın kaynağı olan ABD, Almanya ve Fransa gibi ülkelerin artık PKK sayesinde gerçekleştirmek istedikleri programlarının tahakkuk aşamasına geldiğidir. Yani bu ülkelerin PKK'ya karşı tavır almaları, salt Türkiye'nin isteğiyle değil, aksine kendi stratejileri gereğidir. Çünkü, PKK sorunu on yıldır varlığını sürdürüyor. Bu süre zarfında Türkiye defalarca sorunun halli için isteklerde bulunmuş, ancak çözülmesi kolay olduğu halde geçmişte sözkonusu ülkelerin hiçbiri bu tekliflere kulak asmamıştır. Tam tersine, ör-

güt, desteklenerek korunmaya alınmış ve gelişmesine izin verilmiştir.

Bu noktadan hareketle diğer problemlerin failleri olan başağrıtcı unsurların henüz kendilerine yükletilen misyonu ve görevi tam anlamıyla yerine getiremediğinden bu konular şimdilik askıya alınmıştır. Zamanı gelince bu olaylara da çare(!) bulunacaktır. Tabii ki, nöbeti başkalarına devretmek suretiyle...

NATO zirvesinde bence kaydadeğer en önemli olay, katılımda bulunan temsilcilerin, kameralar önünde poz vererek topluca resim çektiyorları oldu. Zaten TV muhabirlerinin çoğu, resim çekme anında "İşte merakla beklenen olay gerçekleşti!" yorumunu yapmamışlar mıydı?!

Doğrusu, ben bu sözü söyleyenleri kutlamak istiyorum. Zirâ işin esprisini yakalamış bulunuyor bu söz sahibleri!.. Her ne kadar farkında olmaksızın söylemişler ise de...

"Unutmayın ki 'Allâh'ın ayı' denilen mübarek ayda, rahmet kapıları kulların yüzüne açılmış ve şeytanlar rivayete göre 'zincire ve prangaya' vurulmuşlardır. Eğer sizin kendinizi islahi etmeye ve arındırmaya gücünüz yetmiyorsa, emmare (emredici) nefsi kendi gözetim ve kontrolünüz altında tutunuz. Nefsanî hevalarını ayağınızın altına alarak, dünya ve maddiyatla alakanızı kesiniz. Oruç ayından sonra bu gibi şeyleri uygulama saffhasına koymamız oldukça müşküldür. Öyleyse fırsattan istifade ediniz."

'Cihad-ı Ekber'den

Mübârek Ramazan Ayı'nın

Tüm dünya müslümanlarına ve müslüman halkımıza

mübarek olmasını temenni eder,

Cenab-ı Allâh'tan bu rahmet ayını

hayırlara vesile kılmasını dileriz.

HİRA

MÜSLÜMANIN İRFANÎ BOYUTU

Ahmed AYDIN

Tarihe baktığımızda, büyük hadiseleri büyük insanların gerçekleştirdiğini görürüz. İslâm tarihinde ise inqılâblara veyâ tevhidî kıyاملara damga vuran şahsiyetlerin siyasî ve irfanî boyutlarının mükemmel olduğunu müşahade ederiz. Günümüz toplumunda ise doruğa varan siyasî bilincin yanında alt seviyelerde seyreden bir irfanî boyut vardır. Bugün, imamlara uyulduğu ve şehidlerin da'valarının devam ettirileceği beyan edilmesine rağmen, bunun pratikte farklı olduğu aşikârdır. Bu farklılık, tarihî şahsiyet ve hareketlerin küçülmesine ve anlaşılmasına sebebiyet verir. Bunun için ferder, bir misyonu yüklenmeden önce bazı devrelerden geçmek zorundadırlar. Biz, irfanî boyuta ulaşamamanın nedenleri ile inqılâbî müslümanın kimliği çerçevesinde konuyu inceleyeceğiz.

İrfanın geri plana atılmasının sebeplerini şöyle sıralayabiliriz:

1- Ferdin, kendi konumunu belirlememesidir. Kendi konumunu belirleyemeyen bir insanın da'vasında fedâkârlık yapması mümkün değildir. Ma'lumdur ki, en hakikî ve çetin savaş, insanın kendisiyle yaptığı savaştır. Bu mücadeleye, insan ölünceye kadar devam eder. Rahmetli Mutahharî bu konuda şunları söylüyor: *"İnsanın kendi yönünü değiştirebilmesi için kendi kendisine karşı bir kıyam yapması gerekir. Ferd, inqılâbî önce kendisinde gerçekleştirmelidir. Çün-*

kü insan vücudundaki alçak ve kötü makamlar ile ulu makamlar hep savaş halindedirler. Bunlardan kim devrim yaparsa diğerini hapseder. Rahmanî güçler galibse, şeytanî güçler hâkimse, Rahmahî güçler tutaktır. Bunların barış içinde yaşaması mümkün değildir. Bu savaş ölünceye kadar devam eder, durur."

Ferde düşen ilk görev, kendisindeki bu savaşta şeytanî güçleri yenmek ve bu zaferi devam ettirmenin yollarını aramaktır. Aksi takdirde, kendi içinde putları kıramayanın, maddî alandaki putları kırması mümkün değildir.

Zaten, bu konumsuzluk içindeki insanlarla yola çıkmak, ciddi bir hatadır. Devrimleri yapan güç, siyasî boyuttan ziyade irfanî boyuttur. Bu da kişinin Allâh'ın gücü karşısında kendi konumunu kabul etmesi ve görevinin bilincinde olmasıdır. Siyasî boyutu gelişen kişilerin yaptığı hareketlerde bazen kısa vadeli başarılar gözükür. Bu başarılar, irfanla taçlanmadığı için, ömrü kısa olur ve hareket veyâ devrimin kendi çocuklarını yemesi prensibi, pratiğe dökülme fırsatı bulur.

Müslümanım diyen her insan, inancının gereği bu savaşta en kısa zamanda başlatmalıdır. En önemli düşman içimizdedir. İlk savaş kendimizledir. Bir hadiste *"Mücahid, Allâh'a itaat etmek için kendi nefsiyle mücahede edendir."* denilmiştir. Bu konuda Üstad Mevdudî şöyle diyor:

"İçinizdeki düşmanınız, Allâh'ın istemediği şeyleri size yaptırmak hususunda beslenip durdukça, dünya üzerinde Allâh'ın düşmanlarına savaş ilan etmeniz boş ve yersizdir. Mesele evinde şarap içicileri varken, halkı şarab içmekten men'etmek demektir."

2- İnsanın çok az bilgiye sahip iken kendisini yeterli görmesi ve pratiğe geçmesidir. Mutahharî ilim için şunları söyler:

"İlmin üç safhası vardır. İnsan, ilk safhada bilgisiyle kibir ve gurur duyar. Bilgisinin gösterişi onun aklını başından almıştır. Artık her konuda yeterli ve herkesten üstün görür. Bilgiçlik taslar." Malumdur, günümüzde birkaç kitap okuyup ta ahkam kesenlerin sayısı az da değildir. Kısacası bunlar ilim fakiridirler.

İkinci safhada ise bilgi artmıştır ve ilk aşamadan artık vazgeçilmiştir. Ferd kendi bilgisini bırakarak, kendini, evreni ve çevresini öğrenmeye başlamış; Yüce Güc'ün kudreti karşısında bir hiç olduğunu anlamıştır.

Üçüncü safhada ise Cenab-ı Allâh'ın ilminin yanında hiçbir şey bilmediğini anlar. Sahib olduğu ilim sayesinde pişer, yoğrulur ve kavrulur. Artık kendi konumunu tanımıştır. Rabb'ine kul olmuştur.

Bahsedilen ikinci ve üçüncü konuma gelemeyen insan, birincisinde takılmıştır ve tehlikeli bir boyuttadır. Bu tür insanların artık terbiye ve öğrenmeye ihtiyaçları yoktur. Onun için öğrenme devri bittiğinden, artık cihada başlaması gerektiği zeha-

bına kapılır. Bu düşüncedekiler samimî olmalarına rağmen İslâm'la bağdaşmayan korkunç olaylara alet olurlar. Kayıtsız şartsız bir itaat zamanıdır artık... Bunlara gerçekleri anlatmaya çalışsan da kabul etmezler. Kendi düşüncelerine gitmezsen şiddete başvururlar. Şiddetle terbiye etmeyi kendilerine şîâr edinirler. İlmen fakir oldun mu hayatın her safhasında da fakir olursun ve kullanılırsın.

3-İnsanın kendi irfanî boyutunu geliştirmemesi ve başkalarına önder olmak için gayret sarfetmesidir. Genelde insanlâr kendi pratik hayatlarına dökmediklerini başkalarından isterler. Sanki anlattıkları kendilerini hiç ilgilendirmiyor. Başkalarına yön tarifi yaparken kendi yönüyle ilgilenmiyor. Bu düşüncede olan insanlar için bazı ayetlere ve bu konuda yol gösteren alimlerin görüşlerine bakalım:

«*Ey imân edenler, yapmayacağınız şeyleri niçin söylersiniz?*» (Saff:2)

«*Siz insanlara iyiliği emrederken kendinizi unutur musunuz? Halbuki Kitab'ı da okursunuz. Hiç aklınızı başınıza almayacak mısınız?*» (Bakara:44)

«*Kim başkalarına kendini önder tayin ederse, başkalarına öğretmeye kalkışmadan önce kendisini yetiştirmelidir. Hal ve davranışlarıyla yapacağı eğitim, diliyle yapacağı eğitimden önce olmalıdır. Nefsini eğitip terbiye eden, başkasını eğitip terbiye edenden daha çok saygıya lâyıktır.*» (Hz. Ali)

«*Davetçi, başkasını hesaba çekmeden önce kendisini hesaba çekmek, başkalarına terbiye dersini vermeden önce kendini terbiye etmek ve başkasına*

iyilik yapmadan önce kendine iyilik yapmakla sorumludur. Resulullâh'ı söyleyip yolundan yürümeyen, insanlara iyiliği emredip te kendilerini unutan, kendilerini hidayetçi tayin edip te kendileri uzakta olan ve başkalarından doğru olmalarını isterken kendileri yanlış yolda olanların akıbeti bir hadiste şöyle dile getirilir.

«*Kıyamet günü kişi getirilip de ateşe atıldığında karnının bağırsakları kopar. Eşğin değirmende dönmesi gibi ateşte döner. O zaman Cehennem ehli etrafına toplanıp derler ki: "Falan kimse iyiliği emredip, kötülükten sakındıran sen değil miydin." O da şu cevabı verir: "Evet bendim! Ama iyiliği emrederdim, kendim onu yapmazdım. Kötülükten sakındırırdım ama, onu kendim işlerdim.,"*» (Fethi Yeken)

«*Söz ne kadar heyecanlı, ne kadar edebî ve cazib olursa olsun, inanan bir kalbten gelmedikçe söniüklükten kurtulamaz, ölüdür. Muhatabına te'sir etmez. Bir insanın ağzından çıkan sözün canlı bir tercümanı ve konuştuğunun müşahhas bir nümunesi olmadıkça söylediğinin hakikî temsilcisi sayılamaz. Ancak bu hallerden kurtulup içi dışı bir olduğu takdirde sözler parlak ve kelimeler cazib olmasa da halkın imânı ve güvenini te'min edebiliriz. Zirâ o zaman kelimeler kuvvetini nağmelerden değil, bizzat hakikâtlardan alır. Sözün güzelliği parlaklığından değil, sadakatından dolaydır. Ancak bu takdirde söz, canlı bir enerji kaynağı haline gelir. Artık o, bizzât gerçeğin ifadesidir. Söz ile hareket, akide ile ahlak arasındaki mutabakatı sağlamak kolay değildir. Bu,*

ancak sadakatla çalışmayı ve gayreti icab ettirir.» (Seyyid Kutub, Fî Zılâl'i-l Qur'an)

«*Şu zamanda, artık, söz, kelime, emir, insan şuuruna işlemez olmuştur. Artık pratik hayatta bunu yaparak göstermek gerekiyor. Tıpkı sahabelerin Hudeybiye'de Peygamber'in emrine değil, onun hareketine bakarak kurban kesmesi ve traş olması gibi...*

Bir insanın yapmadığı ve yapamadığı şeyi söylemesi nasihat değildir. Ahkam kesmedir.» (İsmet Özel)

«*Kıyamet gününde en çok buğzettiğim ve benden uzak olanlar, gevezelerle, avurtlarından şişire şişire konuşarak bilgiçlik taslayanlardır.*» (Hadis-i Şerif, Sünen-i Tirmizî)

Tüm yazılanlara bakarak bize düşen görev şudur: Okuduğumuzu ve öğrendiğimizi pratiğe dökelim. Ancak bu takdirde çevremizde etkili olabiliriz.

4-İrfanî boyutun en önemli kısmı olan Zikrullâh kavramının yanlış anlaşılmasıdır. Hilafetten saltanata yapılan geçişten sonra devrimci bir özelliğe sahip olan İslâm; can korkusu ile tekke ve zaviyelere hapsedildi. Sonuçta, suya sabuna dokunmayan, toplumun sorunlarına cevap vermeyen ve sadece kalbleri tatmin eden bir anlayış ortaya çıktı. Varsın insanlara zulmedilsin, tağutlar hükmetsin! Bunlar hiç önemli değildi! Tek ciddi konu, tüccar ibadeti ve kolay cennet yolcuları olmaktı.

Yüzyıllarca süregelen bu anlayışa, günümüzde tepkiler oluştu. Genç nesil, kavramları, evrenselliği ve sorgulamayı kavradı. Yani Allâh'ın indirdiği ve yaptırım gücü olan gerçek İslâm'ı öğrendiler. Ancak, bu yanlış tasavvufî anlayışa olan

düşmanlıkları onları Zikrullah'tan ve ibadetlerden alıkoydu. Böylelikle dizginler nefsin eline verildi.

Bizler, tarihten gelen yanlışlıkları bir kambur gibi taşımak mecburiyetinde değiliz. Bugün irfan denilen tasavvufa yeni bir muhteva kazandırmak mecburiyetindeyiz. İbadetlerle yeniden barışmalıyız. Çünkü Allah'tan hakkıyla korkanlar, Allah'a en çok ibadet edenlerdir. Tabii bilinçli bir şekilde... Allah Resulü @ buna en güzel bir örnektir.

Yakın zamanda İslâm Devrimi'ni gerçekleştiren aziz İmâm'ın hayatını incelersek, zikrin, duanın ve nafil ibadetlerin hayatındaki yerini görmüş oluruz. Kanaatimce biz, onun sadece devrimci yönünü görmüşüz. Halbuki ondaki asıl cevher, ilmin üçüncü safhası ve irfanı idi. Herhalde onu bize sevdiren de bu yönüdür.

Bu konularda ilk nüzul olan Mekkî sureleri incelersek, Mekte döneminin İslâmî şahsiyetlerin oluşum safhası olduğunu görürüz. Bu konudaki ayetlere bakalım.

«Ey örtüsüne bürünen! Geceleyin kalk (namaz kıl)! Yalnız gecenin birazında (uyu), gecenin yarısında (kalk), yâhut bundan biraz eksilt veyâ arttır ve ağır ağır Kur'an oku! Doğrusu biz, senin üzerine ağır bir söz bırakacağız. Gerçekten gece kalkıp ibadet etmek, daha oturaklı ve (geceleyin) okumak daha etkilidir. Çünkü gündüz senin uzun süre uğraşacağın işlerin vardır.» (Müzzemmil:1-7)

«Gecenin bir bölümünde O'na secde et. (akşam ve yatsı namazını kıl) ve gecenin uzun bir bölümünde O'nu tesbih et.»

(İnsan:26)

«Onlar, ayakta, oturarak ve yanları üzerinde yatarken Allâh'ı anarlar, göklerin ve yerlerin yaratılışı üzerinde düşünürler: "Rabb'imiz (derler), bunu boş yere yaratmadın, sen yücesin, bizi ateş azabından koru!"» (Âl-i İmrân:191)

«Allâh'ın göğsünü İslâm'a açtığı kimse, Rabb'inden bir nur üzerine değil mi? Allâh'ı anmağa karşı yürekleri katılaştırmış olarlara yazıklar olsun. Onlar apaçık bir sapıklık içindedirler.» (Zümer:22)

Günümüzde insanların birçoğu, inqilâbçı olma iddiasındayken, pratikte bunun gereği olan eylemler içinde bulunmadıkları görülmektedir.

Aşağıda, kısaca bir da'va adamının özelliklerini kendi eksikliklerimizle ve bilgimizce yazmaya çalışacağım. Her müslümanın bu maddelerde kendini bulması gerekir. Bunu göremiyorsa kendine bir çekidüzen vermesi ve iç inqilâbı yapması şarttır.

Kısaca özetlersek;

*Müslüman, müslümanların kendisinin elinden ve dilinden emin olduğu kimsedir.

*Gerçekleri değiştiren değil, aksine helali helal, haramı haram kabul edendir.

*Allah'ın emrine uyarak O'nun kanunlarının sınırlarında durandır.

*Kur'an'ın getirdiklerine imân edip onu ilmî ve amelî olarak tatbik edendir.

*Boş ve batıl sözlerden yüz çeviren, söz ve ahdine sadık olandır.

*Müslüman, kardeşine şefkatli ve merhametli müstekbirlere karşı azamet ve şecaatli olandır.

*İnananları dost ve kardeş edinendir.

*Zillet ve aşağılığı reddeden, izzet ve şereften başka bir şeyi ka-

bul etmeyendir.

*Doğruluğa hakkı ile sarılan, aleyhine olsa bile hakkı inkar etmeyendir.

*Şeytanın hakimiyetini kabul etmeyip, ağır gelse dahi hakk olan bir da'vaya hizmet edendir.

*Kendi nefsi için sevdiğini kardeşi için de seven, kendi nefsi için sevmediğini onlar için de istemeyendir.

*Müslüman, kardeşine eliyle ve diliyle eza vermeyendir. Eminlik sıfatını taşıyandır.

*Müslümanın başka bir kardeşinin ırzında, malında ve kanında gözü yoktur. Din kardeşini küçük ve hor görmez.

*Müslüman, kardeşine hased etmez, buğzetmez, kin gütmmez, aybını araştırmaz ve alışverişinde sahtekârlık yapmaz.

*Sadece müslümanlara değil tüm canlılara karşı sorumlu olduğunu bilir. Mazlumun yanında, zalimin karşısında olur. Velev ki başka din-den olsa da...

*Ailesine, ebeveynine, çocuklarına, arkadaşlarına karşı kibar ve ölçülü olandır; onları sever, onları eğitmeye çalışır.

*İnsanî ilişkilerinde kendi çıkarını ön plana alarak inancına zarar getirmez.

*Kardeşlerini Allah rızası için sürekli ikaz eder. Onların hatasını onları rencide etmeden söylerken kendisini de sorgulayandır.

*Kendisinin hoşuna giden sözleri söyleyenlerden uzak durur.

*İbadet kavramına dikkat eder. Dinde lakayd olmaz. Bulduğu toplumda ibadete karşı bir zaaf varsa onlara uymaz. Onları ikaz eder.

*İlmî veyâ siyasî bir sohbette işi benliğe ve tartışmaya kadar götürmez, bunun önünü keser.

*İslâm ahlakına gereken önemi verir. Kendi fikrini kabul etmeyenlerin dahi onu takdir etmelerini sağlaması gerekir.

*Tebessümü kardeşinden eksik etmez. Asık suratla insan ilişkilerine girmez. Şahsî problemlerini davete yansıtmaz.

*Müslüman, kardeşinin derdine ve sevincine ortak olur. Onu kendisinin bir parçası kabul eder.

*Çocuklarına bırakılacak en büyük mirasın şehâdet olduğunu kabul eden ve bütün konuları ailesinde işleyen, onları bu tür fedâkârlıklara hazırlayandır.

*Çocuklarına ilmî ve siyasî konularda yetişmelerinde yardımcı olur. Başkalarını yetiştirirken gösterdiği sebat ve azmi, kendi ehline de gösterendir.

Bu maddeler çoğaltılabilir. Mühim olan maddelere uymaktır. Bunlar bizim hayatımıza girerse bulunduğumuz toplumda sevgi, samimiyet, yardımlaşma, fedâkârlık ve merhamet yeniden dirilir. Bizler de Allâh'ın razı olduğu kulların takdir ettiği kimseler oluruz. Kısacası Allâh Resulü gibi emin oluruz.

İNQILÂBÇI GENÇLERE TAVSİYELER:

İnqilâbçı gençlerin pratikte yapmaları gereken şartları Rahmetli İmam'ın gençler yapmış olduğu tavsiyelerden istifade ederek yazacağız. Hayatı belirli kurullarla şekillenmeyen insan başıboştur. Buradaki amacımız insanları maddeler arasında sıkıştırmak değil, onları açarak mükemmelliğe giden irfanî yolu bulmaktır. Özelde şahsımıza, genelde müslümanlara tavsiyelerimiz şunlardır.

1. Pazartesi ve Perşembe günleri mümkün olduğu kadar oruç tutmaktır. Allâh için tutulan oruç, kişiyi kötülükten alıkoyar, maleyanî ve boş sözlerden, ğybet gibi kötü hastalıklardan alıkoyar.

2. İbadetle aramızı yeniden bulmalıyız. Allâh'ın, Kitab-ı Kerim'de "*Dosdoğru kılınız!*" dediği namazı, zamanında kılmalıyız. Bu, öyle bir namaz olmalı ki, bizi veyl'den kurtarıp kötülüklerden sakındırmalıdır. Bu namazı kılarken tüccarca düşünmek yerine kulluk bilinci için eda etmek düşünülmalıdır. Sünnet namazlara yeniden yönelmek, namaz sonrası zikir etmek, bol bol tekbir ve salavat-ı şerife getirmek; abdest, kuşluk, evvâbîn vs. sünnet namazları kılmak katı olan kalbimizi yumuşatacaktır.

Mekke toplumunda yeni oluşan İslâm cemaatının gelişmesinde büyük katkısı olan gece namazını kılmamız gerekiyor. Bunu haftada birkaç gün olarak planlamamız ve kalktığımız zamanı da en iyi şekilde değerlendirmemiz şarttır.

3. Fuzulî toplantı ve TV programlarından kaçarak zamanında uyumalıyız. Erken yatma bize erken kalkma fırsatını verir. İnsan bünyesi için yeterli olan uykudan fazlasını almamaya gayret sarfetmeliyiz.

4. Kur'an'ı, tefsirden, mealen ve Arapçası olarak bol bol okumalıyız. Hiç olmazsa ömründe bir kez bir müslümanın baştan sona kadar kendisine gönderilen bu ilâhî mektubdan haberdâr olması şarttır. Okuduğunu pratiğine dökmek ise Allâh'ın emridir. Bazı sureler (Yasin, Tebareke gibi) sabah akşam okunmalıdır...

5. Müslümanın, insan tiplerini iyi bilmesi şarttır. Bunun için Bakara sûresi ilk beş ayeti, Mü'minûn sûresi, Asr Sûresi, Kafîrûn ve Münaffiqûn sûrelerini çok iyi bilmesi gerekir.

6. Ahd ve sözde dikkatli davranılması gerekir. Kimle olursa olsun anlaşmaya muhakkak uymalıyız. Söz verilen yerde önce bulunmalı, teminatlarımızı zamanında yerine getirmeliyiz.

7. Yoksullara yardımda bulunup infak etmek: İslâm da'vasının maddî gücü, ferdin fedâkârlığından oluşur. Elimizdeki maddenin bize değil, bizim ona hükmetmemiz gerekir. Her müslüman kazancının belirlenen bölümünü da'vası için kullanmalıdır. Bu vasıf, aynı zamanda müttakilerin vasfıdır.

8. Fakirin çağırılmadığı, insanların makam ve güçlerine göre değer verildiği, boş sözlerin sarfedildiği toplantılardan kaçınmak gerekir.

9. Kılığımız, yürüyüşümüz, yere basmamız, kibirden gururdan uzak olmalıdır. Ne kadar dik yürürsek göğe ulaşamayız, ne kadar sert yere basarsak arzı delemeyiz. Ne olduğumuzu bilmeli ve sade giyim, sade bir hayatı seçmeliyiz.

10. Konuşma ve susmada ölçümüzün olması gerekir. Bir toplulukta susmamız kibir veriyorsa ko-

nuşmak, aksi oluyorsa konuşmamız ölçümüz olmalıdır. Söz, eğer yerinde söylenirse altındır. Yoksa sırf konuşmuş olmak için konuşmaktan sakınmamız ve dinlemesini bilmemiz gerekir. Dua, mü'minin silahı olduğuna göre onu dilimizden düşürmememiz, bizlerin şahsiyeti için önemlidir.

11. Gerek normal yaşantıda, gerek medrese-i Yusufiyye'de dinç kalmamız için spora değer vermemiz gerekir. Bu konuda çocuklarımıza da önderlik yapmamız babalık görevidir. Bugün dışarıda bu imkân kalmadığı için, akşam ve sabahları hiç olmazsa kültür-fizik hareketleri yapılmalıdır.

12. Müslümanlar için lâzım olan bilgileri bilmemiz gerekir. Bunun için müslümanın dinî, ictimâî, siyasî, ilmî konuları bilmesi ve kendini çok iyi yetiştirmesi da'vası için gereklidir. Kendini aktif tutabilmesi için panel, konferans ve açık oturumlara katılması veyâ seyretmesi, kendi da'vasını anlatan müziği evinde dinlemesi gerekir.

13. İlmin yaşı yoktur.. Kur'an bilmeyenlerin acilen Kur'an'ı ve sonrasında buldukları bir alimin elinden Arabça'yı, tecvidi öğrenmeli; dinlerini öğrenmede önem arzeder. Bu ilimledir ki, insan, daima uyanık ve dikkatli olur. İslâm'ı yıkmak için kurulan yerli ve yabancı tuzaqları farkederek.

14. Bize yapılan iyilikleri unutmamak ve yaptığımız iyiliği başa kakmamak, şahsiyetli insanın şartıdır. İnsanların hatalarını gördüğümüzde kendimize çekidüzen vermeli ve onu da uyarmalıyız.

15. Maddî yönden yoksullara, manevî yönden evliyâullâha bakmalıyız.

16. Aktüaliteyi bilmemiz ve her türlü basın-yayın organlarını takip etmemiz gerekir. İnsan, her yayın organında kendisine lâzım olacak bir haber bulabilir.

Bu maddeleri çoğaltmak mümkündür. Allâh, hepimize yazdıklarımızla, okuduklarımızla, söylediklerimizle ve duyduklarımızla amel etmemizi sağlasın. Hepimizi sırat-ı müstaqîmden ayırmasın. Amin. □

ŞAXEK JÎ DARA XWEZÎYA

Şakirê KOÇER

Emê weke stêrkên 'ezmanan,
 Yek bi yek vetemirin.
 Da kû roja Îslâm bi tîrojên xwe yê
 heftrengînva
 Li ser welatê me bizê!
 Bla cenga me ya pîroz da şev zêde reş û
 tarî bibe,
 Da kû fereca sibeha serkevtinê nêzîk bi-
 be!
 Em weke xwuşka Sûmeyye (r),
 Weke pehlewane Hemze (r),
 Weke lehenge Hûsêyn (r),
 Bostanê tewhîdê bi xwîna xwe ya sor av
 bidin
 Da kû sorgûl, rîhan, binevş, sosin û
 kûlîlkên bêhn-xweşên rengînên
 şehadetê tê da serî hildin!
 Bla xwîna me weke Dicle û Ferat biheri-
 ke!
 Da kû keşta Şoreşa Îslâm ber xwe bibe!
 Da kû Şoreşa me bimeşe...
 Hetâ bi xwîna şehîdan behrên pêlîn çê
 nebe,
 Em hevîyên xwe, beyhude bi mercanan-
 va girênedin!
 Lewra hozan wiha dibêje:
 "Mercan, behrên pêlîn da cîh çêdikin."
 Em weke tovê genim, yek bi yek xwe axa
 şehadetê bireşînin,
 Da kû bi hezaran simbilên bawermend
 şîn bibin!
 Hey çîyayê Cudî, dîsa tofane!
 Dîsa serzemîn buye behr!
 Lê ne bi avê!..
 Bi xwîna şehîdan, bi xwîna gorîyên
 Qur'ân!
 Bi xwîna şehîdên Şoreşa Îslâm!
 Hey Cudî, dîsa sancaga Tewhîdê, ji keşta

Nebî Nuh ra bihejîne

Va keşta Nuh hat!
 Hey bilbilên mû'minên Kûrd!
 Êdî bese xem, bese keser, bese axîn, bese
 nalîn!
 Hey bilbil! Êdî dev ji girînê berde!
 Hey bilbil! Êdî hêstiran ji kanîya çavan
 neherikîne!
 Kûrdîstan bi xwîna şehîda hate avdan,
 Kûrdîstan ji te re bu gûlîstan!
 Hey bilbil mizgînî ya min li te,
 Rojên kû gûlên evîndâr serê xwe hildin,
 Gûhdârî naxmeyê te bikin û mest bibin,
 nêzîkin!
 Hey zarên şêrînen hingivîn!
 Bi 'eşq û şewq, bi keyf û şahî
 Bi awazên Rojhilatê bistêrin!
 Bi qelema Ehmedê Xanê û Feqîyê Tey-
 ran,
 Helbestan nexş bikin!
 Lewra dîlana me ye,
 Nivş bi nivş dîloka bibêjin!
 Lewra dîlana me ye,
 Gelên me zava, azadû buke,
 Destên zava û buk û xêlîvanan,
 Bi xwîna şehîdên Şoreşa Îslâm hatine
 hinnekirin!
 Dîlana me ji hemî dîlana bi rumettire
 Dîlana Mem û Zîn,
 Leyl û Mecnun,
 Ferhad û Şêrîn,
 Kerem û 'Eslî
 Li ber dîlana me, ti rumet ifade nake!
 Hesreta Yaqub (s) wê paş de bimîne!
 Lewra rojên nêzîk de wê Yusûf (s) bibe
 mîr, ser textê heqdârîyê rûnê!

ŞEYH SAİD QİYAMI'NIN KÖKENLERİ-7

İbrâhîm Sèdiyanî

Geçen Sayıdan Devam

Sark İstiklal Mahkemesi Başkanı ve Denizli milletvekili Mazhar Müfit Kansu, dava dosyasının ve evraklarının incelenmesinden sonra 28 Haziran 1925 tarih ve 1925/69 sayılı İstiklal Mahkemesi kararını tebliğ eder:

“Yapılan mahkemelerden ve tetkiklerden, tekke ve zaviyelerin birer kötülük ve fesat ocağı oldukları ve bu tekkelerle zaviyelerde şeyhlerin kendilerine Allah süsü vererek halkı kendilerine tapırmak gibi, dinin kabul edemeyeceği fiiller işledikleri, mahkeme huzurundaki ifadelerinden anlaşılması dolayısıyla Şark İstiklal Mahkemesi, yargı bölgesi içindeki bütün tekkelerle zaviyelerin kapatılmasıyla kaldırılmasına karar vermiştir.

Şeyh Said'in vukua getirdiği müsallah (silahlı) isyan ve ihtilal hareketlerine muhtelif şekil ve suretlerle karşılık katılarak isyanın devam ettiği haftalar ve aylar boyunca birçok şehir, kasaba ve köyleri, devlet ve hükümet zabıta ve askerî kuvvetleriyle kanlı bir harp halinde çarpışmak suretiyle zabt ve işgal eden ve ihtilal bölgesindeki en mühim vilayet ve merkezlerinden Diyarbakır şehrini dahi muhasaraya ve orada dahi inat ve ısrarla harp ve katlden çekinmeyen ve nihayet uğradıkları acz ve mahrumiyetlerden sonra tutuldukları günlere kadar birçok asker, zabıt ve vatandaşları cerh, şehit, esir eden; sirkatler, gaspler, yağmalar yapan ve yaptırın şahıslardan oldukları iddiasıyla mahkemeleri icra edilmiş olan 81 sanıktan Şeyh Said, Şeyh Abdullah, Kamil Bey, Baba Bey, Şeyh Şerif, Fakih Hasan, Hacı Sadık Bey, Şeyh İbrahim, Şeyh Ali, Şeyh Celal, Şeyh Hasan, Mehmet Bey, Hanili Salih Bey, Madenli Kadri Bey, Şeyh Şemsettin, Dara Hini Tahrirat Katibi Tahir, Nahiye Müdürü Tayyib ve avaneden 29 kişi idama mahkum edilmiştir.”

Şeyh Said'in alevî hizmetkârı Çerko, mahkeme kararıyla serbest bırakıldı. Mahkeme reisi, Çerko'nun beraatini tebliğ edince Çerko salona giriyor ve kahramanca şöyle haykırıyor:

“Şeyh Said'in olmadığı, İslâmsız bir dünyada, benim için hayat haramdır. Zillet altında yaşamaktansa izzetlice idam sehpasında ölmek daha evladır.”

Çerko idam ediliyor...

Şeyh Said ve beraberindekiler, tekrar hapisaneyeye getiriliyor. 28 Haziran'ı 29 Haziran'a bağlayan gece Şeyh Said ve diğer İslâm askerleri, işerde Qur'ân okuyup namaz kılarlar. Muhafız Bölüğü Komutanı Nazif Bey görünür. Sert bir sesle emir verir: “Haydi bakalım birer birer çıkınız!”

Hepsi dışarı çıkar. En önde Feqi Hesên vardır. Şeyh Said, ortalarda bir

yerdedir. İstiklal Mahkemesi üyeleri de orada amade beklemektedir. Ali Saib Bey, kendisiyle içli-dışlı olduğu Şeyh Said Efendi'yi kafilede göremeyince yüksek sesle sorar:

–Said Efendi nerede?

Şeyh Said yanıt verir ve biraz şakacı bir üslubla:

–Buradayım!.. Ali Saib Bey, hani doğruyu söylemen gerekirse, beni kurtaracaktın. Kurtulmuş olsaydım, Xînus'a kuzu yemeye davet edecektim seni!..

–Ne yapalım Said Efendi!.. Seninle Hînus'ta kuzu yiyemeyeceğiz.

–Ben Qur'ân'a göre doğru olanı yaptım ve mahkemede doğruyu söyledim. Doğruluğun cezası idam mı?

–Şeyh Efendi, bundan daha hafif ceza olur mu?

–Bundan daha ağırını söyle bakalım Saib Bey...

–Bu kadar Türk kanının dökülmesine, hânumanların sönmesine sebep oldum. Cezanı çekeceksin...

–Seni severim. Ama rûz-u Mahşer'de seninle muhakeme olacağız.

–O gün babasız bıraktığın masum çocuklar, hânumanlarımı söndürdüğün biçarelerle muhakeme edileceksin.

–Zâlim ve kâtillerle elbet mahşer gününde hesablaşacağız. Boynuzsuz keçinin âhını boynuzlu keçiden alırlar. Bana şehâdeti nasib eden Allâh'a şükrediyorum. Şunu bilin ki, benim kanım sizin inkılâbınızı boğacaktır.

Daha sonra Şeyh Said, idam sehbasına götürülür. Yolda dua okumaktadır. Şeyh Said duasını bitirince, askerler tarafından boynuna yağlı kemend geçirilir. Bu esnada Şeyh Said'e son isteği sorulduğunda, kağıt kalem ister ve kağıda Arapça olarak şunları yazar:

“We lâ ubali bi sulbî fi cûz'u-ir râda İn kane mesre'i fi-Allâh'i ve fi'd-dîn.”

(Mücadelem Allâh için ve din için oluktan sonra idam sehbarında asılmamda korkum yoktur.)

...Ve Şeyh Said Hazretleri, 28 Haziran'ı 29 Haziran'a bağlayan gece, saat 02:00'de darağacına asılarak idam edilir.

Şeyh Said idam edilir!.. Şeyh Said şehid olur!.. Şeyh Said rehber olur!.. Şeyh Said halkından ayrılır ve Rabb'ine kavuşur. Halkını, ‘ümmetin yetimle-ri’ olarak bırakır ve gider.

Hz. Hamza'nın, İmam Ali'nin İmam Hasan'ın, İmam Hüseyin'in, Yasir ailesinin yanına, şehidlerin diyarına gider. Ve yetim kalan mazlum, mustez'af ve

Şeyh Said'in alevî hizmetkârı Çerko, mahkeme kararıyla serbest bırakıldı. Mahkeme reisi, Çerko'nun beraatini tebliğ edince Çerko salona giriyor ve kahramanca şöyle haykırıyor:

“Şeyh Said'in olmadığı, İslâmsız bir dünyada, benim için hayat haramdır. Zillet altında yaşamaktansa izzetlice idam sehpasında ölmek daha evladır.”

Çerko idam ediliyor...

mahrum Kürdistan halkı hep bir ağızdan feryad eder.
Kürd anaları ağıt yakar:

*"Eza eza günüdür
Bugün eza günüdür.
İdam edildi Şeyh Said,
Bugün matem günüdür."*

İDAM EDİLENLERİN LİSTESİ:

- 1-Şeyh Saidê Palewî
- 2-Mij (Muş) ve Gûmgûm (Varto) Cebheleri Kumandanı Şeyh 'Ebdullah Melikanî
- 3-Gûmgûm (Varto)'a saldıranlardan aşiret reisi Xalid oğlu Kamil Toqliyanî
- 4-Kamil Toqliyanî'nin kardeşi Baba Bey
- 5-Mezra (Elazığ) Cebhesi Kumandanı Şeyh Şerif
- 6-Dara Hênê (Genç) İnzibat Kumandanı-Geri Hizmetler Amiri ve fîqh otoritesi olarak tanınan Feqî Hesen Fehmî
- 7-Dara Hênê (Genç) mıntıkasındaki isyan hareketlerinde bulunan reislerden Hecî Sadîq Valîrî
- 8-Palo (Palu), Mezra (Elazığ) ve Çewlîk (Bingöl) cebhelerinde çalışan ve kıyamcılar nâmına Bingöl'de idareyi ele alan reislerden Dep (Karakoçan)'in Çan nahiyesinden Şeyh İbrahim
- 9-Xarpıt (Harput) Cebhesi'nde savaşan ve mücahidler üzerinde etkisi olan Şeyh 'Elî
- 10-Şeyh Celâl
- 11-Dep (Karakoçan)'in Çan nahiyesinden Şeyh Hesen
- 12-Amed (Diyarbakır) ve Licê (Lice) çatışmalarında müfreze komutanlığı yapan İzzed Gerîbî oğlu Muhammed Bey
- 13-Çatışma sonucu yakalanan reislerden Mustafa Hênî(Hanili)
- 14-Salih Bey
- 15-Nezîb dağlarında tutuklanan Dep (Karakoçan)'in Çan nahiyesinden Şeyh 'Ebdullah
- 16-Dep (Karakoçan)'in Çan nahiyesinden Şeyh Ömer
- 17-Tekkesinde kıyam hazırlıkları için toplantılar yapan Şeyh Ademê Hênî
- 18-Ma'dena Ergênê (Maden) İnzibat Komutanı Qadrî Ma'denî
- 19-Mücahidlerin temsilcisi olarak Melle Mehmudê Pîranî
- 20-Şeyh Şemseddin Ferqînî
- 21-Qıyam propagandacılarından Şeyh İsmail Termilî
- 22-Şeyh 'Ebdulletîf Termilî
- 23-Gûmgûm (Varto) baskınından Melle Emin Belikanî
- 24-Salih Bey oğlu Hesen Hênî
- 25-'Ereb 'Ebdî
- 26-Gûmgûm (Varto)'a yüz atlısıyla saldıran Xelîl oğlu Muhammed
- 27-Şeyh Şerîf'in kâtibi ve arkadaşı Hesen oğlu Süleyman Şînikî
- 28-Palo (Palu) ve Mezra (Elazığ) muhacirlerinden köy öğretmeni Melle Cemil Musyanî
- 29-Aşiretiyle ayaklanmaya katılan Az aşireti reisi

Demirci Ömer oğlu Süleyman

30-Gêgî (Kığı) saldırısına katılan Şerif oğlu Süleyman

31-Feqî Hesen'in kâtibi Tahir

32-Mustafa Bey oğlu Mahmud Hênî

33-Gûmgûm (Varto)'dan Şeyh 'Ebdullah ile çalışan Şeyh Musa oğlu Şeyh 'Elî

34-Gûmgûm (Varto) mücahidlerinden beylik bir katırla Xalidê Hesenanî'ye kaçarken yakalanan Hecî Xalidê Belikanî

35-Gûmgûm (Varto)'u fethedenlerden Gîhadîn (Diyadin)'li Tîmur Ağa

36-Kamil Xînûsî oğlu 'Ebdulletîf

37-Gûmgûm (Varto) fatihlerinden Muhammed Mijî (Muşlu)

38-Süleyman Mijî

39-Behrî Mijî

40-Usad şeyhlerinden Şeyh Cemil Zorabadı

41-Çapakçur (eski Bingöl) boğazı çatışmasında bulunanlardan Süleyman oğlu Yusuf Çewlîkî

42-Yamaç aşiretinden 'Elî Badan

43-Şeyh 'Ebdullah'ın yanında savaşan Xalid

44-Çatışmalarda yaralanan Muhammed oğlu Tahir

45-Nahiye müdürü Tayyîb 'Elî

46-Çewlîk (Bingöl) Kaymakamı Hüseyn Hêlmî

47-Şeyh Said'in hizmetkârı Yusuf oğlu Çerkes Jandarma Hamid

48-Salih oğlu Hesen

Ayrıca;

İdama mahkum olan Salih Beyzâde Hüseyn'in cezası küçük olmasından dolayı Adana'da onbeş yıl küreğe ve yine idam mahkumlarından Çewlîk (Bingöl) Kaymakamı Çerkes Hüseyn Hêlmî'nin de Kuva-i Milliye'den geçmiş eski hizmetleri gözönünde bulundurularak cezası Konya'da onbeş yıl küreğe çevrilmiştir.

Dara Hênê (Genç) Valisi İsmail Hakkı'nın Livane (Artvin)'nin Hopa ilçesinde bir yıl hapsine ve devlet hizmetlerinde çalıştırılmamasına...

Jandarma Yüzbaşısı 'Elî 'Ewnî ve teğmeni Mihrî'nin askerlikten turları ile onar yıla...

Cemil Paşazâde Ekrem'in on yıl küreğe...

Bingöl hakimi Rıza Beğdadî'nin millî hudud dışına çıkarılmasına...

Cemil Paşazâde Muhiddin, Qadrî, Memduh ve Ömer Bey'lerle Naqîb Bekr Sıdqî'nin mes'uliyetsizliklerine...

Rûşdî Hüseyn Bazganî, Sıhhiye katibi Niyazi, Feqî İlyas, emekli binbaşı Qasım ve on arkadaşının beraatine karar verilmiştir.

Naqîb Bekr Bey, Cemil Paşazâde Ömer, Qadrî, Cevdet, Memduh ve Muhyiddin Bey'in de haklarındaki ixbaratın kânunî mes'uliyeti muste'zim fillerinden olmadığı anlaşıldığından onların adem-i mes'uliyetlerine karar verilmiştir.

ŞEYH SAİD QİYAMI'NIN NİHAİ ZAFERE ULAŞAMAMASININ SEBEBLERİ:

1-Qıyam'ın düşünülen zamandan önce, hazırlıksız ve bir provakasyonla başlaması:

Qıyam düşüncesi, Şeyh Said'de ve diğer âlimlerde

Aralık 1924'de oluşur. İslâmî bir kıyam için hazırlıklar yapılmaya başlanır. İlkbahar'da en az bir veya iki yıl sonra düşünülen hareket, 13 Şubat 1925'de Şeyh Said Efendi Pîran'da bir düğünde vaaz verirken rejim askerlerinin bilinçli provakasyonu ile bir emr-i waqî (oldu-bitti) neticesinde, müslümanlar daha kıyam hazırlıklarını yapmışken başlar ve artık olayların önü alınmaz. Rejimin en hazırlıklı ve müslümanların en hazırlıksız olduğu bir dönemde başlayan kıyam, nihaî zafere ulaşamadı.

2-Sonu gelmeyen ihânetler:

Daha önce de ifade ettiğimiz üzere Şeyh Said Kıyamı Tarihi, 'İhânetler Tarihi'dir. İlk Şeyh Said'e biât eden birçok aşiret, şeyh ve ağalar, kendilerini para ve makam karşılığında rejime satarak Şeyh Said'e ve şanlı kıyama ihânet ettiler. Şeyh Said ve erlerini arkadan vurdu. Önce Gêğî (Kıgı) saldırısında Kürd ulusalı Xor-mek aşiretinin Kemalist rejimle anlaşarak Şeyh Said'in mücahidlerini arkadan vurması, Mezra (Elazığ) ve Meledî (Malatya) üzerine yürünürken Alevî ve Kürd ulusalı olan çevre aşiretlerin yaptığı ihânetler -ki hepsi para karşılığında kendilerini Kemalist rejime satmışlardı-, Gûmgûm (Varto), Mij (Muş) ve Zûlqarneyn (Bitlis)'deki aşiretlerin ihâneti, en sonucusu ve en öldürücü-ü de Şeyh Said'in bizzât bacanağı Binbaşı Qasım tarafından yakalattırılıp laik rejime teslim ettirilmesi...

3-Rejimin yalan-yanlış propagandaları:

Laik rejim, Şeyh Said Kıyamı başladığında, kıyamın mahiyeti hususunda her tarafa ayrı bir şekilde -nasıl uygun oluyorsa öyle- propaganda yaptı. Bu cümleden olarak Kürdistan'a ayrı, Türkiye'nin batısına ayrı, Avrupa'ya ayrıve Ortadoğu'ya ayrı bir dille malumat(!) verdi.

Kemalist rejimin kıyam bölgesinde yaptığı propaganda: "*Şeyh Said, Ermenilerle işbirliği içindedir. İngilizler, Fransızlar ve İtalyanlardan destek görüyor. İsyanın dinî motifleri sizi yanıltmasın!*"

Türkiye'nin batısındaki yerlerde yaptığı propaganda: "*Doğu'da Ermeniler ve Hristiyanlar, Kürdleri alet ederek isyan çıkarmıştır. Amaç, Doğu ve Güneydoğu'da bir Ermenistan Devleti kurmaktır.*"

Avrupa'ya yaptığı propaganda: "*Doğu'daki isyan hareketi, şeriat için yapılmıştır. Eğer isyanı bastırmak için bize yardım etmezseniz, sizin baş düşmanınız olan İslâm, yeniden vücut bulacaktır.*"

Ortadoğu'ya yaptığı propaganda: "*Bu isyan, Anadolu ve Arab dünyasını işgal etmek isteyen büyük devletlerin çıkarttığı azınlık isyanıdır.*"

4-Rejim askerlerinin Şeyh Said askerleri kılığına girerek soygun ve talana girişmesi:

Kıyamı durdurmakta epey zorlanan laik rejim, çok sinsi bir yöntemle başurarak kendi askerlerine Şeyh Said askerlerinin giydiği kıyafetleri giydirmek suretiyle soygun ve talana sevketti. Şeyh Said askerleri kılığında rejim askerleri her tarafı yağmaladı. Evlere girerek eşyaları ve kadınların taktıkları altınları gasbettiler. Hattâ, tecavüz olaylarına dahi karıştılar. Böylece saf olan belli kesimler, bunları Şeyh Said'in mücahidlerinin yaptığını sanarak Şeyh Said'e olana desteklerini kestiler ve hattâ "*Bunlar, hem, biz serat için kıyam ediyoruz, diyorlar, hem de kızlarımıza tecavüz ediyorlar*" deyip rejimin safına geçtiler.

ŞEYH SAİD KAYBETTİ Mİ?

Şehid Beheştî'nin çok güzel bir sözü vardır: "*Şehid verdik demeyin, şehid kazandık deyin!*"

Kazanım; elde etmek ve iye (sahib) olmak demektir. Özdekçi (materyalist) bir bilgilenme ve eğitim çemberi içinde bulunduğumuz için '**kazanmak**' olgusuna (görün-gü) bakışımız da hep bu doğrultuda oluyor.

İmam Hüseyin kayb mı etti?

Şeyh Said, Seyyid Qutub, İzzeddin El Qassam, Malcolm X, Abbas Musawî ve nice şehidlerimiz...

Bunlar kayb mı etti? Kesinlikle 'hayır'!..

Bir hareketin ve hareket rehberinin kazanıp kazanmadığını belirlemek için, hareketin o anki neticesine değil, tüm zamanlar içinde, dengeleri nasıl, ne derece ve ne yönde etkilediğine bakmak gerekir. İmam Hüseyin 72 yâraniyla birlikte katledildi. Hiçbir erk kazanımına mazhar olamadı. Ama İmam Hüseyin'in dökülen pâk kanı, bugün bir milyarlık İslâm ümmetine hayat veriyor. İmam Hüseyin'in kanı İran'da devrim oluyor. Filistin'de intifâda, Kürdistan'da serhıldan, Cezayir'de direniş, Keşmir'de kıyam, Tacikistan'da umud oluyor. Demek ki İmam Hüseyin kaybetmedi; kazandı. Hem de çok büyük bir zafer kazandı. Bilâkis, kaybeden zavalı Yezid ve takibçileridir.

Her zamanın, her savaşın, her coğrafyanın bir Seyyidü's-Şüheda'sı vardır. Bunlar, mazlum ve mahrum bırakılmış halkların, mustez'af kitlelerin ve yalın ayaklıların rehberleridirler.

Uhud'da Hz. Hamza, Sıffin'de Ammar bin Yasir, Kerbelâ'da İmam Hüseyin, Endonezya'da Prens Şeyh Yusuf, Bharat (Hindistan)'da Ebu'l Kelam El Azad, İran'da Muhammed Hüseyin Beheştî, Kafkasya'da Şeyh Şamil, İraq'da Muhammed Baqir Es-Sadr, Hicaz'da Cüheyman El Uteybî, Lübnan'da Abbas Musawî, Filistin'den İzzeddin El Qassam, Mısır'da Seyyid Qutub, Trablusgarb (Libya)'da Ömer Muhtar, Cezayir'de Şeyh Abdulkadir, Nijerya'da Şeyh Osman Dan Fudio, Güney Afrika Cumhuriyeti'nde İmam Abdullah Harun ve Yeni Dünya (Amerika)'da Malcolm X (Malik el Şahbaz)...

Kürdistan'ın Seyyidü's-Şüheda'sı da Şeyh Said'dir.

Kürdistan'daki müslümanlar, muvahhid ve müttahî bir müslüman olmanın laik-Kemalist diktaya karşı mücadele etmenin gerekliliğini izah etmeye çalışırken '**Şeyh Said gibi olmak**' sözüyle ifade ediyorlarsa, bu demektir ki Şeyh Said kaybetmemiştir. Şeyh Said'in kazandığı zafer, büyük bir zaferdir. Bu zaferin adı, '**Şeyh Said'in takibçileri olan inqlâbçı bir nesil yetiştirmek**'tir.

Şeyh Said hayatta iken yetiştiremediği Hüseyinî nesli, şehid olduktan sonra yetiştirmiştir. Bu, daha büyük bir öğretmenliktir ve adı 'ölümsüzlük'tür.

Bu nesil, Şeyh Said'in neslidir. Kevser pınarından beslenen bu nesil, Fatıma Zehra'nın çocukları ve Kerbelâ'nın askerleridir. İmam Hüseyin'in yoldaşı ve Zeyneb'in feryadıdır.

Ve bu nesil, Amed'de, Herran'da, Serhad'da, Ğarzan'da, Botan'da, Bahdınan'da...

Bu nesil, hep bir ağızdan tek bir yürek halinde haykırıyor: "*Kerbelâ düroka me-Şeyh Said serokê me*" (Kerbelâ tarihimiz-Şeyh Said önderimiz!)

BİTTİ

□

Abdullah AYDIN

SANDIK ŞERİATI

21 Kasım 1993 günü, Lions kulübünde, Anayasa Mahkemesi Başkanı ve laikliğin yılmaz bekçisi olan Yekta Güngör Özden, şunları söylemiş: "Efendim, Şeriat sandıktan çıksa dahi iktidar olamaz!"

Nedense bu konular, ya Lions ya da Rotary kulüplerinde konuşulur. Neyse, Yekta Bey güya çok tepki almış da sonradan çark etmiş ve 'çıkarsa kabul ederiz', demiş. Şu lütüfa bakın, hele!.. Sanki, civciv çıkacak, kuş çıkacak misali... Yekta Bey ve onun sadık bekçileri şunu bilsinler ki, şeriat, hiçbir zaman sandıktan çıkmayacaktır. Niye kendilerini üzüp huzursuz ediyorlar. Bu halk ki geneli müslümandır. Bilirler ki İslâm, öyle ısmarlama gelmez.

Öyle, çalışmadan, alınteri, gözyaşı ve şehid kanı dökülmeden âdaletin tecelli etmeyeceğini bilirler.

O sandıklardan kendi dinlerinin şerî'atını uygulayanların çıkacağını da tahmin ederler.

İslâm'ın geleceği yol farklıdır. O gelince de onun gi-bi cüceler, karşı koyacak gücü kendilerinde bulamayacaklardır.

Müslüman olduğunu utanmadan söyleyen Yekta

YOLDAKİ İŞARETLER

Seyyid Kutup

İslâmi uyanış eylemi
nasıl başlayacak?

Bu görevi üstlenecek
bir öncü cemaat lazımdır.

Bu yola baş koymuş cemaat...
Dünyanın her köşesindeki cahiliyeyi
yok etmek için yola çıkış
bir cemaat...

"Yoldaki İşaretler",i,
işte gelmesi umutla beklenen
bu öncü cemaat için yazdım.

Seyyid Kutup

2. BASKI

özgün yayıncılık

Fevzipaşa Cad. 132/4 Atıkali Fatih/İst. Tel:534 93 25
GENEL DAĞITIM: BİRLEŞİK VE YENDA

Bey, lutfedip Kur'an'ı okusun ve Peygamber'i tanısin.

Bizden söylemesi... Gerisi, Yektacıların bileceği iş! Sonra söylemedi demesinler!..

Öldüklerinde de uyanmasınlar!..

ÇAĞDAŞ BAŞBAKAN

Şu Türkiye, çok şanslı bir ülke vesellam... Avrupa da dahi olmayan, allı, şallı, menikürlü ve de pedikürlü, sarı saçlı bir başbakana sahib... Boşuna millet sevinmiyor, en güzel başbakan bizimki diye... Bu kadın çok akıllı, çok ok!.. Baksanıza Amerika'da karşı çıktığı İslâm'ı, sırf politik geleceği için nasıl da övüyor!

Ezanla kalkıp ezanla yatan, ama namaz kılmayan bir başbakana sahib olmak herkese nasip olmaz!

Hani kendine de iyi bakıyor. Maaşallah her gün bir elbise!.. Hemi de allı, morlu, eşarplı... Şimdi daha iyi anlıyorum, KDV oranının artırılmasını ve devletin bekası için yapılan zamları!..

Sonra, bu hanım başbakan çok da pratik! Şartları iyi değerlendiriyor. Bir başörtüsü vardır, herhalde Vakko'dandır. Ona da o yakışır.

Bazen başını örter bazende aksesuar olarak kullanır. Tedbirli kadındır vesellam... Dinî törenlerde maiyyetini zahmete sokmaz. Sanki tam teçizatlı muhabir Cevat KELLE gibi!..

Sonra o tebessümü yok mu?! Bu millet hep baskı, jop ve haki şapka gördüğü için, sırf o tebessüm için atılan ..... hoşgörür.

O da, atacağı bir tebessümün bin vuslata bedel olduğunu biliyor. Anlayacağınız, bu kadın akıllı... Öyle olmazsa, bu kadar kafasızların başında olur muydu?

Ben derim ki onda bu yüz, bu gülümseme ve eşarp varken;

Allâh bu millete kolaylık versin!

BİR REKLAM

-Babayı seviyorsunuz, cumhurbaşkanı yapıyorsunuz!

Ana'yı seviyorsunuz, başbakan yapıyorsunuz!

Amca'yı seviyorsunuz, ihracat-ithalatçı yapıyorsunuz!

Damadınızı seviyorsunuz, devlet sanatçısı yapıyorsunuz!

Oğlunuzu seviyorsunuz, orduevinde besliyorsunuz! İnkârcı, fahişe, eroinciği seviyorsunuz, sanatçı yapıyorsunuz!

İSKİ'ci, ASKİ'cileri seviyorsunuz, belediye başkanı yapıyorsunuz!

İşçiyi, memuru ezeni seviyorsunuz, işadamı yapıyorsunuz!

Azerîler'i seviyorsunuz, Ermenilere yardım ediyorsunuz!

Bosnalı'yı seviyorsunuz, uçaklarınızla, yapılan zulmü kontrol altında tutuyorsunuz!

Somalili'yi seviyorsunuz, Rambo'larla beraber öldürüyorsunuz!

Kürdleri seviyorsunuz, köylerini boşalttırıp ortada bırakıyorsunuz!

Bizleri sevmiyor musunuz?!

-Sevmez olur muyuz?! Sizi öylesine sevmeseydik özel muamele yapar mıydık?!

-Nasıl yani, anlayamadım?

-Canım anlayın işte, size olan aşırı sevgimizden dolayı sizleri birbirinize düşürmekte, birbirinize katletmekte değil miyiz yani? Bunu da hâlâ anlayamadınız mı daha?! Ayıp oluyor beyler; ayıp, ayıp!

Biraz uyanın da gerçekleri görün!

U. Şehidperver/İstanbul: "Zulmün kör kurşunlarıyla şehâdete erişen yiğidlere Allâh'tan rahmet, ailelerine ve bütün müslümanlara tesliyet ve tebriklerimi sunarım.

Ve zâlimlere sesleniyorum: Siz, kime hizmet ettiğini bilmeyen cahiller! Sanmayın ki mazlumların sesini duyan yoktur. Sanmayın Feridunlar, Mehmedler sahibsizdir. Hayır!.. Hakk her zaman mazlumun yanındadır. Hakk taraftarları da mazlumların yanındadır. Unutmayın ki, oldu-bittilerle yoketmeye çalıştığınız, her türlü zulmü reva gördüğünüz mazlumların sesi, Akdeniz'den Trakya'ya, Ege'den Karadeniz'e her taraftan işitilir olmuştur artık!

Kendinize hangi ismi yakıştırırsanız yakıştırın, hangi yalan ve iftiralarla ortaya çıkarsanız çıkın; Hakk dostu, Allâh'ın taraftarı olanlar, mazlumun da zâlimi de çok iyi biliyor. Siz de şunu iyi bilin ki, Sadreddinler, Süheybler ölmedi. Allâh (cc) şahiddir ki, şimdi onlar, yüzlerce, binlerce yiğidin kalbinde yerlerini aldılar. Mazlum, mustez'af gençler, suçu zulmü kabul etmemek olan Muhyeddin ve Abbasların yolunu sürdürmektedir. Çünkü bu mazlumlar, Hz. İmâm'in şu sözünü çok iyi tahlil etmekte: "Kan rengi ölüm, kara hayattan çok daha harlıdır."

Anlatamam kalemlerle, mürekkeble ben seni,
Kanınla anlattın şehid, sonunda sen kendini...
Asr suresiyle başlayan sohbetlerin ilkinde,
Ölümler nişanlandık, yâr bildik şehâdeti...

Ve şimdi mazlum kardeş, sen erdin muradına
Zulme baş eğmedin yâ, zâlimin inadına
Senden sonra kaç yiğid, kaç mustez'af müslüman,
Zulmün kurşunlarıyla gitti ardi ardına...

Demek doğruymuş, tarih tekerrürden ibaret,
Kerbela canlanıyor, Yezidler çıktı hayret...
Hüseyin'e, Şeyh Said'e yapılan ezgi, cefa
Şimdi de bizi buldu katmer katmer ihânet...

Şimdi, ya Zeyneb gibi kükredek var zulüme,
Ya da can tatlı deyip ses etmemek zâlîme...
Andolsun ki ey şehid, yolun devam edecek,
Ya bu zulüm bitecek, ya gideriz ölüme!

Sahibsiz değil elbet Mehmed, Şeyhmus, Feridun,
Rahman ü Rahim duyar feryadını mazlumun...
Ya Rabb! Bizler ölümü zillete tercih ettik,
"İnnâ lillâh ve innâ ileyhî raci'ün"

***

Hüseyne Kerbelâ/Kayseri: "Ey Türkiye müslümanları ve İslâmî basın! Gözlerinizi açın ve kulaklarınızı verin güzelim Kürdistan'daki İslâmî harekete!.. Unutmayın ki, bugün Kürdistan'daki İslâmî hareket, bizim için büyük bir umuddur. Şeyh Said torunlarının gerçekleştirdiği, ikinci bir Şeyh Said hareketidir ve bugün tarih sahnesine çıkmıştır. Bu yüzden sahib çıkmalıyız. Şeyh Said'e yapılan ihâneti bugün, bu İslâmî harekete yapmamalıyız ve çok geç olmadan ona sahib çıkmalıyız. İslâmî basının bu yönden susması, müslümanların büyük bir gafleti ve yanlıgıdır....."

***

Murat DEMİR/Muradiye/Van: "İslâm ülkelerinde yaşayan müslümanlara, davalarında başarıya ulaşabilmeleri için şunlar öğütlenmelidir:

"Dıştan ve yabancı güçlerden, İslâm hedefine varmak ve İslâmî kuralları yürürlüğe koymak hususunda yardım beklemeyin. Bu hayatı işte, bağımsızlık ve hürriyet bağışlayan bu yolda, sizler bizzat teşebbüse

girişin! Alimler, İslâm ülkelerindeki yönetimleri, dış büyük güçlere bağımlı olmaktan vazgeçme konusunda uyarmalıdır. Kendi milletleri ile anlaşmaya, iletişim kurmaya çağırmalıdır. Böyle yaparlarsa zafere erişeceklerdir. Milletleri vahdete davet etmeli, ırkçılıktan kaçınmaları öğretilmelidir.

Asıl hüner, insanın, siyasi gücü ve paturlara, şeytanî görüşlere bulaşmadan, Allâh'ın rızası için cihada kalkıp kendini, İlahî hedefler için fedâ etmesidir. İşte Rabbanî şahsiyetlerin hüneri budur."

***

Mesud BARİŞ/Denizli: "Kürdistan ve tüm müslüman halklar için İslâmî çözümden başka çözüm olarak öne sürülen bütün safsataları reddediyor, Kürdistan'daki üzücü olayların sona ermesini Cenab-ı Allâh'dan temenni ediyorum."

***

Mehdi REHA/Van: "«De ki: Allâh, bizim için ne yazmış (ne takdir etmiş) ise ancak bize o ulaşır, bizim sahibimiz O'dur. İnananlar Allâh'a dayansınlar.» (Tevbe: 51)

Ah Şu'ayb! Tanıştığımızda Pasur (Kulp)lu olduğunu ve Şehid Orhan Hoca'nın mektebinde yetiştiğini söyledin. Kısa sohbetimizden sonra Orhan Hoca'nın fotoğrafını hediye ettin. Kalbim sana çok ısınmıştı. Ama sen gittin gideli içimde bir boşluk oldu. Seni hatırladığımda geceleri yatamıyorum. Keşke seninle beraber kayıpsaydım şehâdete. Gözlerim seni arar yeryüzü coğrafyasında. Yine de bir özlem var içimde; yeniden görme özlemi...

Ya, Abbas! Şehid Şu'ayb'in babasını ziyarete gittiğimizde odada otururken karşıda uzun ve iri bir gölge oluşmuştu. Dediler, gelen olsa olsa Uzun Abbas'tır. Seni ilk orda görmüştüm. Kim bilebilirdi ki akşam görüştüğüm biri diğer gün vurulur. İkinci akşam şehâdet haberin geldi. Biri daha Rabb'ine kavuştu. Yıkılmaz vücudun kalleşçe birsaldırıya uğradı.

Ve Diyarbekir... Tarihin yeniden yazıldığı top-rak...

.....

Bak ey Peygamber! Senin ümmetin ne halde... Ceza-yir'inde idam kararları, Mısır'da namusuna tecavüz, Filistin'de toprakları işgal, Keşmir'de camileri yıkık, ülkemde ihânete uğramış...

O Allâh ki, göklerde ve yerde olanı bilmektedir.
O Allâh ki, fasıklara, zâlimlere ve kafirlere mühlet vermektedir.

O gün mazlumun zâlimden intikam aldığı ve takva kisvesine bürünenlerin yalanlandığı gündür.

Zafer, mutlaka Allâh'ın askerlerindedir."

***

Muhammed 'ALÂ/Van: "Mektubuma başlama-dan evvel, sözlerinde duran Hüseyinî yiğidleri rahmetle anar, sözlerinde durmak için hastane köşelerinde bekleyen yaralı kardeşlerime de hayırlı şifalar dilerim. Ayrıca, zâlimden hiçbir zaman korkmayan ve zâlimi kanyla boğmaya hazır olan mangal yüzrekli yiğidleri de Yüce Rabb'in selamı ile selamlıyorum.

Bölgemizde; bencillik, çekememezlik ve kıskançlıkla karışmış cehalet ve başıboşluğu bünyesinde toplanan ve ayrıca İslâm kisvesine bürünen zâlim insanların, muvahhidlere ve müslüman mazlum halka neler çektiği gözler önündedir. İslâm, insanlığa kurtuluş ve özgürlüğü va'dederken, bu kana susamış caniler, tam tersini ispatlamaya çalışıyorlar sanki... Kendileri İslâm'ı bil-meyip yaşamadıkları gibi, bölgede Hakk'ı haykaran ve mizanda taşkınlığı önleyip adaletle davranan özgürlük timsali yiğidleri de yaralayarak, şehid ederek sustura-

caklarını santıyorlar.

.....
Mektubu yazdığım gün, zâlimlerin bu kez Batman'da pusu kurduklarını ve aziz-yiğid bir insanı şehid ettiklerini duydum. Acımız büyüktür.

Molla İhsan'dan sonra Batman topraklarını bir kez daha kanlarıyla sulayan ve İslâm'ın devrimci erlerine mücadele ve şehâdet ruhunu bir kez daha aşıl原因an mücadeleci, örnek, aziz insan Şehid Gıyaseddin abimizi de rahmetle anıyor, zâlimlere ve yandaşlarına karşı olan mücadeleye azimimizin ikiye katlandığını bir kez daha haykırıyorum.”

***
K.E. Rêzani/Van:

“Gıyaseddin tû namirî
Erd û ezman bo te girî
Batman bi xwîna te xemlî
Kevoka azadîyê firî

Bîst û yekê vè kanunê
Roj se'et dehê inîyê
Gıyaseddin ser birînê
Bo şoreşa İslâm dinalê

Bijî bijî 'egidê me
Cenazê te ser milê me
Azadî li hevîya me
Xwîna we li pêş çavê me”

***

İrfan DEMİR/Polatlı/Ankara: “Öncelikle derginizle battıya açılımda bulunduğunuz için ve bizleri yazılarınızla olaylar hakkında gelişmeleri objektif olarak görmemize sebep olduğunuz için Allâh sizden razı olsun.

Ama ne var ki, bizim duyarsızlığımız ve sizin yazdıklarınız, bizleri çelişki içine soktu. Demek istediğim, insanın vücudu hasta olduğu zaman, mesela midesi ağrıyorsa, o mide ağrısı bütün organların rahatsız olmasına uyumamasına, ateşler içinde kalmasına sebep oluyorsa, doğudaki hasta olan mide, neden batıdaki vücudu rahatsız etmiyor? Etmesi gerekmiyor mu? Yoksa, o ağrıyan mide bizim midemiz değil mi?!”

***

Sultan ATILMIŞ/Diyarbakır:

.....
Em jî xwüşkê wan di rêya wandene
Werin me jî şehîd bikin
Em brayê xwe bi tenê nahêlin
Heta kû em jî weke wan bin”

***

Muhammed Harun Mustaz'af/Bitlis: “.....Bu şehidlerin kanlarıyla cennet tarlaları sulanıyor ve bu cennet tarlaları sulandıkça, müslümanlar hiçbir şekilde ortadan kaldırılamaz. Biz davamıza sadık olduğumuz sürece hiç kimse hiç bir yolla bizi davamızdan vazgeçiremez. Bu uğurda nice Feridler, nice Mehmedler şehid olacaktı.

Allâh'ın izniyle bu davada, büyük bir zafer kazanacağız ve yine Allâh izin verirse bu davada nice şehidler vereceğiz...”

***

Mazlum Ali/Diyarbakır: “...Müslümanların bir-biriyle savaşmaları hiç de uygun değil... Bu durum, Kürdistan'da çok derin yaralar bırakmaktadır.

Tüm müslümanlar bilmelidir ki, kafirler, müslümanlar üzerine şeytanîce oyunlar oynamaktadır..... Ama biz inanıyoruz ki, kafirlerin oyunları tekrar onlara geri dönecektir.

*Emperyalizmi güçlendirip şeri'âte darbe vurma-

yalım!

*Üstad Bediuzzaman'ın dediği gibi, Allâh'ımız bir, Peygamber'imiz bir, dinimiz bir, kiblemiz bir; binlerce 'bir'ler varken kavgaya ne gerek var? (Uhuvvet Risalesi)

.....

*Dinsiz bir rejimin altında, amacımız, şeri'at-ı Muhammedîyye'nin icra ve tabiki değil, amaç ve hedefimiz, şeri'at hükümlerini anlatıp benimsetmeye çalışmaktır. Çünkü Allâh (cc) Kur'an'da peygamberler lisanıyla bize düşenin apaçık tebliğden başka bir şey olmadığını bildirmiştir.

*Mektubumu ister yayınlaysın, ister yayınlamayın; amacım müslümanların bu halini göreyerek içimi dökmektir. İnşallâh müslümanlar, gerçek imâna sahib olup, Kur'an'daki tabirine uygun olurlar. Kemalizm'in oyununa gelerek çok hata yaptılar, onların yüzünden kimse İslâm'a gelmiyor. Ama, TEVBE kapısı herkese açıktır. Artık satırlarınızı, sopalarınızı, silahlarınızı “Allâh yok, Peygamber izne çıkmış” diyen ve levhalarda yazanlara yönelin!”

Mektubunuzu kısaltarak yayınladığımız için bizi ma'zur görmenizi umuyoruz.

***

Ehmed BİRİNDÂR/Van: “Gelî mûsilmanan! Em dizanın hewe pir şehîd dane. Xwedâ yê 'alemê sebra we zêde bike. Rêya gelê me bi xwîna van şehîdan ronahî bike. Xayin û bêbextan, li pêş mûsilmanan rureş bike.

Xayîno! Bizanın em jî li ser doza Ubeydullâh û Orhan û İhsan'ın!

Nezanno! Hewe Şu'eyb û Muhyeddîn û hevalêt wan şehîd kirine. Bizanın bi hezaran şoreşger, bi xwîna van şehîdan şîyar bune.

Bêbextino! We vè dewrê kire dewra Yezîd. Lê belê mûsliman jî hemu ji bona dîn bune 'egid.”

***

Mehmet AKBAŞ/Gölbâşı/Adıyaman: Abone kaydınız devam etmektedir. Eski sayılardan 1 ve 3. sayıların elimizde mevcudunun kalmadığını duyurmuştuk. Bizi ma'zur görmenizi umuyoruz.

“-Mazlum Kürdistan-
Mazlumların diyarisin
Şehidlerin yurdusun
Feridunların yetiştiği yersin
Benim mazlum Kürdistan'ım

Zâlimlerin yetiştiği yersin
Müslümanın müslümana zulmettiği yersin
Çünkü sen kana boyanmışsın
Benim mazlum Kürdistan'ım”

***

Elazığ İmam Hatip Lisesi adına/Abdulkadir GEYLANİ: “...Zâlimin zulmüne değil, Allâh'ın emirlerine boyun eğen ey İslâm şehidleri!

Sizin kanunuzun bir damlası, binlerce insanı zâlîme karşı kaldıracaktır ve kaldırmıştır.

Siz, Halidlerin, Bennaların ve Seyyidlerin ve diğer şehidlerin yadigarları!

Önceki şehidlerin kanının bereketli olduğunu ve zâlimlerin bununla kahrolup perişan olduklarını bir defa da sizler kanınızla gösterdiniz...”

***

Fırat Üniversitesi müslüman öğrencileri adına/Muhammed ATALAY: “-Amed şehidlerine ithaf olunur-

Ne garibdir bu Kürdistan'ın şiiirleri,
Yargılanmaz ne sanata ne de edebiyata...
Depreşir kelimeler dudaklardan, şehâdet şehâdet diye

Yok bizde artık,
Kudsanmış sanatın Promete efsaneleri!
Gecenin gözleri gibi kayan yıldızları bekleriz.
Bir daha ... bir daha yaklaşıyoruz güneşin ülkesi-

ne...
Zâlimlerin sesi çulğun kahkahalar arasında boğul-

muş,
Nutku tutulmuş celladların...
Şehidlerin zafer nidâlarından
Çulğun rüzgarlara bırakmış kendini;
Güneşin çocukları geliyor diye...
Son umüdü siz de Kürdistan'ın,
Doğuracak göreceksin Amed'in kaldırımları...
Katledilmez aşklarımız... Söyleriz türkümüzü şa-

fağa karşı,
Biz aştık ölümler sanatlarını... Kırdık zulmeti,
Yorgun değil artık maceramız
Ümidle-öfke hırçınlaşmıyor soluklarımızda,
Dur, beni de bekle... Biteceğim seninle aydınlık-

ta!..
***
Engin ARCAN/Kulp/Diyarbakır:
"Secdeler!.. Geceleri ağlatan, yıkan, delen secde-

ler!..
Ben secdelerle tanıştığım günden beri ümidim var.
Sessizlikten, karanlıklardan, bataklıklardan kur-

tuldum.
Bu sessiz karanlıklarda ben varım ve bir de duala-

rum!"
***
Famia KIYAM/Muş: "–Bacıların Şehidlere Ye-

mini–
.....
Yaşıyor bacılarım!
Yaşıyor Zeynebler, Haticeler, Fatımalar,
Yaşıyor Hüseyinleri, Feridleri, Cengizleri,
Yaşatmaya yaşıyor...
Kıyamete kadar davam yaşayacak!
Şehidim,
Senin yolunda yeminliyiz Şehidim!

***
Zeynel Abidin/Muradiye/Van:
"Mücadele, uyanış, kan, kıyam ve de inqilâb
Ülkem ile insanın günlük yaşam gerçeği...
Görölmüş mü cihanda böyle bir yiğidlik!..
Bakin analar ne yiğidler doğurmuş ülkemde!..
Kan ağlıyor tarih, daha da dinmiyor acım,
Efkârım hep 'ŞEHÂDET' uğruna ağlar.
Müjdeler olsun hep şehidlerime..."

Ülkemde şehâdet zinciri hep özgürlük uğruna!
Rabbim! Ne yiğidler şahlanmış ulu imânla,
Dün Kerbelâ'da, bugün Diyarbekir'de;
Kimbilir, yarın da Van'da ne güneşler batacak!
Biz öldürülürüz, ama kahramanca alnı pâk...
Artık bilinsin, bu dava tarihten tarih yazacak!
Rabbim bize sebat ve cesaret ver!"

***
Mazlum Fırat N./Mardin: "Zâlimler tarafından
yapılan mazlum katli'âmını okudum. Bu katli'âmı yapan
zâlimlere derginizde bir uyarı mesajı vermek istiyorum.

Ey Zâlimler!
Bu katli'âmı durdurun! Eğer bu zulmünüze devam
ederseniz, hiç unmadığınız yerlerden imânlı gençler çı-

kar, mazlumlara siper olacak, zulmünüze baş kaldıra-

cak...
Bütün İslâm şehidlerine Allâh (cc)'dan rahmet ve
bütün imânlı İslâm camiasına sabır ve başsağlığı dile-

rim."

***
Abdullah Aslan/Nusaybin/Mardin:
"Bir ordu düşünüyorum Afganlı, Keşmirli, Filis-
tinli ve nice kahramanların ordusu;
Dünya despot ve zorbalarını titreten bir ordu ki
kâfirlerin korkusu..."

Sömürücü düzenlere, demokratik sistemlere karşı
dikilseydik;
Omuz omuza, saf saf tağut ve zâlimlerin karşısında
dimdik!..

Yahudilere, biz geldik diye haykırıyorduk bütün ne-
fesimizle,
Yumruklar havada ve tek bir ses Allâhu Ekber de-
seydik bütün sesimizle,

Kerbelâ, Hama, Halebçe gibi bir kez daha kanları-
mız aksa da,
Yol alsaydık Kudüs'e, namaz kılmak için Mescid-i
Aksa'da...

O zaman kucaklasaydık dünyanın mustez'afalarını,
Artık müjde verseydik insanlara, özgür oldukları-
nı...

***
Abdullah CAN/Trabzon: "Bugün Kürdistan'da
vahim olan duruma her müslümanın akl-ı selim ile yakla-
şarak, devletin oyunu ile vuku bulan olaylara eğilmesi
gerekir. Bölgedeki müslümanlar, çok zor bir durumda-
dılar. Bir taraftan devletin müslümanlara yaptığı bas-
kılar, diğer taraftan müslümanları tevhidî düşüncelerinden
ötürü katleden PKK ve en önemlisi İslâm adına,
inqlâbçılık adına ortaya çıkan kesimin, müslümanlara
her geçen gün dozajını artırarak, önce satırlarla, sopa-
larla, daha sonra yerini silaha bırakan saldırılar..."

Bu olayların devam etmesi halinde, bölgedeki
tevhidî düşünen müslümanlardan bir iz bile kalmayacak
ve mustez'af Kürd halkını zâlimlerin, marxistlerin pençe-
sine atmış olacaktırlar. İslâmî basının, Türkiyeli müslü-
manların, bölgede vuku' bulan olaylara bir an önce eğil-
meleri ve gereken tavrı göstermelidirler. Tüm şehidlere
Allâh'tan rahmet, ailelerine ve dava arkadaşlarına tesli-
yet ve tebriklerimi sunarım."

***
Selman ŞOREŞGER/Şanlurfa: "Haksızlığın
önünde eğilmeyi zillet bilip izzetli ve şerefli bir şekilde
ölmeyi tercih eden bütün şehidlerimize Allâh'tan rahmet,
ailelerine ve tüm müslümanlara tesliyet ve tebriklerimi
 sunarım.

Kan ağlayan Kürdistan'a gönüm yaralı
Zulme hedef olmuşsusuz alnımız karalı
Gözler takılınca şehidler kervanına
Olduk biz şehâdete vurgun, sevdalı

Şehâdet mustusu eksilmez dilimizde
Çünkü Kürdistan şehâdet şerbetini içmede
Zâlimlerin zulmü daima olur beyhude
Diyarımızda binlerce fidan yeşermeye

Şehâdete şahidlik etti Feridimiz
Şehâdet simgesi oldu Şu'aybimiz
Nice şehidlerin şehâdetini medhederiz
Bunun için biz şiirler şerhederiz

Şehidlerin kanı sel gibi köpürecek
Zâlimlerin tahtlarını silip süpürecek

*Bülbüller dallarda şarkılar dizecek
Mazlumlar bayram edecek, diller dökecek”*
***

Muhammed SÜHEYB/Bitlis: “-Dayanılmaz oldu
acımız-
*Öfkenin kınından çıktığı hâlimiz,
Yumrukların bir bir sıkaldığıdır.
Dayanvermiştik, bir zamanlar,
Bozuluverdi sessizliğimiz; adaletsizliğe başkaldı-
rışımızdır.*

*Ellerden emin diyarlar pek uzakta,
Cereyan etti yanbaşımda ihânetin tekrarı...
Gönümüzden acı bir feryad daha kopsa,
Duymayacaklar mı mazlumun derin ahını...*

*Bil ki ey adil olmayan!
itiraf etmelisin adil davranmadığını...
Kimse seslenmesi bile, sana karşı duran,
Yazacaktır, halkın kurtuluşu, Kerbelâ'da tarihin
adını...*

*Gün gelir ki, bitecektir dayatılan zorbalık;
Siper olan göğsümüzle direnişte, halihazırda!
Hep demişiz ki, hakkı hakkında aramak ve başı dik,
Anlamayanlara dememiş miydi Allâh; «Görece-
lerdir, zulmedenler yakında...»”*
***

M.Enes FARUKÎ/Kâhta/Adıyaman:
*“Anne gidiyorum Diyarê Ceng'e, izin versene,
Ne diye engel olma anne ben kararlıyım!
Çünkü ben seyirci kalamam bu zulme,
Süheyb şehid oldu, ben niye olmayayım?”*

*Yoksa insan değil miydi anne,
Biliyorum üzülüyorsun anne, ama nafîle!..
Çünkü Ferid'in de annesi vardı anne,
Üstelik çocuk sahibiyken, anne!..”*
***

Muhammed SELAM/Van: “İslâm'ın Hakk dava-
sı uğruna kanlarını akıtarak birer meş'ale olan aziz şe-
hid ve gazilerimizin acısını içimizde hissediyoruz. Aziz
şehidlerin izinde yürüyerek zâlimleri boğup kahredece-
ğimizi ve zâlim Yezid'i kanıyla boğan Hz. Hüseyin'i, zulme
ve küfre karşı kanlarıyla direnen aziz şehidlerimizi ve
özellikle aziz insan ve şehid Gıyaseddin'i şîâr ve örnek
edindiğimizi;

*Kahrolası zâlimlere,
Patron tağut rejime,
ABD kuklası marxistlere,
Ve ayrıca seyirci kalarak en büyük zulmü işleyen
sağır-dilsizlere duyururuz.”*
***

Müzeyyen KAYA/İHL/Diyarbakır:
*“Doza me doza Orhan'e
Mezinê me Muhemmed'e
Kütaba me Qur'ân'e
Xwestina me şerî'ete”*
***

Şehâdet ÇAĞRI/Kayseri: “Bir bülbül daha gülüne
kavuştu.
Akan kan ile gül, ağaç; ağaç, bahçe olup çoşacaktır.

*Bu bahçe, yamyamları rahatsız edeceğine göre,
şimdiden barınacak başka yerler aramalıdır...*

• Ey Şehidim! Sana Rabbim huzurunda söz veriyorum ki, yolunu sürdüreceğim! (Şehid Gıyaseddin Uğur'a)”
***

Abdurrahman ADEM/Medine/S. Arabistan:
Gönderdiğiniz iki mektub da elimize geçmiş bulunuyor.
Allâh yâr ve yardımcınız olsun.
***

Tayyibet AKSÖZ/Kayseri: Gönderdiğiniz mektub
aldık. Derginiz Hira, siz okuyucularla birlikte varolu-
ğu için, bundan sonraki dönemde makalelerinizi değer-
lendirebileceğiniz ‘Genç Kalem’ köşesine 12. sayıdan
itibaren gönderebilirsiniz. Sizlerin ve diğer tüm okuyucu-
ların göstereceği ilgiye şimdiden teşekkür ediyoruz.
***

Osman ALTUNDAĞ/Şanhurfa: Gönderdiğiniz
makaleyi, gelecek sayıda açmayı düşündüğümüz ‘Genç
Kalem’ köşesi için değerlendirmeye aldık. Allâh'a emanet
olun.
***

Züleyha KOYUNCU/Osmaniye/Adana: 11. sa-
yıda abone kaydınızı yapmış bulunmaktayız.
Abone bedelini posta çeki hesabına yatırabilirsiniz.
***

M.DİKMEN/Mardin: Gönderdiğiniz şiiri yazan
yiğid müslüman Gıyaseddin UĞUR'un şehâdeti dolayısıyla,
aynı şiir kapak dosyasında yayınlanıyor. Allâh'a emanet
olun.
***

S.Hasan Mücteba/Adana: Gönderdiğiniz şiiri,
yer darlığından dolayı bu sayının ‘Okuyucu Mektupları’
köşesinde yayınlamayız. Bizi ma'zur görmenizi
umuyor ve şiirinizi gelecek sayılarda yayınlayabilmeyi
ümit ediyoruz. Allâh'a emanet olun.
***

Ebu Zerr GÜL/Şanhurfa: Belirttiğiniz tüm öneri-
lere katlıyoruz. Ancak, yine sizin belirttiğiniz gibi ayakta
kalma mücadelesi verdiğimiz bu şartlarda dört dörtlük bir
dergi yayını sürdürmek çok zor...

Önerilerinizin önemli bir kısmının gerçekleştirileceği-
ne inanıyoruz. Yanısıra kutlamalar ve yıldönümleri için
de siz değerli okuyucularımızın muhitlerinde yapılan et-
kinlikleri haber şeklinde iletmeleriyle mümkündür. Tavsiyeleriniz için teşekkür eder, ecrinizi vermesini
Allâh'tan dileriz.
***

Bayram CAMİOĞLU/Kurdali/Mersin: Abone
kaydınız yapıldı. Abone bedelini posta çeki hesabına ya-
tırabilirsiniz. Allâh'a emanet olun.
***

Ramazan ÇELEBİ/Yarı Açık Cezaevi/Kayseri:
Ücretsiz Gönderi kapsamında abone kaydınız yapıldı.
Allâh'a emanet olun.
***

Şüheda Cihad/Diyarbakır: Gönderdiğiniz yazılar
elimize geçti. Ancak bu yazılar, ‘Okuyucu Mektupları’
köşesinde yayınlanmak için çok uzun... Bu sebeble, gele-
cek sayıda açmayı düşündüğümüz ‘Genç Kalem’ köşesi
için değerlendirmeye aldık.
***

M.Ferid/Hizan/Bitlis ** Şehide/Seyhan/Adana **
Seyyid Muhammed Ruhullâh/Çaldıran/Van ** Ali KO-
ÇAK/Ereğli/Konya ** Mehmed Şahin/Kayseri ** Zey-
neb Sena/Elazığ ** Mektuplarınız elimize geçmiş bulu-
nuyor. Ancak yer darlığı dolayısıyla, yayınlanması gele-
cek sayıya bırakıldı.
***

Mektupları Gelenler:

Unal Kılıçer/Ayancık/Sinop * Halit KUZUCU/He-
kimhan/Malatya (2 ad.) * Abdurrahman DURSUN/Kapa-
lı Cezaevi/Kayseri * Metin SORAN/Hollanda * M.A.
/Kulp/Diyarbakır * Doğu Kitabevi/Amsterdam/Hollanda
* Metin PALAMUT/Almanya

Okumak; insan olmanın farkı

Hasan el-Benna Mektebi <i>Yusuf el-Kardavi</i>	25.000 TL.
İslam Dinamizmi ve Entellektüel Atalet <i>Kadiruddin Ahmed</i>	20.000 TL.
Kur'an "Temel İlkeler" <i>T.B. İrving-K.Ahmad-M.M.Ahsan</i>	35.000 TL.
Çağın Önderleri <i>Mustafa Yalçın</i>	25.000 TL.
İhtilaflar Karşısında İslamî Tavr <i>Yusuf el-Kardavi</i>	40.000 TL.
İslam'da Siyasi Antlaşma <i>Münir Muhammed Gadban</i>	35.000 TL.
Arap Dünyasında Köktencilik <i>R.H. Dökmeciyan</i>	35.000 TL.
Adım Şeyh Said <i>İlhami Aras</i>	25.000 TL.
Kur'an'dan Hikayeler <i>Sacide Zaid</i>	20.000 TL.
Turabi Devrimi <i>Abdulvahhab el-Efendi</i>	55.000 TL.
Ümmet ve Yahudiler <i>Mustafa Yalçın</i>	25.000 TL.

ROMANLAR

Ay Karanlıktı <i>Müştehir Karakaya</i>	30.000 TL.
Yere Düşen Bulutlar <i>Hurşit İlbeyi</i>	40.000 TL.
Burada Deniz Vurgun (Hikâye) <i>Müştehir Karakaya</i>	25.000 TL.
Yurdunu Arayan Ölüm <i>Müştehir Karakaya</i>	35.000 TL.

İstedğiniz kitapların bedelini Ayhan KÜÇÜK 672989 nolu Posta çeki hesabına yatırınız. Kitaplarınız adresinize postalanacaktır.

Birleşik, İstanbul Dağıtım,
Yenda, İpek Dağıtım.

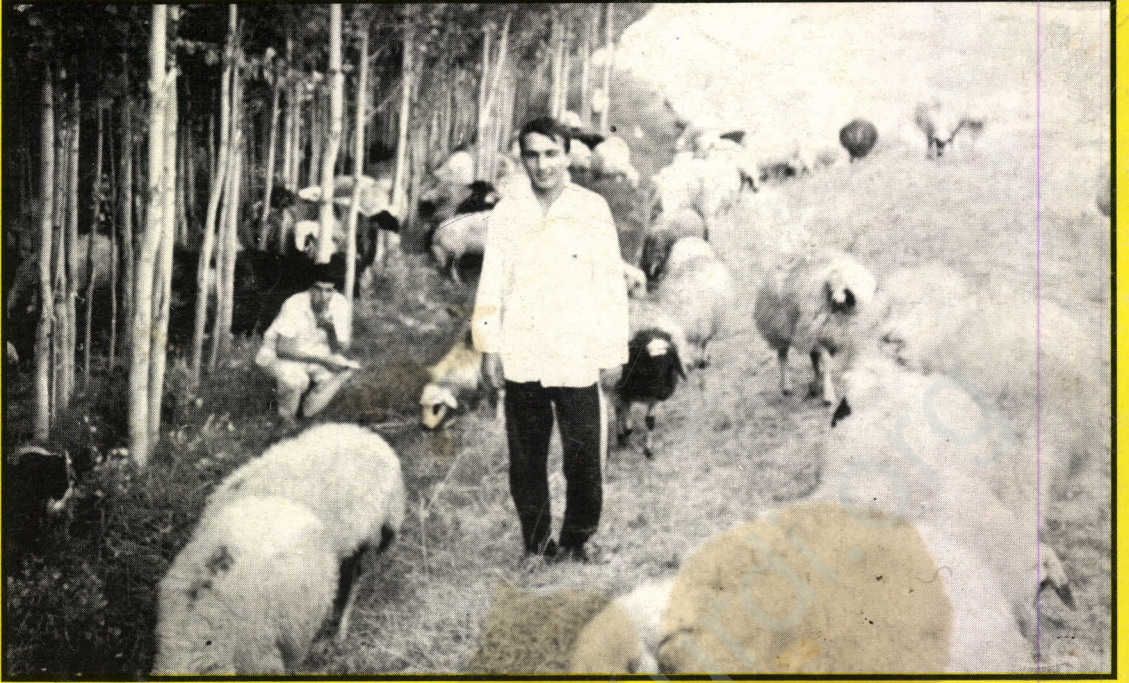

İLKE
YAYINLARI

Adres : Selman-İ Pâk Cd. 162/4
(81130) Üsküdar / İST.
Tel : 341 15 88

Yazışma Adresi : P.K. 117 (81130)
Üsküdar / İST.

HİRA

Şehid Şu'ayb POLAT

ŞEHİDLERİN GÜLÜ

*Görmedin sen bu yıl ekinlerin büyüyüşünü,
Nasıl da eğiliyordu rüzgârlarda önünüzde...
Senin derdin başkaydı; çünkü sen başkaydın;
Kerbela çöllerinde Hüseyin'in ıslattığı tohumun,
Ubeydullah, Ahmed ve Ferid'le filizlenen köküne,
Kuved versin istedim kanın,
Şehidler dolu şimdi, heryanın...*

*Bu filiz tomurdu şimdi, Şu'ayb!
Cennet korkusu var türlü türlü,
Senin kokun ve kokusu kardeşlerinin...
Açacak, emsalsiz gül olacak
Susadıkça kanımızla sulanacak!
Ama asla kurumayacak!
Ama asla solmayacak!*

Seyful İslâm TORUN/Adana